

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
1-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 7.

Mal számunk főbb közleményei:

- Petőfi háza.
- Japán-magyar konfliktus?
- Jánossy emlékiratai.
- Az öngyilkos lelkész.
- Eötvös-adomák.
- Kutassy fölszállása Aradon.
- Kulisszatitkok.
- A Holnap.
- A szabadkal bűnpör.
- Milyen lesz az aradi kulturpalota.
- Tarkaságok.

Az eladó város.

Arad, november 6.

Ez a város eladó. Nem képes értelembe, az erkölcsi javakat, a tisztességet, az erkölcsöket, a meggyőződést hirdetjük eladónak. Hanem a valóságos vagyont s annak legjobban kifejező, legmutatósbab részét: a házakat. Menjünk a ház- és pénzügy-nökökhöz, a bankokba, — s megtudhatjuk, hogy csekély kivétellel minden ház eladó. Az Andrassy-téri palota, a mellékutca családháza és a külvárosi viskó: mind egyformán eladó, csak az ára más, meg az a mód, a hogy tud szoktak rajta adni. Az Andrassy-téren például nehéz megvenni a házat, a mellékutca pedig eladni.

Valamikor szegedi típus volt a Kótsönös Rókus, aki mindenkit ezzel

cibált meg: „tisztótt ur, vögye mög a házamat.“ Az árvíznek ez a maradóka, a kergetve építkező időknék ez az embere nincs már Szegeden. A humoros figura, aki mindenáron meg akar szabadulni a házától, nálunk van; meg akar szabadulni, talán nem is a kótsön miatt, hanem mert nem győzi a háziurasággal járó terheket cipelni.

Sokszor emlegetett, de a kopott voltában is igaznak maradt szó: kétszer örül valaki, a házának; amikor hozzájut, s amikor tud rajta. Az első öröm a rövidebb életü. Amikor például épít az ember a tervezés alatt egész pontosan, apróra kiszámítja, hogy a háznak hét, vagy legalább is hat percentet kell jövedelmeznie. Es a számításban ép ugy pörül jár, mint a hivatalnok, aki költségvetést csinál a háztartására s kiszámítja, hogy a fizetéséből husz forintnak meg kell maradni, — végül pedig harminc forint előleget kell fölvennie, hogy a hó végén zavarba ne jöjjon. Az előre kiszámított hat és hét százalék jövedelem a valóságban egész máskép alakul. Még a tetőnél sincs a ház, már megbánta, hogy az építkezésbe fogott; s mire teljesen elkészült, addig az új háztulajdonos is kész azzal a tervvel, hogy a házat, mihelyt lehet, eladja. A vevő beugrik, hogy azután rövid idő múlva ő kínálja tovább a

házat, a jólét és boldogság szimbólumát.

Számok cseveghetnek erről. Aradon az utolsó négy év alatt a következőkép alakult az ingatlanok forgalma:

1905-ben eladtak 594 ingatlant 3,214.400 K.-ért.
1906-ban " 615 " 4,134.530 "
1907-ben " 692 " 4,843.888 "
1908-ban " 555 " 4,186.405 "

Az 1908. évben a súlyos pénzüzsönyök, a hitel nehézségei okozták az eladók számának és összegének csökkenését. Már az idén azonban újra emelkedés állott be: eddig, az év tíz hónapjában már 684 ingatlant irtak át, a tavalyi vételárakat jóval meghaladó összegért. Természetes, hogy az ingatlanok tulnyomóan házakat jelentenek; mert a földbirtok Arad város területén igen kicsi, s a telkek száma se akkora, hogy a statisztika jelentőségénél sokat be kellene számítani.

Aradon a házak száma: 5022. Tehát, ha a fönti számokból egy részt a földbirtokra és üres telkekre vesszünk, akkor is megállapítható, hogy Aradon minden esztendőben a házak tizedrésze gazdát cserél. Ez tehát nem mutat a háztulajdonhoz való ragaszkodásra s arra se, mintha olyan boldog állapot lenne a háziurisor.

Mindenesetre oka lehet annak a

Mese a legjobb Partiról.

Irtá: Faragó Rezső.

L

Hol volt, hol nem volt egy fiatal ember, a ki a legjobb parti volt ezen a világon. Miből, mi okon nőtt ki ezzé, én nem tudom. Biztos, hogy nem voltak adósságai: a ruháit még el se hozták, már kifizette. Valószínű, hogy az apjának óriás kiterjedésű dongafa-üzlete volt, s előre tudták, hogy a fiut néhány év múlva beszedi a cégbe. Nincs kizárva egyébként az se, hogy a fiatal ember ügyésze volt egy serdülő bankintézetnek, vagy pedig építővállalkozó. Elég az hozzá, hogy hét vármegye házasságközvetítői jártak utána és a mamák mind a tíz ujjukat megnyalták volna, ha beléharaphatnak.

Az ilyen fiatal emberek rendszerint agglegények szoktak maradni. A Legjobb Parti azonban — az eset hősét már csak így fogjuk nevezni — meg akart házasodni. És ezt határozta magában:

— Azt a lányt fogom nőül venni, a kit idegen fiatal ember sohase csókolt meg.

A Legjobb Parti társaságbeli fiu volt és nagyon jól tudta, hogy fiatal emberek és lányok ugy csókolgatják egymást, akár a szerzetes a feszületet. A flirtnek ehhez a formájához már nem is kell sok arcátlánság. Hazakisérőben, a

lépcsőház alatt, a piknikek étkezőjében, a páholyok sötétjében és egyebütt a fiatal ember szó nélkül odanyom egy csókot az urleánynak. Az urleány pedig többnyire így tiltakozik ellene: „Már megint!“

— Hiszen tudom, — gondolkozott a Legjobb Parti, — hogy a leányon nem sokat változtat, ha az arcát egy kipattogzott férfijak, meg néhány angol bajusztüske érinti. De az ilyen lány megszokta léhaságnak tekinteni a csókot. Játéknak veszi azt, a mi az örök életre szóló szerelem kapunyitója. A menyasszonyi csókban pedig csak az érez fenséget, a ki előtt a férficsók addig teljesen ismeretlen volt. És így nem is eshetik meg, hogy a mikor a vőlegénye megcsókolja, összehasonlítást tesz: ez csókolta meg jobban, vagy az eddigiek.

De, hogy tud erről megnyugvást, bizonyosságot szerezni? A házasságközvetítők, a kiknek kopogott már a szemük erre az üzletre, mindenre garanciát tudtak adni, csak erre az egyre nem. A hozományról tudták, hogy az árvapénztárban van-e, vagy a közjegyzőnél, információt szereztek a lányok nyelvismeretei, zenei műveltsége felől, — de hogy lehessen arról telekkönyvi följegyzést találni, hogy vajjon csókolózott-e, vagy sem?...

A Legjobb Parti tudta, hogy ilyesmin csak a tündérek tudnak segíteni. De tudta azt is,

hogy a tündérek ma már csak a mozgófénykép-színházban találhatók. Elment tehát a mozgófénykép-színházba. Mikor a 8. képet adták, a melynek az volt a címe: „Automobilverseny Árgyéus királyfiéknál“, a vásznon táncikáló képekből csakugyan kilépett a Jó Tündér és egyenesen az elsőrendű zsöllén ülő Legjobb Parti felé tartott.

— Tudom, hogy mi a bajod, kívánságod. Segitek rajtad, hiszen ezért kapunk mi napidíjat a tündérállamtól. Nesze: egy tükröt adok neked. Ha ezt egy leány arca elé tartod s a tükröbe nézel: ahol a lány arcát egy fiatal ember csókja érte, ott a tükröben egy petty fog látszani. A melyik lánynak arca tisztán, pettyek nélkül látszik meg: azt a lányt elveheted. Főléskéses mondanom neked, hogy a fel- és lemenő ágbeli rokonok csókjai nem számítanak s azokat a tükrö nem mutatja.

A fiatal ember ép fő akart ugrani, hogy a tündérnek kezét csókoljon, de a tündér a következő pillanatban már u ra ott rezgett a vásznon, az „Automobilverseny Árgyéus királyfiéknál“ című képen. Azt hitte, hogy álmódott. A zsebéhez nyúlt. A tükrö ott volt a belső zsebében, a vasuti bérletjegye mellett.

II.

Az elbeszélő irodalom legszenzációsabb tükre lenne ez, ha név szerint megírnám, mi-

vágnak, a mely, különösen most, olyan szaporán túl akar adni a házakon. Keressük meg újra a számokat, kérjünk feleletet azoktól. Az aradi házak összes házbérjövödelme az elmúlt évben 4,432,000 korona volt; ebből 3,241.647 adóköteles, a többi adómentes. Átlagos és a szokott kulcs alkalmazásával végzett számítás szerint ezeknek a házaknak ötven millió korona a becsértéke. Vajjon az aradi házak tulajdonosai valósággal és csorbittatlanul birtokosai ennek az ötven milliárdnak? A házak megadóztatásánál tudvalevően bejelentik a házat terhelő kölcsönöket, amelyek kamatját a pótdó megállapításánál a ház nyers jövedelméből leütik. Aradon ilyen kamattal fejében tavaly 898,572 koronát jelentettek be s irtak le az adóalapból. Ezt — átlagosan — öt százalékkal tőkésítve, a bankteher tizenhét millió koronát tenne ki. Ez azonban csak azoknak a házaknak terhe, amelyeknek már adóköteles jövedelme van, s a melyek — jövedelem szerint — a házak háromnegyedrészét teszik ki. Föltéve, hogy a még adómentes házakat, a hátralevő egynegyedrészét, ugyanoly arányban terheljük a kölcsön, (pedig a valóságban, természet szerint, azokon több a kölcsön) a tizenhét millióhoz még hatot hozzá kell ütni. E szerint az 50 millió korona becsértékű házakon 24 millió korona a bankkölcsön. Ez ötven százalékos megterhelést jelentene. Figyelembe kell azonban venni, hogy a házak egy része, — s talán ép a nagyobbak és értékesebbek — tehermentesek s így az átlag szerint rájuk eső bankteher a többi házak között oszlik meg; a valóságban tehát a kölcsönrel rakott házak értékük felén is tulajdóval vannak megterhelve.

A házbérjövödelme első részét te-

hát a bankok kapják. Másik, nem kevésbé tekintélyes részt: a jövedelem harminchárom százalékát az adó. A tatarozásra, a lakók igényeinek fokozatos kielégítésére számítva valamit: sok marad-e még a háziurnak?

Hát ez, a számok és az adatok világitásánál az aradi háziur; és így levetkőztetve az ő boldogságát, irigyelt helyzetét, érthetővé válik, hogy mért akarnak annyian és annyira szabadulni a házaiktól, melyekben sokszor csak közvetítik a lakó kezéből a bankokig és az adópénztárig. Egyéb hivatásuk nincs.

Ezek az igazságok nem lehetnek azzal a kedélyes mondással tulmenni: azért még mindig szívesen mennek a háziuri pályára. Lehet: de a házakat nyomó teher okozza a lakásdrágaságot, s a terhek könnyítése vezethet a lakók helyzetének javításához, ami általánosabb, szimpatikusabb és sürgősebb érdek.

A város legközelebbi közgyűlésének módjában lesz valamit tenni ebben, azzal, hogy — *Figus Albert* alszámvéő indítványa következtén — az adómentesség éveit kiterjeszti. Nem kevésbé indokolt az a törekvés, a mely az aradi ház- és telektulajdonosok szövetségének megalakításával a házak terheire való könnyítést programba vette. A város fejlődésével egyre jobban előtérbe jutott, jelentős kérdés ez, a melyet eddig léhán figyelembe nem vettünk. Pedig a főnti kép után talán nem indokolatlan a kérdés: a hol ilyen szomorú valakik a háziurak, milyenek lehetnek ott — a lakók?

A bán elutazott. A Budapesti Tudósító jelent: *Rauch* Pal báró horvát bán, aki csütörtök óta Budapesten időzött, a tegnapi napon befejezte a különböző miniszteriumokban való tárgyalásait és tegnap este visszautazott Zágrábba.

Petőfi háza.

Petőfi háziur? Mit kell hallanom? Házat vett magának a Bajza-uton? Kérde tréfás versében kedves humoru poétánk, Szávay Gyula. Valóban megkapó az ellentét, hogy halála után fényes hajlékot rendezzenek be a sorsharag költőjének. Kevesen vannak a világirodalomban, a kiknél nagyobb volna a különbség életük folyása és az apoteózis közt, a miben ki-mulásuk után részesülnek. Ha a weimari herceg barátjának, az istenek kedvencének butorai, apróbb egyetmásai, pompás muzeumba kerülnek, ez nem oly szédítő átmenet; de ugyan-csak különösen fest a kiskőrösi viskó rozszant ágya ama diszes csarnokban, a mibe az utókor kegyelete, Petőfi életének egyéb emlékeivel, költőztette. S ez annál beszédesebben tünteti fel az utat, a mit a nagy szellem a legalacsonyabb porból megtett a balhatatlanságba. A költő e házat holnap adja át a nyilvánosságnak a Petőfi-társaság.

Szerencsés ötlet volt a ház kiválasztása. *Fesztai Árpád* és *Jókai* házat rendezték be, a hol valamikor a mi nagy, kékszemű mesemondók álmodozott, a ki életében és műveiben szintén nagy Petőfi-kultuszt csinált. A csinos, majolikával kirakott falu belépőn áthaladva, élénk táru *Fesztai Árpád* egykori óriás műterme, körülfutó faragványos karzataival, rengőteget méretű kandallójával s a roppant terem falai körül, üveges szekrényekben a legszebb rendben s mégis oly tarka változatosságban találjuk összehordva a szabadság és szerelem költője életének dokumentumait. Siessünk először a terem egyik fülkéjéhez, a mely a betlehemi jászol szegénységére emlékeztet. *Petrovics István*nak, a jó kiskőrösi mészárosnak szobája az, a melyben halhatatlan fia a nagyvilágot megpillantotta. Minden úgy áll a szobában, a hogy a valóságban. Ott az egyszerű ágy, szekrény, faláda, az íróasztal az ablak mellett, a falon néhány fametszet; az otthon, a honnan a Talpra magyar költője világgá röppent. S pillantásunk most egyszerre a terem

lyen tapasztalatokat szerzett a Legjobb Parti ezzel a tükörrel, a társaságbeli lányoknál. Olyan eset százával volt, hogy a lány arca egy-két petytyel csufitva jelent meg a tükörben. És milyen különféle helyeken látszottak meg ezek az áruló petytyek, a régi csókok bünjelei! Az egyiknek a fülén, a másiknak az állgödében, a harmadiknak a szemszögletében, a negyediknek az orr bal porcogóján, a hatodiknak a nyakszírtén, a hetediknek — szörnyűség! — a csipkebluz kivágott részén legatul. Voltak lányok, három, négy, öt petytyel Volt aki annyira petytyes volt, hogy a tükörben ezektől meg se látszott az arca; akadt akinek csak a fél oldala viselte a csókok jeleit; úgy látszik, a másik feloldalát a leendő férje számára tartogatta.

A fiatal ember kétségbe volt esve.

— Nincsen már semmi hófehér ezen a földön.

III.

De mégis volt. A kölcsönkönyvtárból jött és az Also sprach Zarathustra-t vette ki. A Legjobb Parti elébe tartotta a tükört. Az üvegen megjelenő arc tiszta maradt. Végre. A nőnek arca kedves, szabályos, csinos volt. Nem lehetett tehát arra eset, hogy azért ne csókolják meg, mert utálják. A fiatal ember közel hajolt hozzá: üde, friss illat áradt le a testéről, arcáról.

Nem sokat teketóriázott. Hozzácsatlakozott és rövid bevezetés után azt mondta:

— Elveszem magát feleségül.

— Az lehetetlen, — felelte a nő.

A fiatal ember megütődött. Mindenre számított, csak erre a válaszra nem. Neki, a Legjobb Partinak adnak kosarat? Ez a leány vagy miliomos, vagy még annál is több: dzsentri.

— Legalább az okát mondja meg.

— Szívesen. Már asszony vagyok.

— Asszony?... Férjes nő?... (Ugy látszik hibája van a tükörnek.) De... vajon csak... engedjem meg, hogy egy furcsa kérdést intézzek kegyedhez, ha nincs is hozzá semmi közöm. Nem fogja rossz néven venni?

— Tessék.

— Sohase c-ókolta meg meg az ura?

— Soha.

A meglepetésre, amely a fiatal ember arcára ült, nyomban válaszolt az asszony.

— Nem. A barátom, akik tudják ezt, azzal vádolnak, hogy kislány korom óta emaillozom az arcomat, s ezt titkolom az uram előtt. Hazugság. A csókolózást egyszerűen banálitásnak tartom. Erzelgős megnyilatkozásnak, amely nem illik össze a felfogásommal. Átínomult lelki életet élek, amely irtózik a közönségtől. Nem is hiszem, hogy gondolkodó fő barátja is lehetne ennek az ókori ajkcsatogtatásnak.

— A férje is?...

— Azt hiszem. Ő egy kissé rusztikusabb bel-sejű, s ezért sejtem, hogy náha énekesn ökkal dözöl, akiket bizonyosan megcsókol. Egy okkal több, hogy amit azokkal tesz, velem ne tegye.

A Legjobb Parti még sok mindent akart kérdezni, annyira megzavarta ez az új elmélet. Egy nő van, aki nem csókolódott — és az is asszony... De az asszony elköszönt:

— Azt hiszem, első beszélgetésre ép elég nyílt voltam magához, mondotta bucsuzóul.

— Köszönöm.

IV.

Napokig kódorgott az utcán. S akármennyire gondolkodott, érezte, hogy annak az asszonynak lelkéhez hasonlóvá az ő lelke sohase tudna finomodni. Inkább...

És találkozott megint egy lánnyal. Jó nővési, szép arcú lány volt. A szemét oly elevenen használta, mint egy francia bohózatíró az ötleteit. A Legjobb Partira is volt egy csodálni való tekintete.

Az pedig, félve, huzódva, elvette újra a tükört, s a lány elé tartotta. A tükörben három folt látszott a leány arcán: egy a szemöldöke fölött, egy a jobb almapirosság közepén, s egy a homlokon. Három csók, — ki tudja, ki volt a gazdájuk?...

— Eh! — mondta röviden a Legjobb Parti, s eldobta a tükört.

A lányt pedig ennek dacára elvette, s megünnepelte vele az ezüst- és az aranylakodalmat. A nő állami aranyérmét kapott, mert tíz fiugyermekkel járult hozzá a katonai létszámemelés sikeréhez.

közepére száll, a hol Petőfi dicsőségének egyik legérdekesebb szimbólumát látjuk: az eredeti sajtógépet, a melyen a Nemzeti dalt a nagy március idusán kinyomtatták.

De tartunk sort. Nézzük először Petőfi műveinek teljes princeps kiadásait, a melyek gondosan és hiánytalanul össze vannak gyűjtve. Legrégibb közöttük 1848-ban kelt; a *Koros hölgy*, az a mely a Külföldi Regénytárban megjelent „Hartleben Konrad sajátja” gyanánt; a legutolsó pedig Petőfi összegyűjtött költeményei két kötetben, a melyek az 1849. év dátumát viselik és a melyek Emich Gusztáv kiadásában kerültek sajtó alá. Érdekes írásokat találunk ott a költő életéből: szerződését Emich Gusztávval, a mely kis háztartásának alapját megvetette; a *Tigris és hiéna* drámájának eredeti kéziratát, a mely 1908-ig ismeretlen volt; akkor fedezte fel és mutatta be a Petőfi-Társaságban Kéry Gyula, a Petőfi relikviák fāradhatatlan kutatója és gyűjtője. Rendkívül becses Petőfi műveinek 1852-ben megjelent és akkor elkobzott kiadásának egyetlen megmaradt példánya, a melyet Emich Gusztáv mentett meg a cenzura megsemmisítő haragjától Dugva őrizte és most a Petőfi-muzeumnak ajándékozta. Hogy Petőfi milyen buzgó tanulója volt a külföldi nyelveknek, azt tudjuk; ezt bizonyítja az az angol-német és német-latin szótár is, a melyek közül az utóbbi a költő e sajátkezű felírását viseli: *Requirálta Szászsebesben 1849. Petőfi Sándor.*

Petőfi kéziratának gyűjteménye igen gazdag. Diák és baka korából érdekesnél érdekesebb írásokat látunk ott a szekrények üveglapjai alatt. Ott van a sárszentlőrinci diák iskolás könyve, amelynek címlapjára sajátkezűleg írta Ovidiusnak néhány versorát; s ott van a *Nemzeti dal* kézírata: valóban nagybecsű történelmi emlék, összerakva az apró darabokból.

A teremnek nagy dísz és elevenséget kölcsönöznek az olajfestmények és akvarilek, amelyek a falakat borítják. Ott van két hatalmas méretű vászon, mindkettő Révész Imre munkája, mindkettő elég ismeretes a nagyközönség előtt is. Egyik *Petőfi a nép között*, amint a korcsmában versét szavalja a parasztleányoknak, akik felgyulladó arccal hallgatnak rá, a másik *Petőfi a táborban*, amint a tűz mellett gondterhes homlokkal ír. Komáromi Katz Endre, Vágó Pál, Baditz Ottó, Vastagh György stb. vásznai mind a költő életéből és műveiből vett képeket varázsolnak eléink; Lotznak, Zichynek, Feszty Árpádnak szintén rendkívül becses illusztrációit látjuk a muzeumban.

De ezzel még korántsem merítettük ki azt a kincstárt, mely a nagyteremben gondosan el van helyezve. S a nagy termen kívül még három szoba őrizi Petőfi ereklyéit. Az egyik ereklye-teremben pesti lakásának emlékeit látjuk. Oszlopos óráját, szépspanyolfalát, ruhadarabjait, köztük feleségének, *Szendrey Juliának* ruháját, keztyűjét és himzéseit. Akik hisznek az előérzetekben, hitüknek újabb bizonyágát találják a költő nejének abban a himzésében, amit 1849-ben készített: piros alapon *halálját* himzett, míg férje a távolban járt.

A harmadik terem a kéziratok és nyomtatványok terme, amelyek között Szendrey Juliának, Petőfi Zoltánnak és Petőfi Istvánnak kézíratai is elhelyezést találtak.

Végül a negyedik teremben Petőfi Sándor műveinek fordítását találjuk. Amint már említettük, harmincegy nyelvre fordították le a költő műveit, örök dicsőségére nemzetünknek. Ezt az örök dicsőséget szolgálja ez az egész ereklyetár is, amelyet a nagy költő nevével neveztek

társaság összegyűjtött és gondos őrizetbe vett. Kéry Gyula, a társaság titkára, valóban elismerésre méltó munkát végzett ezzel, mert hiszen az oroszlanrész őt illeti még a relikviák és gyűjtésének érdeméből. Bámuljuk szorgalmát, amivel e munkát végezte - és irigyeljük is ezért a munkájáért. Mert hiszen a nagy emberek életével foglalkozni, ereklyéiket összegyűjteni, nagy munka, de nagy élvezet is, mert olyan, mintha szellemükkel társalognánk.

Sas Ede,
a Petőfi Társaság tagja.

Japán-magyar konfliktus?

Egy szindarab miatt.

(Fővárosi levél.) A Vigszínház pompás újdonsága, a *Tájfún*, amely valóban megérdemelt sikert hozott szerzőjének, *Lengyel Menyhértnek*, két napig komolyan szerepelt a nemzetközi nagypolitikában. Már-már úgy állott a dolog, hogy a darabban szereplő japánok miatt esetleg valami kisebb kaliberű diplomáciai konfliktus vagy legalább is jegyzékváltás történhetik Japán és a monarchia között. Egy-két okvetetlenkedő, rosszmájú bécsi lap azt írta a *Tájfún*ról, hogy abban a magyar szerző megsértette a japán nemzet becsületét.

Erről az alaptalan híresztelésről tudomást szerzett a bécsi japán nagykövet s nyomban utasította a budapesti japán főkonzult, hogy szerezzen tudomást a valóságról. Siffrirozott táviratban jött Bécből Budapestre a parancs s a budapesti japán főkonzul Palotay Rezsőnek, az új tiszteletbeli japán konzulnak társaságában még aznap este megjelent a Vigszínház egyik páholyában, hogy végignézze a *Tájfún* előadását. A főkonzul természetesen nem ért magyarul s ezért tolmácsra volt szüksége. A tolmács híven teljesítette kötelességét, mire a főkonzul kijelentette:

— Nagyon szép és érdekes darab s ami főleg igazán *nincsen benne semmi japánellenes tendencia.*

A főkonzul ebben az értelemben referált a főnökének, a bécsi nagykövetnek. A hivatalos információ megnyugtatta az aggodalmaskodó japánokat. Elmaradnak a diplomáciai lépések, mert maguk a japán becsület hivatalos őrzői is elismerték, hogy a *Tájfún* nem sérti a japán nemzetet. Rossz tréfát űző bécsi lapok mégis elértek valamit. Sikerkült egy pillanatra kellemetlen megdöbbenést kelteniök a Budapesten és Bécsben élő japánok között. Egyébb hatása azonban nem volt a sovány kis hírlapi kacsnak, amelyet a japán diplomácia sietett minél előbb lepuffantani.

Ehhez a japán ügyszó tartozik az is, hogy a *Tájfún* szerzőjét a bemutató alkalmából éppen japán kézzől meleg elismerés érte. Egy Budapesten tartózkodó, előkelő állású japán, levelet intézett Lengyel Menyhérthez s ebben határozottan tiltakozik azok ellen a rosszindulatu kifogások ellen, mintha a *Tájfún* sértene az ő nemzeti becsületét. Az előkelő japán ur gratulált Lengyel darabjához, amelyet szerinte egészen bátran előadhatnának Tokióban is.

Igy fest ez a kis japán-magyar konfliktus. Alapjában nagyon mulatságos epizódja volt egy nagy magyar színpadi sikernek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó A Kossuth Lajos asztaltársaság elnöksége ezúton kéri tagjait, hogy a hétfői értekezleten teljes számban jelenjenek meg.

Az öngyilkos lelkész.

Borzalmas halál.

Távirati tudósítás.

Arad, november 6.

A nagyszalontai öngyilkosságról, amelyről ma röviden beszámoltunk, még a következő részleteket jelentik Nagyváradról:

Nagyszalontán borzalmas öngyilkosság történt tegnap éjjel. *Szikszay Zoltán* mármaroszigeti református esperes az öngyilkosság áldozata, aki a bátyjánál, *Szikszay Lajos* ügyvédnél éppen látogatóban volt Nagyszalontán. A fiatal lelkész nagyfokú idegességében határozta el magát végzetes tetteire és öngyilkosságát rendkívül borzalmas módon hajtotta végre. *Felmetszette az ereit, torkán és szívében nem kevesebb, mint 24 szurást ejtett.* Súlyos sebei és nagy vérvesztése öngyilkossága után öt órával halálát okozták.

Az öngyilkosság részletei ezek:

Szikszay Zoltán, az öngyilkos, a mármaroszigeti református egyház esperese. A lelkész 46 éves, rendkívül jó lelkű, szeretetreméltó férfiú volt, aki Mármaroszigeten nemcsak hívei körében, hanem a város más vallású polgárai előtt nagy tekintélynek örvendett. Fiatal felesége és három gyermeke volt és ezek körében példás családi életet élt. *Szikszay Zoltán* boldogulásának azonban súlyos akadálya volt. Gyógyíthatatlan neurasteniában szenvedett, amely időnként rendkívül elviselhetetlen fájdalmakat okozott a szerencsétlen lelkésznek. Idegbaja nagyon elkedvetlenítette. *Szikszay Zoltán* néha a buskomorságig kétségbeesett betegsége fölött és már többször volt azon a ponton, hogy erőszakos módon váljon meg életétől.

Családja előtt ismeretes volt a lelkésznek ez a betegsége. Félő gonddal ápolták és mindent elkövettek, hogy legalább végzetes eszmeköréből kiragadják. Legutóbb félesztendei szabadságot is élvezett, amely időt egyik fővárosi szanatóriumban töltötte el a lelkész. Mindhiába, idegbaja rohamosan fokozódott és szinte előrelátható volt, hogy borzalmas katasztrófát fog előidézni a lelkész gyógyíthatatlan neurasteniája.

Mostanában utazgatott *Szikszay Zoltán*. Rokonait látogatta meg, abban a hitben, hogy ezzel is csökkenteni fogja súlyos betegségét. Legutóbb Kolozsvárott tartózkodott és innen érkezett szerdán délután Nagyszalontára bátyjához, *Szikszay Lajos* ügyvédhez.

Természetes, hogy a vendéget a legnagyobb szeretettel és előzékenységgel fogadták. Még csak nem is sejtette az ügyvéd és családja, hogy a lelkész milyen borzalmas tette készül. Viselkedése sem volt feltűnőbb, mint máskor és amikor a vendéget este 10 óra után a vendégszobába kísérték, egész nyugodtan hagyták magára a fáradtnak és törődöttnek látszó esperest.

Éjjel 11 óra tájban *Szikszay Lajos* rémes hörgéseket hallott öccse vendégszobájából ijedten rohant be a szobába, ahol rémes látvány tárult elébe. Ott feküdt a lelkész hálókabátban a pamlagon, szinte megszámlálhatatlan sebből vérezve. A torkán, az ereiből és a szíve tájékaról szinte patalokban ömlött a vér. Rettenetes fájdalmában is szivrehatóan könyörgött az öngyilkos, hogy hagyják magára, engedjék meghalni.

Természetes, hogy azonnal orvosért siettek és sikerült is éjjel 11 óra után a Kaszinóban *Sarkadi Dániel* dr. orvost megtalálni, aki azonnal a helyszínére sietett. Bekötözte a rémes sebeket, de azonnal konstataulta, hogy nem sokat segíthet a szerencsétlen lelkészen. Mialatt

az orvos az öngyilkos sebeit kötözte, ez kétségbeesetten védekezett a műtét ellen és szinte erőszakosan küzdött az orvossal. Elhaló hangon folyton ezt hangoztatta:

— Hagyjatok magamra! Meg akarok halni!

Végre mégis sikerült a vérzést elállítani és a beteg látszólag megnyugodott. Rémes negyedórák multak el így, miközben a lelkész haldokolt, míg reggel négy óra tájban újabb látvány döbentette meg a jelenlévőket.

Az öngyilkos ugyanis kétségbeesett erőlködéssel feltépte sebeit, mire a vérzés újból, még hatalmasabb mértékben indult meg. Most már hiábavalónak bizonyult minden igyekezet, Szikszay Zoltán néhány perc múlva elvérzés következtében csendesen kiszenvedett.

A hatóság emberei reggel megjelentek a helyszínén és megállapították, hogy az öngyilkos késsel és beretvával nem kevesebb, mint huszonnégy szurást ejtett a nyakán, erein és a szívére.

Jánossy emlékiratai.

Szerelem az örülésig.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6.

Négyszázharmincnyolc sűrűn teleirt iv- oldalra terjed a szerencsétlen gyilkosnak: Jánossy Aladárnak önéletrajza, melynek gerincét természetesen a Haverda Mariskával való szerelme, aztán bajbajutásuk ecsetelése, főleg pedig filozofálgatások teszik.

E memoárokat megelőzően is írt egy rövidebb életrajzot. Ez volna inkább a gyilkosság és ennek előzményei történetének tekintendő, de korántsem olyan érdekes, mint amit másodízben írt. Azt a terjedelmes élettörténetet, amelyet most ismertünk. Az előbbi jellemzi, hogy abban keserű haraggal ront Haverda Mariskára, akit élete megromtójának nevez és akit a gyilkosság bűnébe könyörtelenül bele-márt. (Ennek másodpéldánya a vizsgálat irataihoz van csatolva.) Ez a második, ugyszólván: bővített kiadású emlékirat Mariskát igyekszik tisztázni, de Vojthát ráncigálja a fegyház felé. Ebben a négyszázharmincnyolc oldalas följegyzésben a Mariska iránti eszeveszett szerelem mellett talán csak a Vojtha ellen izzó féltékeny gyűlölet mutatkozik meg azonos közvetlenséggel, bárha nem ír Vojtháról korántsem oly sokat, mint Haverda Mariskáról.

Jánossy féltékenyen őrizte e följegyzéseinek titkát. Azzal a megjegyzéssel adta át védőjének, Piller Arthur dr. szabadkai ügyvédnek, hogy azt csak ő olvashatja el és senkinek a világon meg nem mutathatja. Persze, híre ment a dolognak és szeptember végén egy kiadó-cég kérte e memoárok tulajdonjogát könyvalakban való megjelentetés céljából. Piller fölkereste rögtön Jánossyt és megmutatta neki a kiadó levelét

— Nézze, Jánossy — szólt hozzá — néhány száz, talán ezer koronát is kaphat érte. Maga szegény ember. Egy krajcárja sincs. Mihez fog, ha majd fogságából kikerül? Én nem akarom magát ebben az ügyben befolyásolni, ami elvégre is belső érzelmek dolga. Csak jóakaratulag ajánlom, hogy gondolkozzék rajta.

Jánossy azonban idegesen felkiáltott:

— Nem! Ezt a naplót nem szántam a nyilvánosságnak. Szegény vagyok tényleg, de mit törődöm én ilyesmivel? Nekem nem kell a pénz. Én már leszámoltam az étellel. Ha megérem, hogy kiszabadulok, memoárjaimat elégetem. Vagy pedig, ha úgy fordul, odavágom Mariska lába elé, hadd lássa, hogyan szeretem őt!

És mivel Jánossy kifejezetten ujoól kérlelte védőjét, hogy memoárjait senkinek se mutassa meg, az ez iránti kérelmek eleinte megörtek az ügyvéd lelkiismeretes felfogásán, hogy t. i. nem áll jogában Jánossy akaratával szemben cselekedni. Erre megkérték Piller drt, keresse föl Jánossyt cellájában; mondja meg neki, hogy a hírlapíróknak milyen kérésük van. Piller dr. csakhamar azzal tért vissza, hogy a naplót elolvashatják az újságírók.

Nos, bizonyára nem volt ez irodalmi olvasmány; sok helyütt terjengős, izléstelenül szentimentális; de mindenesetre egyike a szenzációsabb olvasmányoknak. Tartalma csaknem azonos Jánossynak a főtárgyaláson tartott másfél napos előadásával; de valamivel közvetlenebbek e följegyzésekben a szenvedések, a testi és lelki nyomoruságnak rajzai, valamint egy betegségében is nagy szenvedély ecsetelése. Hogy Haverda Mariska miként gyötörte meg szegény áldozatát. Erotikus részletek sem hiányzanak, amikből meg tudjuk, hogy Jánossy egy perzselő szenvedély lázában égett, telhetetlen szerelmű asszony öleléseiben sorvad ugyanakkor, amidőn egyben a fizikai nyomoruság, hiányos, vagy teljesen elmaradt táplálkozás is tönkrezuzták testi és lelki energiáját, amikkel eredetileg is csak fogyatékos mérvben rendelkezett.

Vajas kenyér, tizenötért kaviár, egy csésze tea, im, egy egész napra való táplálkozás; és ehhez valósággal dühöngő intenzitású szerelmi élet...

Ebbe a Jánossyba csak hálni járt a lélek. Valósággal megrokkant. Járnai sem tudott egyenesen. De ő nem bánja. Kimondhatatlan gyönyörűségekben volt része; viszont pedig a nyomor mellett féltékenység kinozta...

Mariskát szereti. Soha nem feledheti. Övé minden gondolata. Másra, mint reá, nem is akar gondolni. Megható a memoárok utolsó mely egyuttal a befejezés is, nem minden póz nélkül. Ennek az oldalnak szószerinti szövege a következő:

Ha Mariska valamikor gazdag lesz: kerülhetem, kiserhetem őt, távolról-közről, mint hűséges kutya a gazdáját; féltve őrizhetem minden bajtól. Erkölcsei segítője, támogatója, jó, hűséges, igaz barátja lehetek minden körülmények között, De sem pénzének egy fillérért, sem szerelmi odaadását el nem fogadhatom. Magányosan élhet, vagy férjhez mehet: utjába sohasem állhatok. De, ha elveszti vagyonát, ha szegényen, elhagyatottan, vagy testi és lelki nyomoruságban kerül elém valaha az életben: akkor jogom van Mariskához. Akkor egész szívvel ölelem magamhoz s nem cserélem fel a legszebb, legelőkelőbb, leggazdagabb arisztokrata nővel. Akkor dolgozom, fáradok, kínlódom érte. Elveszni, elzárni nem engedem, letörölöm könnyeit, eloszlatom fájdalmát. Boldog leszek, ha vidámnak, megelégedettnek látom. És boldogan halok meg, ha az ő keze fogja majd le utolsó tekintetemet!

De hátha nem élek addig? Ha nem látom őt többé viszont? Ha a börtönben, vagy az örültek házában halok meg, normális halállal, vagy saját kezem által? Ejh, belátom, le kell tennem a tollat. Nem folytathatom tovább. A sors könyvének következő lapjai zárva, elrejtve vannak előlem. Azt sem tudom, mi van azokba beleírva.

Életem befejezetlen. Pontot nem tehetek még a végére. A pontot ezután vagy a sors fogja oda-tenni, vagy én, vagy pedig más valaki; és csak aztán mondhatja a közönség, sirva, kacagva, amint jól esik: Finita la comedia! Vége a komédiának!

Én nem fogok vele törődni.

Szabadka, 1909. november 3-án,

Jánossy Aladár.

Eötvös-adomák.

*

— Budapesti levél. —

Csöndes az egész kávéház. Ki-ki odahaza, vagy mulatságon van, csak a vajda asztala telt meg. A vajda jobb kedvű, mint valaha; belesnyul a multba és egymásután szedegeti elő a szebbnél-szebb anekdotákat. Hívei csöndes ábitattal hallgatják és észre sem veszik, hogy az ablak előtt vigan kurjongva, sűrű rajokban járnak a mulatozók.

A klarinétos.

... Veszprémi fiskus voltam (ma este minden anekdotám ezzel fog kezdődni) és egy napon beállított hozzám a cigányprimás a hivatalos szobámba.

— Instállem tekintetes ur, van nekem egy klarinétosom, — az egész világon nincs több olyan klarinétos!

— Tudom, Jancsi fiam, hallottam elégszer. Akár ne is mondd nekem.

— Hát instálom, ez a klarinétos elmegy a bandától. Székesfejérvárt akar bandába állani.

— Kár érte. De ő bizonyosan tudja, hogy miért akar elmenni.

— Arra kérném a tekintetes urat, hogy tartsa vissza hivatalos erőszakkal. Majd leszolgálom ezt a szivességét.

— Hohó, Jancsi fiam, csakhogy nem megy ám az nálunk! Nincs erő, amivel valakit korlátozni lehetne a személyes szabadságában.

A primás bizalmasan hunyorgott:

— Dejszen, ha a tekintetes ur megcitolná és rárivalkodnék, mindjárt itt maradna! Tegye meg nekem ezt a szivességét, tekintetes ur! Majd lebegedülöm! Sohse kapok én ilyen klarinétost!

Jól van no! Megigérttem neki, hogy beszélék a klarinétos fejével. De aztán eszembe jutott valami:

— Nézd csak, Jancsi fiam, tegyük föl, hogy itt marasztom erőszakkal a klarinétost. De mit csinálsz, ha szánt-szándékkal rosszul fujja majd a bandában? Mert azt rá nem parancsolhatom ugye, hogy jól játsszék.

A primásnak kiragyogott az arca és bizakodva mondta:

— Ó, tekintetes ur, áttul ne tessik filni. Há mán jáccsik a csigány, ákor nem jáccsik rosszul!

A rabváltó.

Meghozták az emberséges törvényt, hogy ezután nem szabad se bottal, se más egyéb testi fenytökkel vallasni a rabot. Csak szép szóval szabad kivenni belőle, amit lehet. Hát ezt a törvényt ugyancsak áldotta a vizsgálóbírónk, amint egy megátalkodott tolvaj került elébe. Ravasz fiatal legény volt, azt ugyan vallathatta szép szóval akármennyit. A legény egyre csak azt válaszolta:

— Nem tettem, kérem alássan! Ott se voltam sohase!

A bíró föl-alá járt és csak úgy dult-fult magában. Hej, ha legalább csak nyakon törölhetné vagy kétszer az ipsét! Majd vallana akkor. De nem lehet ám. A törvény mégis csak törvény.

Egyszer aztán hirtelen megállott a sétálásban és rárivallott a legényre kegyetlenül:

— Voltál-e már Sziáliában?

A legény nagyot nézett. Azt se tudta, hogy mi az a „Sziálija”; falu-e, vagy város. De a bíró gyorsan rákiáltott még egyszer:

— Mondd, gazember, voltál-e Sziáliában?

A legény összerázkódott és sötét daccal válaszolta:

— Nem voltam.

— Hah! És miért nem voltál Sziáliában?

— Mert nem volt ott semmi keresni valóm se.

— Hah! És miért nem volt semmi keresni való Sziáliában?

— Mert azt se tudom, hogy merre van.
 — Hah! És miért nem tudod, hogy merre van Szicília?
 — A legény izzadni kezdett már. Tétovázva felelte:
 — Mert sohse járok arrafelé.
 — Hah! És miért nem jársz Szicília felé?
 A legény összerázkódott, aztán fájdalomosan nyögte:
 — Tekintetes bíró ur, inkább bevallok mindent, csak hagyjon már békén azzal a Sziciliával!

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Reisinger—Balcso ügy. Reisinger Sándor építész-mérnök ma kérvényt nyújtott be a büntető járásbíróshoz, amelyben bejelenti, hogy Balcso Antal elleni ügyében további képviselével Gutbi Soma dr. budapesti ügyvédet bizta meg. Gutbi Soma mindjárt terjedelmes beadványt is küldött a járásbíróshoz. Gutbi dr. a btkv. 262. §-ába ütköző nyilvános becsület sértés címén is kéri Balcso Antal ellen az eljárás megindítását. Az ügyet legközelebb már tárgyalni fogja a bíróság.

§ A „szerkesztő ur“ gyűjt. Mai számunkban megírtuk, hogy az aradi rendőrség Wittich Sándor bankigazgató feljelentésére letartóztatta Fodor János és Barna Sándor foglalkozás nélküli szélhámosokat, akik hamisított gyűjtőív alapján néhány nap alatt közel 400 koronát gyűjtöttek össze. Fodor „szerkesztő“ nek mondotta magát, aki gyógykezeltetési költségre gyűjt. Maga a hamisított gyűjtőív így szól:

„A jelen könyöradományi felhívás átadója, Fodor János szerkesztő ur, öthónapon volt intézetiünk ápolója. Midőn fölünk betegségéből javuitan távozik, saját kérelmére felhívjuk mindazon emberbarátot, ki egy fiatal tehetséges embert, akinek gyógyulását ifju neje és kicsiny gyermeke sok nélkülözés között várja, — segíteni akar, szíves hozzájárulásával tegye lehetővé azt, hogy pár hetet meleg éghajlat alatt tölthessen és vissza szerezzé azt, ami mindannyiunknak a legdrágább, az egészséget. Budapest, 1909. okt. 12-én.

Erzsébet királyné szanatórium egyesület igazgatósága Budapest.

Tauszk Ferenc.

A rendőrségtől ma délután kísérték át Fodort és Barnát, akiknek ügyében Bozóky bíró nyomban megtartotta a tárgyalást. Az eljáró bíró Morocsa Dénes ügyészégi megbízott vádja után Barna Sándort két hei, Fodor Jánost egy heti fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Cappfné, kontra Funkelsteinné. Többször megemlékeztünk már azokról a pörökről, amelyet Capp Vilmosné becsület sértés miatt indított özv. Funkelstein Jakabné és ennek leánya, Funkelstein Fanni ellen. Bozóky Mátyás járásbíró ma hozott ítéletet az egyik ügyben. Mindkét panaszlatot 20—20 kor. pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Halál a pásztorórán. A mai esküdszéki tárgyalás ítélet nélkül ért véget. Kovács József dr. királyi ügyész a bizonyítási eljárás befejezése után, vádbeszéd helyett, elejtette a vádat. Popa Vaszilie musztesdi erdőőr volt a vádlott, aki Roda Maxim vadházasságban élő nejevel, Sandru Flóréval szerelmi viszonyt folytatott. Ezt megtudta Roda Maxim, aki egyszer, amikor a szerelmesek éppen pásztorórán voltak, éjjel váratlanul haza érkezett. Roda do ronggal támadt riválisára, akinek szolgálati fegyvere kezében volt és azt védőleg tartotta feje fölé. A fegyver egyszerre elsült és a töltevényben levő serétek Roda hasába furódtak, aki a sérülések következtében másnap meghalt. Az aradi királyi ügyesség szándékos emberölés büntetése címén emelt vádat Popa ellen. Ma volt ez ügyben a főtárgyalás. Vádlott védelmében Jancu Cornél dr. ügyvéd jelent meg. A tárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét. Azt adta elő, hogy a kezében levő fegyver véletlenül sült el. Minthogy a vádlottnak ezt a védekezését a tanúk és a tárgyalás adatai meg nem cáfolták és a vádlott bűnösségére néve

semmiféle bizonyíték nem merült fel, Kovács dr. ügyész nem is provokálta az esküdtek verdiktjét, hanem elejtette a vádat. A bíróság erre beszüntette a további eljárást.

Milyen lesz az aradi kulturpalota.

A tervek a miniszter előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6.

Hétfőn mutatja be Szántay Lajos műépítész Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszternek, Molnár Viktor államtitkárnak, továbbá K. Lippich Elek miniszteri tanácsosnak az aradi közművelődési háznak ujonnan átdolgozott és a kultusz kormány kiváncsihoz simuló terveit és építésének részletes költségvetését. Ez az utolsó aktusa az évtizedes kérdés elintézésének, mert valószínű, hogy az illetékes tényezők tetszését éppen oly mértékben meg fogja nyerni a tervező műépítész műve, mint ahogy mindazok bámulatát kiérdemelte, akik eddig is látták a nagy koncepciójú mű világos és könnyen megérthető alaprajzait és homlokzatának művészi fotografiáját.

Az Aradi Közlöny Szántay szívesége folytán abban a helyzetben van, hogy alább részletesen ismertetheti a kultúra jövőbeli hajlékát.

A Baross-park és Apponyi-körut sarkán szabadon állóan négy homlokzattal van a palota kiképezve, melyek közül a fő a városháza mögött és a kereskedelmi akadémia előtt elterülő térre néz, két oldalhomlokzata a jelenlegi Baross-park utcai vonalához illeszkedik, a hátsó facádja pedig tört iv alakban a Baross-parkra, illetve Maros sétányra néz. Ezáltal az egész épülettömb alaprajza kiterített legyezőhöz hasonlít, melynek mintegy a csucsába esik a kulturpalota főbejárata.

A főhomlokzat és két mellékhomlokzat modernizált reneszánsz stílusban. A hátsó homlokzat azonban kedvesebb és enyhébb miliőbe, a park felé esvén, valóságos gyűjteménye és zseniális egyesítése a változatosságnak harmónikus egészbe összeillesztő átmenetekkel megoldott műtörténelmi tanulmány, mely a palota kulturális célját már külsőleg is kifejezi olyképen, hogy az első megtekintésre nemcsak gyönyörködött, de gondolkodtat is. Mintegy nagyuri műkedvelőnek, az építészet merész alkotásaiban kedvet lelő Maecenásnak ódon lovagvára, emelkedik magasba a kulturpalotának ez a traktusa.

Ez a homlokzat, melyhez fogható szerencsés stílus egyesítés alig található hazánk középületein, hat különböző irányzatnak a kifejezője.

A homlokzat jobb szárnyán a legkorábbi francia barokk kezdi meg a sorozatot.

Ennek fenséges nyugodtságát és egyszerűségét váltja fel az olaszgót stílusban remekelő zárt és nyitott balkon részlet, melynek folytatását egy nyugati román modorban tartott épület részlet, az ugynevezett művészi bejárat teszi változatossá. Erre támaszkodik az impozáns várszerű, facád rész, mely különben a hátsó homlokzat közepében jóval magasabba emelkedik ki a szárnyak fölé és dominálja az egész homlokzatot. Mellette ismét nyugati román résszel találkozunk, azonban más motívumokkal és változatokkal.

Az építészeti stílusok fejlődésének megfelelően, a történelmi kronologikus sorrend

szemeltartásának megfelelően egy korai francia gót rész ékelődik be az előbbi és az említett rész után pompázó olasz közép reneszánsz modoru traktus közé.

A változatosság dacára az egész a nyugodtság, a monumentális hatását kelti.

Visszatérve a főhomlokzat külső kiképzésére, a szemlélő figyelmét leköti ennek szerencsés hármas tagozata, amely arányos méreteivel nemcsak a monumentális benyomását kelti, hanem stílusos elrendezésében és legkisebb részletében oly harmonikus kép, mely minden magyarázat nélkül az építőművészet eszközeivel figyelmezteti a belépőt a hely kiváló jelentőségére. Eme épületrész tömegei beszédes jelei a város és kormány áldozatkészségének, melyek lehetővé teszik eme építészeti remekmű létesítését.

Negyvenegy méter hosszban terjeszkedik a térre, míg legmagasabb pontjában 38 méter magasságot ér el, miáltal az egész környék fölemelkedik. A főhomlokzat közepén egy tíz méter széles szabad lépcső vezet az oszlop csarnokos nyitott előtérbe, amely fölé méltóságosan kiemelkedik a nagy kupola építmény, mint említettük, modernizált reneszánszban.

A főbejáratról jobbra és balra az oldal bejáratok felé emelt kis, könnyed kupolák esztétikusan zárják be a nemesen tagolt főhomlokzatot.

A palota maga három emeletsorból áll: mély földszint, magas földszint és első emelet, követik egymást.

A mély földszinten vannak elhelyezve, a főhomlokzat alatt, a központi fűtésre szánt helyiségek, tüzelő anyagraktárral, szerszámkamrákkal; a balszárnyban: a munkásgimnázium, laboratóriummal és tanári szobával, a jobbszárnyon közművelődési egyesületek által bérelhető helyiségek. A hátsó homlokkal jobb részén a városi zenede, közepén: kulturális célokat szolgáló egyesületek helyiségei.

A magas földszinten a főbejárón érünk az előcsarnokba, amelytől jobbra a pénztár, balra a kapus szobája fekszenek. Az előcsarnok vezet a tágas és két emelet magasságu, oszlopos fojába és idetorkolnak a gyönyörű lépcsőcsarnokok, egyenkint három karu lépcsőkkel, melyek az emeleti termekhez és erkélyekhez nyitnak utat. A fojate méretei alkalmassá teszik a legnagyobb forgalom fennakadás nélküli kényelmes lebonyolítását. A huszonkét méter hosszú és tíz méter széles csarnok falait díszes szobrász munkák és festmények borítják.

Innen nyílik a belső helyiségek legfényesebb része: a nagy terem, mely felolvasások, hangversenyek, előadások megtartására szolgál. A terem hossza 35 méter, szélessége 15 méter, magassága 14 méter és befogadó képessége akkora, amelyhez hasonló a vidéken nincs.

Kilencszáz személy talál kényelmes elhelyezést a parketten és az emeleten. A bejáratl szemben van a pódium. Gazdag szobrász és festő munka teszi élénké és változatossá a falakat. A pódium előtt az oldalakon két-két proscenium páholy, az emeleten három oldalt körülfutó, kényelmes erkély-ülések fogadják magukba a nézőket. Világítását hat nagy ablak szolgálja. Tűzbiztonságot és a közönség kényelmes be és kivonulását az oldalakon elhelyezett és oldal fojékba vezető hat ajtó, a főbejárat felé három ajtó biztosítja. Az oldal fojék mellett párhuzamosan, ezek teljes hosszúságában van gondoskodva mindkét oldalon a huszonkét méter hosszú ruhatárral, az előadás utáni tolongások elkerüléséről.

A jobboldali oldaltraktuson van a kiselőadó terem, tanári szobával.

A hátsó homlokzat jobboldali részén van a

muzeum-ór öt szobás lakása, melyhez két irodai helyiség csatlakozik.

A hátsó homlokzat közepén a nagy olvasótermet és mellette a könyvtárnok szobáját találjuk, melynek folytatásában fekszik a 37 méter hosszú könyvtár és a 20 méter hosszú régi-ségtár.

Az emeletre a többször említett foajerből vezető lépcsősarnokon át jutunk, ahol balfelé a képtárakba és néprajzi muzeumba, jobb felé pedig az ereklyemuzeum tágas termeibe vezet az út. Az ereklyemuzeum 6 teremből, képtár 5, néprajzmuzeum 4 teremből áll.

Ha a miniszter jóváhagyó szavával elfogadja a terveket, az építkezés kora tavasszal veszi kezdetét.

A szabadkai bűnpör.

Ítélet: szerdán.

Távirati tudósítás.

Arad, novem. 6

Hatodik napján a Haverda-bűnpör tárgyalásának az érdeklődés nemhogy csökkent, de valósággal fokozódott. Ostrom alá fogták a tárgyalótermet s a künnrekedteket csak a teremőrök erélyes közbelépése tartotta vissza. Haverda Mariska - mert erről is be kell számolni - jókedvű. Kitűnő hatással volt rá elvált férjének tegnap tett vallomása. Arcát lila fátyol takarja, nyakán hosszú kongboa lóg. Nyomában lépdelnek Vojtha és Jánossy.

Féltiz órákor nyitja meg a tárgyalást az elnök. Jelenti, hogy mellőzi a tanukat, akiket Vojtha előzetesen vonatkozóan vallomástételre hívott meg. Mellőzi a vásárhelyi nábobnak, Ujhelyinek kihallgatását is, aki hír szerint arról vallott volna, hogy vele Vojtha egyszer hamisan kártyázott. Felolvasták Vojtha hivatali főnökének levelét, amelyben azonban semmi lényegeset nem ír.

(Vojtha ideges.)

Vojtha: Igazolni kívánom, hogy Joó pincér hamis esküt tett.

Elnök: Még nem tartunk ott. Ezért különben is rendutasítom.

Vojtha: Ujabb tanukat kívánok kihallgatni, akikkel április 18-án Budapesten együtt voltam. Bekívánom mutatni a névaláírással ellátott postai levéneket, az általam eszközölt ajánlottlevelek feladásáról.

Lengyel Zoltán: Ujabb előterjesztést kívánok tenni. Kérem konstatálni Budapesten a 90-es számú postán, hogy Vojtha a nevezetes napon nem volt Szabadkán, hanem Budapesten. Erről tanuskodhatik különben Vojtha felesége is. Pusztay pincér hamisan vallott. Vojthát Szabadkán csak egyszer látták. Kéri Okmándy Károly vásárhelyi rendőrkapitány kihallgatását, aki meg fogja cáfolni Szalay főkapitány vallomását.

(Az ügyész és a lapok.)

Ügyész: Tekintettel arra, hogy a lapok tendenciózus tudósításokat közölnek Kertész tanu vallomásáról, kéri, hogy hallgassák ki Vécsey dr.-t, a Haverda-család háziügyvédjét. Tanuval konstatálni kívánja, hogy özvegy Haverdáné dédelgette a leányát.

Piller dr. védő: Tiltakozik az ügyész gyanúsítása ellen, mintha a védelem befolyásolná a lapokat.

Klein Mátyás dr. ügyvéd Wilhelm Adolf dr. szabadkai kórházigazgató főorvos beidézését kéri, aki bizonyítani fogja, hogy Haverdáné, amikor Mariska még csak 6 esztendő volt és difteritisben feküdt, azt mondta neki, hogy hagyja elpusztulni a lányát.

A bíróság határozathozatalra vonul vissza és úgy dönt, hogy Vojthának a tanuit táviratilag megidézi, azonkívül az ügyész által hivatkozott tanuk közül beidézi Vécsey Samu dr. szabadkai ügyvédet. Többi tanu kihallgatását mellőzi.

(A két jómadár.)

A mai tárgyalás során elsőnek Major István budapesti erdőőr került sorra, ki a Hűvösvölgyben teljesít szolgálatot. Ez elmondta, hogy március hónapban Vojthát és Jánossyt lövöldözésen kapta. El akarta venni revolverüket, de mivel bemutatkoztak neki, hogy rendőrtisztviselők és mivel tudja, hogy egyik rendőr nem itéli el a másikat, nem bántotta őket.

Elnök kérdi, igaz-e, hogy másnap találkozott Jánossyval és ez őt megvendégelte? Tanu ezt tagadja.

(Mariska és Jánossy viszonya.)

Következő tanu Suszter Lajosné, a ki Haverda Mariskának Pesten házmestere volt. Azt mondja, hogy Mariska Jánossyval közös háztartásban élt. Nagyon szegények voltak. Jánossy nagyon szerette Mariskát és többször volt köztük féltékenykedési jelenet.

Elnök: Ott aludt-e Vojtha Haverda Máriánál?

Tanu: Egy izben ott aludt, a midőn Jánossy nem volt otthon és Mariska félt egyedül.

Fehérváry Ferencné épészné, a ki Jánossyknál takarított, azt vallja, hogy Jánossy együtt élt Haverda Máriával és nagyon szerette. Vojtha sokszor járt hozzájuk és Jánossy nagyon féltékeny volt rá. Jánossy többször kérte Mariskát, hogy Vojthát utasítsa ki, de Mariska azt mondta, hogy Vojtha neki unokatestvére és nem veszhet össze vele.

(A kedves leány.)

Következő tanu Vörös Szabó Józsefné masszírozónő, a ki az öreg Haverda Boldizsárné kezelt. Többször beszélt Haverdánéval a leányáról és ő azt mondta, hogy azért nem békül ki leányával, mert az mindig sértegeti. Egy alkalommal panaszkodott, hogy a lánya azt mondta neki: *Vagy a fene eszi meg, vagy az örültek házába kerül.*

(Vojtha bűnrészessége.)

Vojnics FABIÁNNÉ, a következő tanu; elmondja, hogy csupán azt tudja, amit Vojtha Antalától tud. Vojtháné látogatóban volt nála és elbeszélte, hogy előtte így nyilatkozott Jánossy:

— Le fogom löni ezt a vén bestiát, hogy megszabadítsam szegény Mariskát kálváriájától.

Május elsején a gyilkosság után Kovács Albert, Vojtha sógora meglátogatta a tanut. Kovács elmondta, hogy mikor Vojtha ezt a nyilatkozatot hallotta, haragra lobbant, marhának nevezte Jánossyt és ezt mondta neki:

— Ha ilyesmi esetleg bekövetkezik, a gyanut le nem veszik rólad!

Vojtha látogatóban volt nála és kérdezte tőle, hogy nem lehetne-e Haverdánét kibékíteni leányával. Ő megmondta, hogy ez hasztalan kísérlet volna. Ő megkísérelte azt is, hogy legálább az unokáját vegye magához Haverdáné. Az asszony akkor ezt mondta:

— A gyermeknek az apjánál van a helye. Ha nem lesz olyan rossz, mint az anyja, meg fogja tudni majd, hogy volt nagyanyja is.

Bródy Ernő dr. kérdésére elmondja, hogy Haverdáné azért utálta férjét, mert az vallásosan élt és mégis hazudott s letagadta, hogy szeretőt tart.

Sélyi István hódmezővásárhelyi pénztári tiszt, Vojtha sógora a következő tanu. Elmondja, hogy Vojtha tavasszal Vásárhelyen járt, egy 150 koronáról szóló váltót leszármított, melyen ő mint kezes szerepel. Vojtha megmondta, hogy segít Mariskának ügyei rendezésében és tízezer koronát kap tőle, ha Mariska meggyeri a pört anyja ellen.

Lengyel dr. védő kérdésére elmondja a tanu, hogy Vojtha a tízezer koronáról már a múlt év őszén beszélt előtte.

Elnök kéri a tanut, miért vallotta a rendőrség előtt, hogy Vojtha csak májusban tett említést a tízezer koronáról.

Tanu: A rendőrség nagyon belehajszolt a dologba! Pertics kapitány azt mondta, hogy ez a körülmény amúgy is mellékes. En nem is tudom, mit irtam alá a rendőrségen.

Lilics István, Vojtha sógora ezeket mondja: — *Engem be akartak ugratni, hogy Vojtha ellen valljak.*

Elnök: Kicsoda?

Tanu: Pertics kapitány! Ott volt a kihallgatásomon és bár hódmezővásárhelyi rendőrtisztnek hallgattak ki, mégis ő diktálta a jegyzőkönyvet.

(A szívtelen asszony.)

Stefán Jánosné, Mariska és Vojtha nagynénje elmondja, hogy egy izben megkérdezte Haverdánét, miért gyűjti azt a sok vagyont. Erre Haverdáné így szólt:

— *Ha meghalok, szeretném, ha a hasamat felválnák és tele tömnék a testemet arannyal.*

Elfulladt hangon elmondja a tanu, hogy milyen keményszívű asszony volt Haverdáné. Mikor Mariska elküldte kis fia areképét, Haverdáné kényszerítette férjét, hogy küldje vissza.

(Vojtháné vallomása.)

Vojtha Antalné, kihallgatása következik. Szép, előkelő megjelenésű asszony, kijelenti, hogy vallani kíván.

Elnök: Ismeri Vojnics FABIÁNNÉT?

— Igen. Mikor tavasszal Szabadkán volt, elmondtam neki, hogy Jánossy folyton örültségeket beszél, öngyilkosságot emleget. Mariska sirva panaszkodott egyszer, hogy nagy nyomorban él, mert édesanyja kitagadta. Ekkor mondta Jánossy, hogy lelövi azt a vén bestiát.

— Ott volt akkor Vojtha is?

— Nem. Férjem a Verseny-utcai postán volt inspeksiós. Csak később mondtam el férjemnek Jánossy kijelentését és hozzátettem: Hogy lehet ilyet mondani, mikor a falnak is füle van.

— Féltékeny volt Jánossy Vojthára?

— Igen.

Ügyész: Nem Mariska kérdésére mondta Jánossy, hogy le fogja löni Haverda Mariskát?

— Nem; Mariska csak sirt.

Jánossy: Ez a kijelentés csak szenvedélyes kitérés lehetett, nem valami megfontolt dolog.

Lengyel Zoltán dr.: Biztosan tudja, hogy férje nem volt jelen e jelenetnél?

Tanu: Biztosan. Karácsony előtt történt, amikor gyakran volt éjjeli inspeksiós.

Ügyész: Magának mondta Mariska, hogy „az a marha Jánossy azt hiszi, hogy hozzámegyek.“

— Mondott ilyesmit.

Balogh bíró: Hallotta-e, hogy Mariska ki akart menni Montekarlóba?

— Hallottam.

(A többi tanuk.)

Pergl Dezső a következő tanu. Elmondja, hogy Vojtha a múlt év novemberében kezdett a postakaszinóba járni. Határozottan emlékszik, hogy Vojtha április 18-án a postán volt. Onnan tudja, hogy Vojtha az nap segített keresni egy gyakornok eltűnt kabátját és aznap volt a tisztviselők egyesületének közgyűlése. Este 8 órákor együtt kártyáztak a kaszinóban. Két-három héttel a gyilkosság előtt beszélt neki Vojtha, hogy örökségi ügyből kifolyólag őt-hatezer forinthez fog jutni. Vojtha 17-én fenn volt a kaszinóban és áprilisban alig is volt nap, hogy ne látták volna a kaszinóban.

A tanu megesketését nem kívánják. Az

elnök ekkor délután 3 órára halasztotta a tanukihallgatást.

Délután eleinte több jelentéktelen tanut hallgattak ki. Vécsey Samu dr. szabadkai ügyvéd azt mondja, hogy Haverda saját állítása szerint azért tagadta ki leányát, mert annak annyi adóssága volt, hogyha rá hagyta volna vagyonát, azt a hitelezők elvitték volna.

(Szerdán — ítélet.)

A tárgyalást holnap, vasárnap folytatják. A tanukihallgatás valószínűleg még hétfőn is fog tartani s a pörbeszédre csak kedden, ítéletre pedig minden valószínűség szerint szerdán kerül sor.

(Beszélgetés Vojthával, Mariskával és Popperrel.)

A vizsgálat lefolytatása és a tárgyalás előkészítése alatt az összes vádlottak közül Vojtha alakja domborodik ki a legellenszenvesebben. Mindenki őt tartotta a gyilkosság értelmi szerzőjének.

A főtárgyalás adatai egészen más képét adják az egykori katonatisztnek. Vojtha ellen van eddig a legkevesebb bizonyíték, az ő ügye áll eddig a legjobban. És lassan-lassan külön érdekességet nyer önértékes méltatlankodása révén, amellyel a fogvatartása miatt panaszkodik.

Egy újságírók alkalmá volt arra, hogy Vojthával a bűnügy több jelentős részére vonatkozólag felvilágosításokat nyerjen. Vojtha válaszai és a kérdések a következők voltak:

— Önről a lapok nagyon sok rosszat írtak össze; minek tulajdonítja ezt?

— Az ügyész informálta rólam a lapokat. Ő hitette el rólam, hogy én vagyok a társaság rossz lelke és én főztem ki az egész gyilkosságot.

— Tudna valamit a fogházban törtétekről előadni? Tett Önnél is éjjeli látogatásokat az ügyész?

— Sokat tudnék erről elmesélni. Egyelőre csak ennyit: Az ügyész háromszor vert fel éjjel az álmomból.

— Fortélyt nem próbált Önnel szemben alkalmazni? Nem akarta valami csalafintasággal belsmerésre bírni?

— Dehogyan is nem. Velem is megpróbálkozott olyasfajta eszközökkel, amikkel Jánosyt megfogta. Csakhogy én nem ültem fel neki.

— Bizik-e a kiszabadulásában?

— Nagyon.

— Mit fog csinálni, ha kiszabadul.

— Visszamegyek a postához.

— Kissé indiszkrét a kérdés: szereti Ön Mariskát?

— Szívesen felelek. Mariskát csak mint rokonomat szeretem és tisztetem. Szeretem nem fűz hozzá.

— Szóval, a feleségéhez tér vissza?

— Igen. Visszamegyek hozzá. Az ő kipróbált szeretete, kitartó hűsége megérdemli, hogy a legmelegebb érzésekkel közeledjek feléje.

Ezzel véget ért a beszélgetés. Vojthát megint a börtönőr vette pártfogás alá.

A Haverda-ügy bonyodalmainak központjában még mindig Haverda Mariska áll. A közönségnek határozottan imponál az a nyugalom s szinte csodálatos naivitás, amellyel ő a terhelő tanuk vallomását fogadja.

Ma egy hírlaptudósító megszólította Mariskát.

— Hogy van nagyságos asszony?

— Fáradt vagyok és kimerült. Ez a hosszú izgalmas tárgyalás nagyon próbára tett. Különösen nagyon bánt, hogy az a Popper annyira hazudott. És még esküt is mert rá tenni.

— No de azért reméljük, hogy felmentik.

— Én bizom az Istenben. Ártatlan vagyok. Nem volnék képes olyan bünt elkövetni. Bizom a jó Istenben és a jó emberekben, hogy valahogy sikerül kimutatni ártatlanságomat. A fiam, szegény kicsi fiam életére mondom: ártatlan vagyok. Ilyen esküt anya nem tenné le. Hát még olyan anya, aki úgy szereti a gyermekét, mint ahogy én szeretem.

A beszélgetést azonban észrevette Papp ügyész. Intett a börtönőrnek, aki sietve elvitte Mariskát a cellába.

A tegnapi tárgyalás érdeklődése kétségtelenül Popper felé fordult. Ez a szurós tekintetű, szögletes arcú ember, aki meglepő elszántsággal mondotta a legrettenetesebb vádak Mariska szemébe. Poppert még az az ügyesség sem zavarta meg valami nagyon, amivel a védők minden szavát szétboncolni igyekeztek.

Popper vallomásáról a következő különös dolgokat mondta egy újságírónak:

— Vallomásom magam sem akarta mebben a terjedelemben előterjeszteni. Nem akartam a vádlottakat ennyire súlyos helyzetbe hozni, de a védők rettenetes vehemenciája arra kényszerített, hogy minden terhelőt elmondjak, amit tudok. Elvégre csak nem hagyhattam, hogy a végén legyűrjenek és én kerüljek a csávába. Hogy mért utazott az én bőrömrre a védelem, nem tudom, nem értem: ez is azok közé a rejtélyek közé tartozik, amilyenek nagy számmal fordultak elő ebben a bűnügyben.

Ezeket mondta Popper, ugyanazon az önértékes hangon, amellyel a tárgyaláson beszélt a vádlottakról.

KULISSZATITKOK.

(A *Tajfun*. — *Buridán szamara*. — A *Hivatás*. — *Egy aradi katonatiszt darabja*. — A helyi szerzők és a dramaturgi tisztség.)

Szendrei most nap-nap után alig mozdul ki a direktori szobából. Bezárkózik, csaknem lehetetlen a vele való érintkezés. Ha a tagok keresik, órákig dörömbölnek ajtaján. A színészek és színésznők erősen találgatták a héten, hogy mit csinál a diri olyan suttymban.

— Valami szerelmi kaland lesz, — vélte szemhunyorítva a színház egyik új tagja.

— Ugyan menjen! A direktor nem törődik ilyesmivel, — szólt a másik. Én tudom miért zárkózik el ő kigyelme. Darabot ír, még pedig drámát. Már azt is tudom, hogy a harmadik felvonásnál tart.

— Nem igaz. Újabb tagok szerződötése fellett studiroz, — vágta közbe a harmadik „jól értesült.”

— Szamarak vagytok mindannyian, — dörögte Várnai. — Ha tudni akarjátok, elárulom nektek a nagy titkot. A diri a repertoáron dolgozik.

És tényleg ez az igazság. Szendrei olyan műsört akar az őszi szezonra összeállítani amely méltó válasz lesz a színügyi bizottság határozatára. Szendreinek tudniillik pályázat mellőzésével meghosszabbítják a szerződését.

Már legközelebb bemutatóra fog kerülni Lengyel Menyhért nagysikerű színműve, a *Tajfun*. Szendrei fényes kiállításban akarja bemutatni ezt a darabot. A szerepek még nincsenek kiosztva, de úgy látszik, mindenki szeretne játszani a pompás színműben. Az este például egy ambiciózus fiatal karszínész jelentkezett Szendreinel.

— Direktor ur nagy kéréssem van.

— No, mi baj fiam?

— Eddig mindég csak néhány szóból álló szerepet kaptam, amelyben nem tudtam érvénye-

sülni. Szeretném, ha a *Tajfun*-ban valami nagy, egész nagy szerepet játszhatnék.

Szendrei jó direktor és jó ember, mosolyogva szól:

— Jól van fiam, a *Tajfun*-ban te fogod játszani a címszerepet.

Valószínűleg Lengyel Menyhért diadalmas színművének bemutatása előtt, egy nem kevésbé érdekes színházi esemény lesz. Gaál István pécskai lelkész darabját, a *Hivatás*-t fogják bemutatni. A darab iránt, amelynek irodalmi értékét a kritika szépen méltatta, — nagy az érdeklődés. A premierre valószínűleg Aradra érkezik Gaál István is, aki az aradi közönség előtt fog először megjelenni a lámpák előtt, mert a darab budapesti bemutatásakor a fővárosba való utazásában megátolta a *hivatása*.

A *Hivatás* előtt, szerdán *Buridán szamara*-t mutatják be. A darab kitünően van beajánlva, mert a *Király* ötletes szerzői írták. A címszerepet Delli fogja játszani, akit folyton csipkednek kollegái a jó alakításért.

— Nohát mesés számár vagy Delli, — mondták neki a tegnapi próbák alatt. Nálad különb szamarat az isten nem is teremthetett volna.

— Csak ne irigykedjétek, még reátok is ragadhat valami.

Külömben a *Buridán szamara* egész jó társasággal indul hódító útjára. Szendrey, Várnai, Ditrói, Novák Irén, Heppesné fognak benne játszani. A két kokottot Zalai Margit és Kun Irén személyesítik.

Egy érdekes repriz is van a sok újdonság között. A *Svihákok*-at, ezt a pompás operettet fogják feleleveníteni Dióssy Nusival. A darab hét évvel ezelőtt ment Aradon és bizonyára „be fog vágni.”

A helyi szerzőkből különben lesz még részőnk. A közelben bemutatóra kerül a Vigszínházban Thomka aradi huszárfőhadnagy darabja is, a mely mérföldes léptekkel fogja siker esetén megtenni az utat az aradi színházhoz. A sikerre pedig nagy a kilátása az uniformisos szerzőnek.

Ha már benne vagyunk a helyi szerzőkben, beszéljünk a muzsikusról is. Egész csomó kitünő muzsikához keresnek és nem találnak librettistát. Ki tudja, milyen jó dolgok maradnak itt a kottatartókon szövegíró hiányában. Csányi Mátyás színházi karmester operájához, Zerkovitz Rudolf igazgató és Sperber Frigyes zenetanár operettjükhöz keresnek szövegírot. És — bár manapság a szindarabírás a legjövendőmezőbb, — megfelelő vállalkozót nem találnak.

Ezután rá lehet térni a színügyi bizottság által a napokban ujonnan kreált dramaturgi tisztségre is. A bohém asztalnál arról folyt a vita, ki töltené be alkalmasabban a dramaturgi tisztséget: író, vagy színész? Jött forgalomba számtalan név.

Elsősorban Dálnoki Nagy Lajos alispánra gondoltak.

— Ő nem vállalja, — jegyezte meg valaki a társaságból. A multkoriban nála voltam és megkérdeztem tőle, nem ír-e most valami újabb darabot. Az alispán mélabusan mutatott az aktáktól roskadozó íróasztalára.

— Ime barátom, ezek az én darabjaim.

Egymásután hangzottak fel tehát a további kombinációk:

— Farkas Ferenc, Szöllösi István, Prohászka László, Horovitz Gusztáv, a színészek közül Várnai, Delli.

— Amikor az egyik kifogyott, a másik folytatta: — Vannay Gyula, Rozsnyai Kálmán, Avarffy Géza.

— Látom, — mondotta erre nevetve a legnagyobb hangadó, hogy itt a dramaturg szomszélya nézve egyöntetű megállapodás nem lesz.

Ahányan vagyunk, annyi vélemény. Én tehát indítványozom, hogy a dramaturgi tisztásra jelöltessek *Kulcsár*, a színész, aki mindenre vállalkozik és aki egyéni *sulyával* bizonyára méltóan fogja hivatását betölteni. Zomótor.

Kutassy fölszállása Aradon.

November 21.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 6

Ma este arról kaptunk értesítést, hogy *Kutassy* Áposton, az első magyar aviatikus november 21-én Aradon fölszáll. Mint bennünket informálnak, a fölszállást az *Aradi Mérnök és Építész Egylet* rendezi, amelynek elnöke, *Sármezey Endre*, az Acsev. igazgató főmérnöke hosszas fáradozás után megnyerte *Kutassy*t e tervnek.

Kutassy tudvalevőleg már rég foglalkozik a repülés problémájával. Külföldön tartózkodott és amikor meghallotta, hogy *Bleriot* fölszáll, több magyar mágnáshoz fordult anyagi támogatásért, mert megfelelő motor vásárlásához nem volt pénze. Több magyar földbirtokos azonban azt válaszolta, hogy nem áll módjában *Kutassy* támogatása. Azonban az első magyar aviatikus saját pénzén, nagy fáradsággal mégis megszerezte a motort és most napok óta kísérletezik Budapest mellett. (Ma a gépével, az ő hibáján kívül, baleset történt. Erről külön cikkben írunk.)

Kutassy alacsony termetű, látszólag vézna ember. Nyírott fekete bajusza, magas homloka, szemének csillogó kifejezése rendkívül szimpatikus külsőt kölcsönöznek neki. Mindössze negyvennyolc kiló és egy zsoké benyomását teszi. Kedves és nagyon szeretetreméltó ember az első magyar aviatikus. Megkérdezték tőle a napokban, nem volna-e hajlandó Aradra jönni?

— Aradra? A legnagyobb örömmel. Számos helyről kaptam már ugyan ajánlatot, de ha Aradról meghívást kapok, elsősorban ennek teszek eleget. Ennek a nagy, intelligens magyar városnak közönsége megérdemli, hogy első legyen az országban, amely a repülési látvány élvezetéhez jut. Szívesen, kész örömmel szállok fel Aradon.

Ma ismét felkeresték *Kutassy*t, aki már ezzel az örvendetes hírrel üdvözölte az aradi látogatóját:

— Lemegyek Aradra. Nézze, itt a meghívás. November 21-én szerencsénk lesz egymáshoz.

— Csak egyszerűen beakarja mutatni a repülőgépet?

— Nem. Sokkal magasabb céljaim vannak. Szószertint értem a magasabbat. Ha csak az időjárás megengedi, rekordot akarok teremteni, időben, vagy magasságban és rekord kísérletem színhelyül Aradot választom. Van-e megfelelő hely?

— A löverseny-tér elsőrendű volna.

— Akkor nincsen akadály. Az aradi közönség nagyon meg lesz velem elégedve, de remélem, hogy én is meg leszek magammal elégedve.

— Felvisz magával valakit a levegőbe?

— Nagyon szívesen. Ha úgy akarja, ön is felszállhat velem.

— Tehát bizonyos, hogy eljön Aradra?

— Immár egészen bizonyos.

Az első magyar aviatikus szereplése Aradon előre láthatólag rendkívül impozáns külsőségek között fog lefolyni. Arad lakossága néhány órára kivonul a löverseny-térre, amelynek hatalmas területe negyven ötvézezer ember befogadására is alkalmas. De a közeli és távoli környékről is ezren meg ezren fognak Aradra jönni, hogy szemtanúi legyenek a nagyszerű látványnak.

A nagy horderajú eseményt, amely Arad jó hírnevét is öregbíteni fogja, az *Aradi Mérnök Egylet* készíti elő. *Sármezey Endre* ma este közölte a mérnök egylet választmányával, hogy *Kutassy* Ágoston dr. hajlandó felszállni Aradon. A választmány örömmel vette ezt tudomásul, egyben elhatározta, hogy hétfőn este hat órára értekezletre hívja össze a mérnök-egylet tagjait. Ekkor fogják megállapítani a felszállás részletes programját és megalakítják a rendezőbizottságot. A felszállás a déli órákban lesz. *Kutassy* előzőleg felolvasást fog tartani és gépét a felszállás előtt néhány nappal ki fogja állítani egy alkalmas helyen.

A felszállás színhelye a löverseny-tér lesz.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Mérsékeit helyárrakkal: *Tárjárás*, operette. Este: Rendes helyárrakkal: *Lackovics kapitány*, színm. (C bérlet.) Hétfő: Elvált asszony, operett. (A bérlet.) Kedd: Erdészleány, operett. (B bérlet.) Szerda: *Buridán szamara*, bohózat. Bemutató előadás (C bérlet.) Csütörtök: *Buridán szamara*, bohózat. (A bérlet.) Péntek: *Troubadour*, opera. (B bérlet.) Szombat: *Svihákok*, operett. (C bérlet.)

Lackovics kapitány.

(Színmű 4 felvonásban. Írta Abonyi Árpád. Bemutató előadás.)

A budapesti Nemzeti Színháznak nincs szerencséje a hazai szerzők darabjaival. Ahány darab, annyi bukás, vagy pedig félsiker, melyet mesterségesen tartanak műsoron. A utóbbi kategóriába tartozik *Abonyi Árpád* legújabb darabja a *Lackovics kapitány*, melynek műsoron tartása a legkiáltóbb bizonyossága hazai drámai irodalmunk szégyenletes dekadenciájának.

A *Lackovics kapitány* a leggyengébb színművek egyike, amit az utóbbi években produkáltak. Szinte bántóan naiv mese, vérszegény alakok és minden tendencia nélküli cselekmény. *Abonyi Árpád* drámai kvalitásai abban merülnek ki, hogy a naplapek hirrovatának vagyont-bukott öngyilkosait, letört turfalakjait drámai hősöknek állítja be, és a múlt század hatvanas éveiben divatos limonádé stílusban szerepelteti őket négy felvonáson keresztül.

Naiv lelkek elsiránkoznak azon, hogy egy volt főispán nem kap ötezer forintot kölcsön és leugrik a harmadik emeletről, mely meghattalossággal hallják, hogy a volt megyei aljegyzőék, a volt főispán leánya és férje nem tudnak ebédet főzni, mert egy krajcár sincs a háznál. Az is nagyon megható, mikor a volt udvarló, a kikoszarzott kérő eljön felajánlani a tárcáját és erre nagy szerelmi jelenet következik az egykor büszke leány és a változatlanul szerelmes kapitány között. De hát ezeket a naiv dolgokat *Csiky Gergely* sokkal jobban megírta már réges-régen és kár volt *Abonyi Árpádnak* gyenge kísérlettel rontani azon, amit az elődök izlése szerint *Csiky* olyan jól megcsinált.

Ma már nem hat meg senkit az, ha egy volt főispán nem kap ötezer forintot kölcsön, és így nem tudja fogadni a látogatóba érkező főherceget, ma sokkal borzalmasabb drámákat termel a pénztelenség. Hiszen csak tegnap irtotta ki Budapestben egy szegény képkeretezőt taghóll álló családját, mert nem volt mit enniük. Ez is borzalmas dráma, de azért még sem szindarab téma.

Nem nagy igényű író *Abonyi*, hiszen megelégszik a karzati publikum könyveivel és nem veszi észre, hogy a művelt publikum mosolyog a naivitásán. A karzati publikum azonban még ma is zokog *A molnár és gyermeke* szomorú tragédiáján, azért *A molnár és gyermeke*t ma már csak a városligeti szinkörben adják elő, míg a *Lackovics kapitányt* a Nemzeti színház repertoárja szállította hozzánk.

Kár volt elhozni és kár volt kitűnő művészek gárdáknak azt a jobb ügyhöz méltó igyekezetet kifejtetni, amelynek nyomán ünnepi számba menő tetszés kelt a nézőtérben.

A *Lackovics kapitány* sorsán nem változtat a külső siker, amelyet a szereplők elértek, *Abonyi* darabja rossz darab és a szereplők am-

bióját és tehetségét kár volt erre a vérszegény dologra pazarolni. Kivétel nélkül művészi játékokat produkáltak *Kesztler*, *K. Kápolnay Juliska*, *H. Harmath Józsa*, *Beregi Sándor*, *Ditroi* és *Várnay*. H. G.

* Az első filharmóniai hangversenyt november 14-én, vasárnap délután 5 órakor tartják meg a Fehér-Keresztben gyönyörű műsorról. A műsor kiemelkedő része lesz Schumann tavaszi szimfóniája, amelyet Aradon még nem hallottak. Az egyesület elnöksége ezúton tudatja, hogy bérletre már csak hétfő estig lehet előjegyezni *Gonda László* színházi pénztárosnál és keddtől kezdve a jegyeket a hangversenyre *Scherbag H. és fia cég* (Minorita palota) árusítja.

* Az operaházi sztrájkmozgalom. Budapestről jelentik: Az operaház szólistái ma délelőtt gyűlést tartottak s azon tanakodtak, nem volna-e helyes, ha a kar mozgalmában közbelépének és lebeszelnék a kardalosokat a sztrájk-ról. A tanácskozás ideje alatt olyan hírek érkeztek, hogy a kórus a legközelebbi napokban kimondja a sztrájkot, így hát a szóló énekesek céltalannak jelentették ki a további gyülekezést. *Mészáros* igazgató ma délelőtt *Apponyi* miniszternél járt és bejelentette, hogy a mai napon a kar tagjai újabb memorandumot nyújtottak át, amelyben kijelentik, hogy holnap délután hat órakor sztrájkba lépnek, ha követeléseiket az igazgatóság nem teljesíti. A miniszter nem adott határozott választ erre és most a döntésről tanácskoznak.

* Vasárnap az Urániában. A szombaton bemutatott új mozgófénykép műsor nagy sikere elsőrangú szórakozást ígér vasárnapra a publikumnak. Ahány kép, annyi szenzációs érdekesség. A publikumnak kiváló szórakozására fog szolgálni a varázslónő szemüvege című fantasztikus tárgyú kép, melynél a technikai tökéletesség szinte varázslat alatt tartja a nézőt és az egész képet egy boszorkányos vízió-nak tartja. Pompások az új műsor bohózatai is, melyek nyomán falrengető kacagás veri fel az Urániát. A természeti látványosságok közül *Columbia* mesés vidékei és a selyemipar tanulságos látványa kelt kitűnő hatást. Az előadások vasárnap délután három órakor kezdődnek. 791

* Szólézeti tanácsadó. Nélkülözhetetlen kézi könyve minden szőlőgazdának a „*Borászati zsebnaptár az 1910. évrre*” című könyv, mely épen most hagyta el a sajtót. Ebben a 400 oldalra terjedő könyvecskében megtalálhatók a szőlészetre vonatkozó összes törvények, rendeletek, elvi határozatok, nemkülönben összes borászati szervezeteink a minisztérium beosztásától kezdve a gyéritési munkavezetőig, az állandó és időleges tanfolyamok, szőlő-kéneg raktárak, szőlészeti egyletek, stb. A könyv nagyobb részét azonban a szőlőművelés és borkészítés gyakorlati tanácsai töltik be és nincs oly munka, szőlőellenség, vagy borbetegség, melyről azonnal ne mai kor igényeinek megfelelő felvilágosítást ne találna az olvasó. Azonkívül a könyv végén jegyzék-napló van mellékelve, melybe az év folyamán felmerült bevételek és kiadások, napszám, szőlő és boreladás, a trágyázás stb. feljegyezhető. A díszes és tartós vászonkötésbe kötött és írónnal ellátott könyv ára díjmentes küldéssel 3 korona 20 fillér. Kapható a „*Borászati Lapok*” kiadóhivatalában (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) és minden könyvkereskedésben.

* *Sauer Emil* bucsuhangversenye, december 5-én lesz. Jegyeket *Weisz Leó* hangverseny-rendező cégnél lehet előjegyeztetni. 5788

* Az 126. negyedik száma hagyta el ma a sajtót. E modern és magas művészi nivóju élelapha legjobb humoristáink és rajzolóink dolgoznak. Az új számból, mely tele érdekes és ötletes közleményekkel, a *Tarkaságok* között adunk mutatónak egy verset.

Égett a Drechsler-palota.

Pánik az Operaház-ban.

Távirati tudósítás.

Arad, november 6.

Ma este 10 óra felé hatalmas vörös biborpalást tünt fel az égen Budapest felett. A főváros egyik legnagyobb épülete, az *Andrássy-uton levő Drechsler-palota lángokban állott.* A hatalmas épület, amely az Operaház-zal áll szemben, kilenc óra után gyulladt ki és a tűz gyorsan terjedt. A tűz hírének nyomán iszonyu izgalom keletkezett Budapesten. Az első pillanatokban nagy katasztrófákról beszéltek. Azt mondták, hogy a tűz több emberélet áldozatot követelt, mint a Párisi Aruház égése. Természetes, hogy az Andrássy-utat és belé torkoló mellékutakat ezerszámra lepte el a kíváncsi közönség. Hiányos éjjeli toalettekben jelentek meg számosan, mások kávéházból, vendéglők-ből futottak az Andrássy-uton, hogy jelenlegyenek a borzalmasan szép látványnál. A palota egész tetőzete leégett ugyan, emberek is sebesültek meg, de senki sem halt meg. Az anyagi kár igen nagy.

A tűzkatasztrófáról ezeket jelenti fővárosi tudósítónk:

Ég a Drechsler-palota.

Ma este fél tíz óra felé egy a Szerecsen-utóban sétáló asszony észrevette, hogy a közelben valamelyik ház tetejéről hatalmas füstoszlop száll fel. Az asszony elkezdett kiabálni.

— Tűz van, tűz van! Az Andrássy-uton ég valamelyik palota!

A nő kiáltására figyelmes lett egy rendőr, aki csakhamar megállapította, hogy a Drechsler palota állángokban. A tetőzet ekkor már teljesen égett. A lángok futva harapódtak tovább és a palota előterében lévő apró kupolák egymás után gyulladtak ki. A rendőr azonnal telefonhoz futott, hogy értesítse a tűz-őrséget, azonban nem sikerült neki telefonőrszékötetést kapnia. Kirohant az utcára, ahol értesítette az esetéről az éppen arramendő *Dienes* rendőrkapitányt. A kapitány is megkísérelte a tűz-őrségnek telefonon való értesítését, miután azonban a telefon központ tíz percen belül nem jelentkezett, *Dienes* megunt a dolgot és rendőrt küldött ugy a főkapitánysághoz, mint a tűz-őrséghez, hogy értesítsék őket a tüzről. A főkapitányságtól azután sikerült a tűzoltóságot telefon útján előbb értesíteni.

A tűzoltóság körülbelül fél órai késedelemmel érkezett meg. A palota tetőzetének legnagyobb része ekkorra már elhamvadt. A tűzoltók alig tudtak bejutni a nyüzsgő közönségtől a tűz színhelyéhez.

Miután a tűzoltóparancsnok látta, hogy a hatalmas gót stílusban épült tetőzet megmentésére fordított munka meddő volna, tisztán a tűz lokalizálására szorított embereivel. A palota az Operaházzal szemben, mind a négy oldalról szabadon, a Hajós-, Dalszínház- és Szerecsen-utak által van határolva. Ez a három utca olyan szűk, hogy a Drechsler-palota szomszéd-ságában levő házak nagy veszedelemben forogtak.

Pánik az Operaház-ban

Az Operaház-ban még javában folyt az előadás, *Tanhäuser*t játszották. Egyszerre elterjedt a színházban a hír, hogy nagy tűz van, ég a Drechsler-palota. A közönség legnagyobb része felugrált helyéről és sietve hagyták el a színházat. A rendező eleinte megakart nyugtatni a közönséget, de amikor látta, hogy az izgalom nem csillapodik le, sőt mind magasabb fokra jut, elrendelte a függöny lebecsajjtását. Az előadást félbehagyták.

Sokkal nagyobb pánik volt az éjszakai házban. A palotában van a *Bokros-féle* vendéglő, ahol épen egy lakodalmat tartottak és egy bankett volt. A vendégek ijedten ugráltak fel a terített asztalok mellől.

— Menekülni, menekülni!
— Végünk van, elégünk! — hallatszott a jajveszékélés minden oldalról.

A rendőrségnek is nagyon nehéz munkája volt, mert a veszedelmes helyről ki kellett koltatni a lakókat. Ez természetesen nem ment simán. Egyes helyeken erőszakos intézkedéseket is kellett tenni.

Közel egy órai erőfeszítő munka után a ház lokalizálva volt. Ehhez hozzájárult az is, hogy a palota nagyszerűen volt építve. Ennek tulajdonítják, hogy a palota teljesen nem pusztult el. A kár így is igen nagy, mert az egész tetőzet leégett.

A ház negyedik emeletén lakik a ház gondnoka. Ezt az embert csak karhatalommal lehetett eltávolítani lakásából. Nem akarta ott hagyni az ott őrzött 30 ezer korona lakbért. Csak mikor két rendőrt állítottak körül lakásába, akkor távozott.

A vizsgálat.

A vizsgálatot eddig még nem fejezték be és a tűz keletkezésének okát sem állapíthatták meg. Egyik lakónak két cselédje járt délután ruhát kiteríteni a padlásra, valószínűnek tartják, hogy a cselédek dobhattak el valami gyúlékony tárgyat.

A mentési munkálatoknál egy tüzoltó életveszélyesen megsérült és most a kórházban vívdik a halállal. Többen könnyebb sérüléseket szenvedtek.

A nevezetes vasárnap.

A Justh-csoport harcba száll.

Távirati tudósítás.

Arad, november 6.

Holnapra várják a függetlenségi párt két csoportjának, az ugynevezett mérsékeltnek és Justh Gyula híveinek döntő mérkőzését. A makói beszámoló és a mérsékelték által rendezett bankett megmutatja majd a két pártfrakció erőviszonyait és szándékait. Az általános vélekezés szerint a számarányok egyformák lesznek és úgy Makón, mint a budapesti vacsorán körülbelül 70-70 képviselő lesz jelen.

A politikai válság mai eseményeiről itt adjuk hireinket:

A Kossuth-párt és a Justh-párt.

Kossuth Ferencet, a ki ma délelőtt a kereskedelmi miniszteriumban tartózkodott, több párthive látogatta meg. Legelőször Szentiványi Árpád, a vasárnap esti lakoma egyik összehívója, járt nála és beszámolt arról, kik és hányan jelentkeztek eddig a vasárnap esti lakomára. Egy órákor megjelent Kossuthnál *Batthyány Tivadar* gróf és *Mérey Lajos*, a Ház két alelnöke. *Batthyány* gróf kijelentette, hogy ő a Vasutas-szövetség ügyében járt Kossuthnál.

Justh Gyulát szintén számos hive kereste fel. Mintegy 25-30 képviselő járt nála. Beszélgettek a politikai helyzetről, különösen pedig a vasárnapi beszámolóról. *Justh* hívei nagy érdeklődéssel találgatták, hogy vajjon hányan lesznek a kaszinói lakomán. Ugy tudják, hogy Nagy Emilék 200 terítéket rendeltek meg, de valószínűnek tartják, hogy képviselő nem lesz több 80-90-nél. Érdekes és jellemző, hogy több képviselő az iránt érdeklődött, nem lehetne-e Makóról olyan időben visszatérni, hogy még az esti lakomán is jelen lehessenek.

A tanácskozáson az az eredménye, hogy *Justhék* elhatározó cselekedetekben alapodtak meg a mindenképp előbb végre fogják hajtani a tornyai határozatokat. Ezek elseje, hogy a bankkérdést a Ház elé kell vinni; ezt a jövő hétre tervezik.

Justhék tisztában vannak vele, hogy a párt mai összetételében nem maradhat meg tovább. Ők a mérsékelt szárnyat szeretnék kirekeszteni, de el vannak készülve arra is, hogy

nekik kell kiválniuk a pártból. Erre az esetre éles ellenzéki harcra készülődnek.

Azt is beszéltek politikai körökben, hogy a banksoportban azt tervezik, hogy holnap este a makói beszámoló után különvonattal visszajönnek Budapestre és azonnal elmennek az Országos Kaszinóba és ott tüntetni fognak az önálló bank mellett.

Idősb Madarász József, a függetlenségi balpártnak legöregebb tagja ma *Justh* Gyulához a következő táviratot intézte:

Szívvel-lélekkel veletek vagyok. A milyen felemelőleg hat reám becsületes törekvéstök, épp oly rosszul esik látnom az áskálódók aknamunkáját, kik között, ez még megvigasztal, alig látok két-három régi függetlenségit, a többi mind bekérezett 67-es, kikkel a haza üdvére együttműködni lehetetlen. Mielőbb megtisztulva tőlük, tudjuk csak hiven szolgálni nemzetünket. Az ég áldását kérem hazafias önzetlen működésükre. Régi barátod: *Idősb Madarász József*.

Wekerle a király előtt.

Wekerle Sándor miniszterelnök a tegnapi minisztertanács határozata értelmében vasárnap este Bécsbe utazik. *Wekerle* valószínűleg hétfőn jelenik meg a király előtt és audienciáján beszámol arról, hogy a kabinet a mai helyzetből csupán akkor találhat kivezető utat, ha ismeri a felség álláspontját. E célból *Wekerle* előterjeszti a királynak azoknak az engedelményeknek sorát, melyek megadása esetén a válság a pártok valamelyes együttműködésével megoldható lenne.

Wekerle a király válaszával hazatér és azt kedden vagy szerdán minisztertanács elé terjeszti.

Kossuth nyilatkozata.

A *Justh* csoport esti lapjának mai száma azt írja, hogy *Kossuth* Ferenc megadta hozzájárulását a közös bankos pártokkal való kooperációhoz és a bankszabadalom meghosszabbításához. Erre vonatkozólag a Magy. Tud. illetékes helyen felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. A minisztertanácsban a kormány nem tudott megegyezésre jutni, mert *Kossuth* Ferenc erősen megállott a függetlenségi álláspont mellett. *Kossuth* Ferenc most kimerítette tervezeteinek sorozatát és Bécsből most nem azt várják, hogy onnan kapjanak programot, hanem a válság alkotmányos megoldását kívánván, természetesen ismerni akarják a korona álláspontját. Ezután az országon lesz a sor, hogy ami lehetséges, elegendő is-e a kibontakozás alapjául.

MULATSÁGOK.

(=) „Katalin estély”. Az aradi turista egyesület november hó 20-án, szombaton a „*Gambirinus*”-hoz címzett étterem helyiségében tartja az első téli szórakoztató műsoros házi estélyét. Külön meghívókat az estélyre nem bocsátanak ki. A tagok és ezek által bevezetett vendégek ezuttal értesítenek és kéretnek a részt venni óhajtok, hogy a kibocsajtott aláírási ivenek magukat előjegyeztetni sziveskedjenek. Tekintettel a nagy érdeklődésre, mely ezen estélyre máris nyilvánul figyelmeztetik a tagokat, hogy az aláírási ivenek folyó hó 18-án lezártnak, nehogy tulzsufaltság legyen. Az estélyre jelentkezni lehet az egyesület hivatalos helyiségében (*Vass*-szálloda, udvar I. emelet) *Wirth* János pénztárnok, *Balassa* Ernő vigalmi elnök és *Moravék* István főrendezőnél, kiknél az aláírási ivenek vannak elhelyezve. Jelentkezésnél a belépő díj, 1 korona lefizetendő. Az estély magas művészi színvonalu műsora még teljesen nincsen megállapítva.

Baleset Kutassy repülőgépjével.

Izgalmas látvány.

Távíri tudósítás.

Arad, november 6

Az első magyar aviatikusnak repülőgépjét, Kutassy Ágoston dr. aeroplánját, mint fővárosi tudósítónk jelenti, ma baleset érte a Kőbánya melletti katonai gyakorló-téren. A gép a földre zuhant, megsérült, de a benne ülő repülő embernek, Dufourt francia mérnöknek nem történt baja.

Kutassy dr. ma csak próbafelszállást akart rendezni. A látványosságának hírére óriási embertömeg zárandokolt ki a gyakorló-térre, mely Bleriot dicsőséges repülésének is a színhelye volt.

A magyar automobil-klub aviatikai osztályának vezetősége is megjelent, hogy tanuja legyen a próbának. Délre volt kitűzve a repülés ideje és a főváros előkelő köreiből ekkorra már igen sokan automobilon, gummitalponon vágattak ki a színhelyre. Ott voltak Edelsheim-Gyulai Lipót gróf, Zichy Béla Rezső gróf, Pallavicini György őrgróf, Sztáray Béla gróf és Tolnay Lajos, a magyar aviatika előharcosai.

Szeles, viharos idő volt és Kutassy dr., a ki gyakorlott aviatikus és Franciaországban sokszor szállott fel, kijelentette, hogy nem tartja alkalmasnak az időt a felszállásra, mert a szél 10—15 méteres. A szélmérő ugyan csak négy méteres szelet jelzett, de a gépezet nyilván el volt rontva, mert eszköz nélkül is érezhető volt a viharos széljárás.

Kutassy mérnöknek Dufourt Lajos, a ki a Franciaországi Fahrman-féle biplanokat készítő gyár alkalmazottja s a ki a magyar aviatikus gépét is szereli és próbálja, kijelentette, hogy tekintet nélkül az időre felszáll, mert a gép megbirkózik az olyan széljárással mint amilyen ma délben a gyakorló téren átvonult. A felszállásra elkészített gépbe beült és jelt adott a felszállásra. A motor megindult, a szárnyak mozgásba jöttek, a biplan néhány méternyi futás után a levegőbe emelkedett. Gyönyörű gyakorlatokat végzett gépjével Dufourt, akit a közönség elragadtatással üdvözölt a korrektil végrehajtott három forduló alkalmával.

A negyedik fordulat megtételére készült a merész légi utas, mikor a gyakorlótérre belovagolt Sáry tüzérkapitány, hogy közelről szemlélje a bámulatra méltó látványosságot. A kapitány lova a földhöz közeledő gép motorjának berregésétől megbokrosodott.

— Ne lovagoljon oly közel, — kiáltottak a kapitány felé, — mert a domb mögül előröpül a gép, de ekkor a lovas már nem tudta paripáját megfékezni.

A mérnök ekkor, hogy a lovat kikerülje, hirtelen fordulattal ellenkező irányba terelte gépjét és ezzel hatalmas széláramlatba jutott bele. A levegőrohamb bele kapaszkodott a más formációt vett szárnyakba, melyek nem tudtak többé ellenállni és a gép, a közönség óriási ijedelme közepette, a földre zuhant. Kutassy dr., aki automobilon követte a repülést, odarohant mérnökéhez és örömmel konstataálta, hogy csak az alsó váz rongálódott meg, a merész aviatikusnak nem történt baja.

A rongálás könnyebb természetű, mint azt a vizsgálat kiderítette és 3—4 nap alatt helyrehozható. Az alsó szárnyak foszlánnyá szakadtak, a motoron nem találtak sérülést. A kár 3—4000 korona.

Óriási érdeklődő tömeg vette körül a megsérült gépet és éljenezte a megmenekült mérnököt, aki Kutassy dr. kijelentése szerint könnyen Ferber kapitány sorsára jutott volna. Kutassy ugyanis jelen volt a kapitány lezuhánásánál, aki szintén ellenáramlatba hajította bele gépjét, miként Dufourt.

— Dufourt szerencsés megmenekülését — mondotta a magyar aviatikus — a Fahrman rendszerű gépnek köszöni. Mert míg a többi gépeknél az utas valóságos szekrényben ül és lezuhanásánál a széttört alkatrészek valósággal felnyársalhatják a menekülni nem tudó kezelőt,

addig az én gépemnél szabadon ül és biztonságos.

A gép kijavítása után a kísérleteket folytatja Kutassy dr.

A Holnap.

— Az örökösön balasztott matinéhez. —

A velöm ég, a mikor látom
Hogy korrigálnak a plakáton,
Uj, s újabb terminust dobolnak:
Nem jöhet még a holnap.

Vártunk rájuk, — emlékszem még ésa —
A nyárnak végén.
Azután meg dróton üzenték
Szüret után lesz köztünk vendég.
S jött ideje október kődnek,
S nincsenek itt, bár egyre jönnek.

Szerdán, esütörtök, meg vasárnap,
S Adyékra hiába várnak.
Dátumhoz esalfa, furcsa céh ez,
Mindenben hü marad címéhez,
S várhatják, kik értük bomolnak:
Majd Holnap, majd Holnap . . .

R.

HIREK.

Izgalmas párbaj.

Vérengzés egy szép asszony miatt.

Távíri tudósítás.

Arad, november 6.

Szokatlan lefolyású kardpárbaj folyt le ma Nagykanizsán. Egy gyógy-szerészsegéd az ellenfelét, amikor az elbukott, hátulról oly súlyosan megsebesítette, hogy azt eszméletlen állapotban szállították haza.

Nagykanizsáról ezt táviratozzák a párbajról:

Néhány héttel ezelőtt Nagykanizsán megjelent Tihanyi Elemér fiatal gyógyszerészsegéd, aki azonnal föltűnt kihívó modora miatt és tulzott eleganciájával. Mindennap kiállott a korzóra és a kisváros hölgyeit fixirozta. Különösen egy föltűnően szép urinőt fixirozott erősen, tolakodóan.

Ennek a bátyja, Brunauer Árpád tegnap az utcán arra kérte Tihanyit, hogy hagyjon fel a tolakodással. A gyógyszerészsegéd gorbombán válaszolt, mire Brunauer arcul ütötte Tihanyit.

— Meghalsz kutya, — kiáltozta Tihanyi és ellenfelére rontott, de az ellökte őt magától.

A felek kölcsönösen provokálták egymást és a segédek — négy katonatiszt — kardpárbajban állapodtak meg. Ma délután volt a párbaj. A felek dühösen csaptak össze. Brunauer oly hatalmas vágást mért Tihanyi gyomrára, hogy a bandázst is átvágta, de a kard a nadrágban megakadt. A következő összecsapásnál Brunauer előre bukott. A vezetőségét álljt kiáltott, ennek ellenére Tihanyi a hason fekvő Brunauerre oly erős vágást mért, hogy az eszméletlenül maradt a földön. 25 centiméter hosszú és 6 centiméter mély vágást kapott.

A segédek a gyógyszerészsegédet azonnal diszkvalifikálták s jelentést tettek a királyi ügyészsegnek, amely súlyos testisértés miatt indított ellene vizsgálatot. Brunauer eszméletlenül fekszik lakásán. Tihanyi este elutazott, mert attól fél, hogy Nagykanizsán megátadják.

— Roosevelt halálhíre: Még nem erősítik, de nem is cáfolják meg a hírt, hogy Roosevelt Tivadart, az Egyesült Államok volt elnökét — mint már lapunk tegnapi számában jelentettük — súlyos vadászszerecsétségre érte. A délelőtti folyamán Londonon át érkezett hírek még a vadászbalesetet sem erősítették meg. Ellenben dél felé Londonon át az a távirati tudósítás érkezett, hogy Roosevelt Tivadarnak halálhíre terjedt el.

Rómából érkezett újabb távirat jelenti, hogy Roosevelt felesége ott tartózkodik. Halotta a férje haláláról elterjedt híreket, de azoknak nem ad hitelt. Rooseveltről november elsején érkezett az utolsó hír egy levélben, melyet Nájrobotban adtak postára. E hír szerint Rooseveltnak az volt a szándéka, hogy Londonból öt hétre Geringisnába megy, ahonnan a legközelebbi angol katonai állomás Mandi-Bezung-Boma és innen várnak most hiteles híreket.

Londoni távirat jelenti: A Daily Express newyorki értesülése szerint Rooseveltnak halálhíre Newyorkban óriási izgalmat keltett. Az ujságok a szenzációs hírt külön kiadásokban közölték, melyeket százezerrel kapkodtak szét az utcákon.

— Steinheilné az esküdtsek előtt. Párisból táviratozzák: Steinheilné a mai tárgyaláson bocsánatot kért, hogy tegnap elragadta heve, de nagyon izgatott volt és nem tudott magán uralkodni. A tanúk közül ma Hujár Rémit, a Steinheilék volt szolgáját hallgatták ki, akit az urnője meggyanúsított a gyilkossággal. A szolga elmondta, hogy amikor reggel Steinheilné szobájába lépett, urnője folyton jajgatott és azt panasolta, hogy hosszú szakállu és vöröshaju rablók kötözték össze. A kötelékek — ugymond a tanu — nagyon lazák voltak, ami nekem azonnal gyanusnak tetszett. Azt is különösnek találtam, hogy Steinheilné nem érdeklődött arról, a férjének történt-e valami baja? A tárgyalást vasárnap folytatják.

— Bohus-Szögyény Antónia szobra. Bohus-Szögyény Antónia szobrára Világoson ezelőtt másfél évvel megkezdett gyűjtés már oly eredményt ért el, hogy a tervezett szobrot a jövő év folyamán leleplezik. Bohus-Szögyény Antónia már a negyvenes években áldásos munkát fejtett ki a közélet terén, a szabadságharc mozgalmas napjait végigkísérte aggódó lelkével s a munkából a sebesültek ápolásával alaposan kivette részét. Majd a világosi és az aradi szomorú napok után vigasztaló anygalként jelent meg a szabadságharcnak nálunk és idegen földön bebörtönzött rabjai előtt. Pénzzel, ruhával és élelemmel enyhítette a rabok nyomorát. Életének leírása, tetteinek tüzetes elbeszélése, erényeinek hű ecsetelése a most készülő életrajzra vár, melyhez Márki Sándor dr. egyetemi tanár, Arad megye monográfusa írja az előszót. A szobor márványból készül s valamivel nagyobb méretű lesz, mint Veres Pálnéé. Philipp és Vass fővárosi szobrászművészek buzgón dolgoznak is a szobron, hogy a tervezett időre elkészülhessen. Tüztünkkel Veres Pálné és Dukai Takács Judit szobrán kívül ez a harmadik női szobor hazánkban.

— Halálhíre. Pinsel József november hó 3-án, életének 75-ik és házasságának 41-ik évében hosszas betegség után Békés Gyulán elhunyt. A halottat átszállították Lippára és november hó 5-én délután 2 órakor az új izraelita sirkertben örök nyugalomra helyezték.

— **A vesztőhelyi gyűjtés bírálata.** Arad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg országos tárgysorsjátékot vetek tervbe arra a célra, mozgalmat, gyűjtést kezdeményezett ezidén és hogy az aradi vér anuk kivégzésének helyét jelenlegi tulajdonosától megvásárolva, az országos hazafiui kegyelet gondozásába juttassa. Erre vonatkozó határozatot az adakozásra fölhívó kérelemmel együtt megküldötte Arad valamennyi törvényhatóságnak. Az aradiak átiratával foglalkozott Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottsága is őszi rendes közgyűlésén és a nyírség gazdag bizottsági tagjai a gazdag vármegyéhez illendően 1000 koronát ajánlottak föl az aradi vesztőhely megváltására. De a mindenkor nyakas és kemény szabolcsiak ezuttal sem hallgattak el egy kemény gondolatot, amely erre a vesztőhely megváltási gyűjtésre bennük föltámadt. Szánalmas és bosszantó dolog ez a sorsjátékkal, körlevéllel, átirattal való gyűjtögetés, amikor — gondolták a szabolcsiak — olyan helyet, mint az aradi vesztőhely, közpénzen kellene megvenni. Kénytelen kifejezést adni a vármegye — mondották ki Szabolcsvármegye közgyűlésében — ama fölfogásának, hogy az aradi vesztőhely megváltásához szükséges pénzösszeg beszerzésére megindított országos gyűjtési mozgalmat, de különösen az erre a célra rendezett sorsjátékot a kegyeletes célhoz és nemzeti önértetünkhöz méltónak nem találja. Ép ezért fölir a magyar országgyűlés képviselőházához, hogy határozza el az aradi vesztőhelynek a nemzeti vagyonból való megvásárlását. Akármennyire szép és önértékes Szabolcsvármegye határozata, önkéntelenül az a gondolat támad bennünk: hol van az a nemzeti vagyon, melyből megvehetnők az aradi vesztőhelyet. Szabolcsvármegye erre vonatkozó határozatát csatlakozás végett valamennyi törvényhatóságnak megküldötte.

— **A görög királyi család veszedelme.** Athénből táviratozzák: A városban teljesen az uralkodó család ellenes hangulat mutatkozik s valószínű, hogy a dinasztiaát legközelebb elkergetik. Az uralkodó család Athén közelében tartózkodik s nagy katonai őrizet áll rendelkezésükre. A hadsereg két pártra szakadt; az egyik az uralkodó családot védelmezi, a másik ellenben romlására tör. A kormány nem tudja, hogy melyik párthoz csatlakozzék.

— **A Hungária-gőzmalmot nem építik fel újra.** A Hungária Egyesült Gőzmalmok Részvénytársaság soroksári uti gyártelepe tudvalevően a minap a lángok martaléka lett. A kár egymillió koronánál nagyobb, mely azonban, mivel az épületek biztosítva voltak, meg fog térülni. Malomkörök értesítése szerint a leégett épületet nem fogják újjal pótolni, mert — hir szerint — a Magyar Általános Hitelbank igazgatóságában, mely a malom főrésztvényese, nincs meg a hajlandóság az üzem folytatására. Lehet, hogy a Hitelbank igazgatósága ezt az álláspontját később megváltoztatja, de — egyelőre — úgy áll a dolog, hogy a leégett malomépület helyébe nem fognak újat építeni, mert a malomüzlet az utóbbi esztendőben nem tartozik a legnyereségesebb üzletek közé.

— **Nagy vadászat Világoson.** Az aradi vadásztársaságokban ritkaságszámba menő vadászrekordról beszélnek. A napokban nagy vadászatot rendezek Világoson, melyen több megyei főhivatalnok és földbirtokos vett részt. A vadászat érdekessége *Rothe-Wahlert* József földbirtokos szinte mesébe illő vadászrekordja volt. A kitűnő vadász, híres vizsgálja segítségével egymaga ötszázhusz nyulat ejtett el. A ritka eredményt megtáviratozták Európa összes nagyobb vadászegyleteinek.

— **Tifuszi járvány az aradi járásban.** *Kuvin* községben négy hét óta igen sok tifuszmegbetegedés fordult elő. A tifusz különösen az utolsó héten terjed a gyermekek között és eddig két áldozata is van. A múlt hónap végén egy 11 éves gyermek, november 2-án pedig *Józsa György* földmives halt meg tifuszban. A járvány különösen a község északi részén terjed és valószínű, hogy megfertőzött kutviz az oka. A hatóság óvintézkedéseket tett és valószínű, hogy az iskolát is befogják zárni. Az aradi hatóságnak meg kellene tiltani, hogy Aradmegye ama községeiből, amelyekben járványok vannak, ne hozhassanak Aradra eladás végett tejet, vagy más élelmicikket, amelyek tudvalevőleg legjobban terjesztik a betegséget.

— **Rablótámadás egy postahivatalban.** *Oravicáról* táviratozzák: Szombat éjjel fegyveres rablók törtek be az *aninai* postahivatalba. A rablók ötös csoportokban három oldalról támadták meg a postahivatalt.

Mikor a vasajtót fel akarták feszíteni, a postamester észrevelte a rablást és kilőtt az ablakon. A csendőrjárat figyelmeztetésre lett a dologra, a színhelyre ment, mire a rablók menekülni kezdtek. Menekülés közben a rablók és a csendőrök folytonosan lövöldöztek egymásra. Egy csendőr s két rabló megsebesült, kettőt sikerült elfogni. Azt hiszik, hogy a vidéken szervezett rablóbanda működik, amely tudott arról, hogy a postára szombaton nagyobb pénzösszeg érkezik az Osztrák-Magyar Államvasutttársaság munkásainak bérére és ezt az összeget — körülbelül 400,000 koronát — akarták elrabolni.

— **Spanyol anarchisták Budapesten.** Spanyolországban — Ferrer kivégzése után — a hangulat még mindig nagyon elkeseredett. Annak dacára, hogy az új kabinet ily gyorsan megalakult, a nép még mindig zugolódik. Napirinden vannak a leghevesebb tüntetések a fiatal király és a kormány ellen. A nép — és különösen a munkásság — annyira befolyása alatt áll az izgatónak, hogy a legborzalmasabb boszútól is tartani lehet. Rendkívül ellenséges a hangulat a király ellen. Bár minden óvintézkedést megtettek a tüntetések és az esetleges merényletek megakadályozására, mégis valószínűs ostromállapot uralkodik. Senkinek sincs az élete biztonságban. Különösen azóta, mióta a Ferrer-ügyben szereplő államügyészt megölték. A kormány minden igyekezete odairányult, hogy a felbujtókat, akik közül a legtöbbben közismert anarchisták, kiűldözze Spanyolországból. Ez sikerült is nekik, mert a múlt hét elején mintegy négyszáz anarchista hagvta el Spanyolországot. Legnagyobb részük Svájcba menekült, a másik részük Franciaországba, Ausztriába és Magyarországra. Péntek éjjel negyven spanyol anarchista érkezett Budapestre. Megérkezésük után valamennyien kettesével vettek lakást. Résztint a szállodákban, résztint pedig privát helyeken, álnév alatt, szigorúan megőrizve inkognitójukat. A veszedelmes emberek most egyelőre a legnagyobb csendben vannak, de bizonyos, hogy amint alkalmuk lesz rá, azonnal visszasietnek Spanyolországba.

— **Gyermekgondozónői tanfolyam.** December hó 1-én az aradi állami gyermekmenhelyen új gyermekgondozónői tanfolyam kezdődik, mely 6-8 hónapig tart és melynek hallgatói sikeres vizsga után részben mint gyermekgondozónők, részben a kiválóbbak mint felügyelőnők lesznek alkalmazva. Pályázati kérvények e tanfolyamra f. hó 29-ig az aradi állami menhely igazgatóságához címzendők. Bővebb értesítés ugyanott nyerhető. Állami gyermekmenhely.

— **Katonaiszt és pincér.** Kaposvárról jelentik: Ma délután 2 óra tájban *Várady* és *Kacs-kovics* honvédhadnagyok bementek az Erzsébet-szálló folyosójára és a kávéházból kihivaták magukhoz *Csolovics* István pincért, akit *Várady* hadnagy kérdőre vont, mert földe állítólag kompromittáló híreket terjesztett. *Csolovics* István nevezetesen azt mondta valakinek *Várady* hadnagyról, hogy azt ő — *Csolovics* — hónapokkal ezelőtt meglökte a Szecesszió-mulatóban, miután előbb a hadnagy is megtaszította őt. A kérdőre vont pincér kijelentette a hadnagyok előtt, hogy ő valóban mondta ezt, de annál is inkább moadhatta, mert a dolog valóban igaz, ő tényleg meglökte akkor *Váradyt*. *Várady* és *Kacs-kovics* ekkor közös erővel elkezdtek kardjukat csörtetni, majd *Várady teljes erejéből arculította a pincért*, miközben magából kikelve harsogta:

— *Ha meg mer mozdulni, összevagdalom.*

És *Várady* hadnagy fenyegetőleg szorongatta kardja markolatát, majd még egyszer a pincér felé sujtott, aki azonban a második ütés előtt félre ugrott. A hadnagyok ezután eltávoztak az Erzsébet-szálló folyosójáról. *Csolovics* István kijelentette, hogy ő védekezett volna az inzultus ellen, de a tisztek ketten voltak és még így is kardjukkal fenyegetőztek.

— **Tűz egy bécsi színházban.** Bécsből táviratozzák: A Theater an der Wienben tegnap este előadás előtt tűz támadt, de azonnal elfojtották. A tűz oka eddig ismeretlen.

— **Mudin István ur a következő levelet intézte hozzánk: Tekintetes Szerkesztőség!** Mint a magyar sport lelkes híve felette nagy érdeklődéssel olvasom úgy az „Aradi Közlöny”, mint a magyar sajtó egyéb ama cikksorozatait, amelyek hazánk testnevelésügyét előmozdítják, istápolják s pártolják. Beccses lapjuk október hó 30-iki vezércikke is, mint ilyen, a legnagyobb vonzó erővel hatott reám s átolvassa azt, csodálkozva láttam benne — valószínűleg téves információk alapján — a következőket: „Hiszen a két Mudin testvér is román fiú, a kik az aradi magyar sportegyesületekben kezdtek meg a világbajnoksághoz vezető utjakat stb.” Minthogy a fenti állítás — a mi ellen szabadkozunk tulajdonképpen felesleges is volna, mert azzal, hogy román származásunk dacára mégis ily lelkes hívei volnánk a magyar sportnak, a legszebb tanujelét adnánk a hazafiui kötelesség ismerése és teljesítésének — nem felel meg a valóságnak, tehát az igazság érdekében — minden félreértés elkerülése végett — kérem annak helyreigazítását. Szíves jóindulatukat előre hálásan köszönve maradtam hazafias üdvözlettel kiváló tisztelője. Székudvar, 1909. november 6 án. *Mudin* István, az Aradi és a Magyar Athletikai Klub tagja.

— **Huszártisztból csavargó.** *Faragó* Péter királyalmi (hevesmegyei) gazdálkodó napokban panaszt tett a csendőrségen, hogy háza körül napról-napra egy rongyos, éhes ember ólkodik s örökké koldul a házbeliektől. A rejtélyes koldus magaviselete, arckifejezése, minden mozdulata arra vall, hogy örült. Salzer csendőrmester embereivel rögtön kivonult a helyszínre s a koldust *Gräffenberg* Rezső személyében előállította. Az előállított ruhája fakó rongyokban lógott le mezitelen testéről, ingecskéje nem volt, testét valósággal belepték a férgek. Bővebb a csendőrszobában a koldus elmond a élete történetét, mely olyan tarka, olyan titokzatos, hogy a riporter tolláról szinte átkivánczik a regényíróéra. *Gräffenberg* Rezső huszárfőhadnagy volt. Szabadkán született. A kihallgatás vége felé *Gräffenberg* elkezdett hebegni, különös furcsa mozdulatokat tett, elkezdte fintorgatni az arcát, bárki rögtön kitálalhatja, hogy örült, s hogy rohamai vannak. A kihallgatás után a csendőrmester rögtön intézkedett, hogy az elmeháborodott volt huszártisztot illetőségi helyére szállítsák. *Gräffenberg* Rezső neve nem ismeretlen. A teljes neve *Gräffenberg* Niezner Rudolf, aki sok esztendőn át volt a szegényház lakója.

A belügyminiszter és József főherceg inasa. Gyórból írják: József főherceg inasa, Buvári Károly aligha ismerős a közönség előtt. Most azonban, a belügyminiszterrel való ügye bizonyára némileg ismertté teszi nevét. A dalás Buvári Károly, aki gyórmegyei ember, már régebbi idő óta szolgál a főherceg udvarában és rendkívüli szorgalma, becsületessége, megbízhatósága folytán kedvelt embere lett a főhercegnek. Nem is panaszkodik Buvári Károly, mert neve dacára is vig élete van. Tejben-vajban fürdik, mint mondani szokás. Csak éppen a neve az, mely sok keserűséget okoz Buvárinak. Mindig a szívébe nyílalik, mikor a szép udvari nőcselédnek gúnyosan Bus Karcsinak nevezik. El is határozta, hogy megváltoztatja a nevét és hogy az egy kissé simuljon szerencsés helyzetéhez, hát a „Pénzes“ nevet választotta. Meg is írta az instanciát a belügyminiszterhez és mert úgy vélekedett, hogy ő, mint főhercegi udvarhoz tartozó, szóba se állhat kisebb emberrel, mint a belügyminiszter, az instanciát egyenesen hozzá nyújtotta be. A belügyminiszter azonban úgy látszik nem igen respektálja Buvári Károly udvari állását, mert annak kérvényét tegnap leküldte az alispánhoz, hogy a rendes közigazgatási uton intéztesse el. Ilyenformán késedelmet szenved Buvárinak Pénzessé leendő átalakulása. De még az is kétséges, hogy a belügyminiszter egyáltalán megengedi-e a névváltoztatást, mert Buvári, jó magyarhangzású név.

Pályázat kéményseprő üzletvezetői állásra. Mint ismeretes az új kéményseprési szabályrendelet hat kerületre osztja a várost, melyekben a kéményseprői teendőket ellátásáról, — a VI. kerület kivételével — gondoskodva van. Ezt a kerületet a város a maga kezelésébe veszi és a tanács december elseji lejáratával pályázatot írt ki üzletvezetői állásra. A kinevezendő az összes jövedelemből 1500 koronát tartozik a városi pénztárba fizetni és 200 korona óvadékot kell deponálnia.

A „Fekete kutya“hoz címzett régi, jóhírű fűszer-üzlet, melyet 1832-ben alapítottak, e hó 7-én gazdát cserél, amennyiben Färber Lajos és Testvére aradi cég átvette. 4155

Az ismeretlen halott. Dévai tudósítónk táviratozza, hogy Szászváros és Alkenyér állomások közt ma hajnalban a vasuti ór a sinen egy összetépett férfiholttestet talált. A halott uriasan volt felöltözve. A vizsgálat adataiból eddig azt következtetik, hogy az éjjeli vonat elgázolta a férfit. Hogy öngyilkos szándékkal feküdt-e a vonat alá, nem tudják. A halott személyazonosságát még nem tudták megállapítani.

Az autómobil a vízben. Különös autómobil baleset történt Botka Béla torontáli főispán és a vele volt társasággal. Tegnap délután ugyanis Botka Béla főispán autómobiljával Nagybecskerekre igyekezett. Vele voltak az autómobilon Lowieser Imre főszolgabíró, Demkó István megyei aljegyző és Zsivkovics Bogdán. Oppovánál a Temesben kompon kell átkelni és az autómobil szép csendesesen rá is vezették a kompra. Közben azonban az autómobil fékje elromlott és így nem állt meg, hanem végigszaladt a kompon és elszakítva ennek végén a záró láncot, egyenesen belement a Temesbe. A főispán és társasága szerencsére idejekorán le tudtak ugrani az autómobilról és így elkerülték még a hideg fürdőt is, csupán Zsivkovics Bogdán esett bele a Temesbe. A hideg fürdőn kívül azonban neki sem esett egyéb baja, mert hamarosan kiszűzött a vízből. Az autómobil azután ökrökkel sikerült kihuzni a vízből, úgy, hogy még az autómobilnak se lett semmi baja.

Születések, halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 6-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: **Született:** Pintér József kövezési napszámosnak Mária nevű leánya, Probst Béla megyei tisztviselőnek Mária nevű leánya, Fehér Sándor máv. tisztviselőnek László nevű fia. **Meghalt:** Király Józsefné 60 éves magánzó, Szűcs Istvánné 63 éves napszámosné, Nenyélik Béla 6 hónapos fiúcsesemő.

Üri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél, Berzova kapható. 4077

Birtokcsere. Aradon az elmúlt hét folyamán a következő birtokcserek történtek: Czukor László eladja az aradi 6555. számú tjkvben felvett Demeter-utca 109. a) számú házat 6500 koronáért Szabó Lajos és nejének. — Drescher Gizella, Irma és Eugénia eladják az aradi 5750. számú tjkvben felvett Szent-István-utca 3. számú házat 28.000 koronáért Gross Emánuel és nejének. — Ottlakán Mitru eladja az aradi 1937. számú tjkvben felvett Mihály-utca 15. számú házat 2000 koronáért Ottlakán Mihálynak. — Jankovits György és neje eladják az aradi 1845. számú tjkvben felvett Kapu-utca 45. számú házat 12.000 koronáért Seeberger Mihály és nejének. — Kádár Arzén és tulajdonostársai eladják az aradi 2477. számú tjkvben felvett P. Valasztó-utca 5. számú házat 2500 koronáért Kővári Pálné Hanec Ilonának. — Aradi árucsarnok eladja az aradi 965. számú tjkvben felvett Hunyadi-utca 2. számú házat 30.500 koronáért Czettel Fülöpnek és az Asztalos Sándor-utca 6., 7. számú házat 40.000 koronáért Eckert Fülöp és nejének. — Bajzafi János eladja az aradi 1004. számú tjkvben felvett Csernovits-utca 9. számú házat 20.000 koronáért Printz Jakab és nejének. — Krebsz Gyula és neje eladják az aradi 992. számú tjkvben felvett Hal-tér 2. számú házat 10.100 koronáért Braun József és nejének. — Szánthó József és neje eladják az aradi 7012. számú tjkvben felvett Kapu-utca 37. a) számú házat 10.000 koronáért Mohaupt József és nejének. — A magyar kir. kincstár eladja az aradi 157. számú tjkvben felvett József főherceg-ut 3. számú házat 150.000 koronáért az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnak.

Kossak esz. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 3811

Követésre méltó példával jár elől egyik törekvő aradi szabóiparosunk, névszerint Márton Jakab, ki érettségét tett Sándor fiát ambíciójától vezéreltetve a helyi szabóipar fejlesztése érdekében nem kímélve költséget, külföldi hosszabb tanulmányutrá küldte, hogy Berlinben, Londonban és Párisban szerzendő tapasztalatait itthon mindjobban érvényesíthesse. 4119

Kohrak cipők legjobbak a világon! Csak Lányi Marcellnál a színórázzal szemben, Atzél Péter-utca 1. kaphatók. 3884

Tulzufolt raktár miatt női táskák, pénz és szivartárcá, cocu, lábtörők, cocu szőnyeg, parquetta és más háztartási kefék, tisztító szerek, haj, ruha és fogkefék, fogpor, mosdó szappan és mindennemű illatszerek legnagyobb választékban és mélyen leszállított árban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében Aradon, Andrassy-tér 15. 3771

Felhívjuk az uriközönség figyelmét Hirsch Antal uri szabó műtermére, Andrassy-tér 18. sz., hol a legfinomabb szövetekből elegáns és olcsó ruhák szerezhetők be. 3632

Szabó féle pármali ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító üjtő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem vers nyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedűs Gyula cégeknél. 3943

Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhetők Heim J. oégnél Arad, gróf Nádasdy palota, Szabadságtér 20. 3407

Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 47

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyvíz. 1903

Kapható Ásványvízkereskedésben vagy a Szinya-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudelfrakpart 8.

Telefon 646. és 259. sz.

A téli tüzelőfa szükséglet beszerzésére ajánljuk a t. favásárló közönségnek, hogy saját érdekében tűzifa szükségletét nálunk vásárolja, mert I. osztályu cserhasáb, I. és II. osztályu bükkhasábfa, cser és bükkdorong tűzifa nálunk a legolcsóbban és legtömörebb övezésben kapható.

Fuvarosok, fűrészelők és hasogatókról szívesen gondoskodunk.

Gróf Zselénszky zimbról
erdőkezelőség tűzifaraktára
Arad, Nagyvárad-ut 12

3807

TARKASÁGOK.

A régi ház.

Zajgó utcák sorában járva,
A csucos ivü régi házra
Szivem — ó mondd — emlékszel-e?
Hol az akácok udvar árnyán
Kisértett száz gyermekese.

Emlékezem. S amig szemembe
Egy köny gyülik, titkon, remegve
Valami néma bu fon át . . .
A régi házra betábláztak
Négyezeröttszáz koronát.

K. A.

(Koszoru-szalagok.) Mindenszentek napján tudvalevőleg bucsujárohely a temető. Ezen a napon koszoru erdő borítja a sírokat és a koszoru-szalagok feliratairól a bánat sir le. A kegyeletes megemlékezést szolgálják a koszoruk, amelyeknek föliratai között nagy ritkán akadnak olyanok is, amelyek mosolyra készítnek.

Egy asszony például ilyen föliratot készített egykori férje koszorujára:

„Felejthetetlen férjemnek: *Burkala Jánosnak* — özvegy Kovács Mózesné, férjezett Rajos Mártonné.“

Ez se nélkülözi a humort, amelyet egy ujhitü fiu tett az apja sírjára:

„Felejthetetlen apámnak, Weisz Salamonnak: — Neved örökké élni fog; bü fiad Virág Péter.“

(Egyszerűen.) Az aradi m. kir. anyakönyvi hivatalhoz a napokban a következő szövegű nő-sülési engedély iránti kérvényt nyújtotta be egy iparossegéd:

„Régi idők óta jobbam mellett lévő jegyesem szerelmünk folytán elesendő állapotban lévén, nő-sülési házasságot óhajtok vele kötni. *Aláírás.*“

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

ÜDÍT-GYÖGYÍT

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykö és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kiűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Aradi főlerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 5751

SPORT.

+ Az Aradi Postás Sportegyesület köréből. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg választmányi ülését tegnap este az „Aradi Postások Sportegyesülete“. A jól sikerült s győzelmeben gazdag nyári idényt lezárva, a téli tornacsarnokba vonulnak be. A választmányi ülés fontosabb tárgyai a tornaterem megnyitása. Ugyanis a választmány határozata folytán a város által átengedett Weitzer János utcai polgári fiúiskolai tornatermet f. hó 15-én — hétfőn — este nyitják meg, rendes órák hetenként hétfő, szerda és pénteken lesznek s a tornaórákat rendszeresen Balázs Dezső okleveles tornatanár fogja vezetni esti negyed 7—9 óráig. Ez alkalommal lesznek kiosztva a nyári háziversenyen nyert igen szép kivitelű versenydíjak, melyeket az

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Bárki meggyőződést szerezhet arról, hogy csakis
Kilényi C. és Társa
 kék golyóhoz címzett áruházában
 József főherceg-ut 11. szám alatt

szerezhet be legeelőnyösebbet mindennemű női ruhaszövet, barchet, vászon, kész fehérnemű és trickó áru szükségletét. 4156
 Kérünk próbavásárlást eszközölni.

egyesület vezetősége tagjainak buzdítására az elért szép sikerekért ad ki. — Ugyancsak e gyűlésen lett elhatározva, hogy a farsang első szombatján, 1910. évi január hó 8-án tombolával egybekötött hagyományos postás táncestélyt rendez, mely mindig a farsang legjobban sikerült táncestélyei között szokott helyet foglalni. — Ez alkalommal délután a tornateremben a postások tornacsapata egy díszornaszámot fog bemutatni. Elhatározták, hogy belépnek a Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetségébe, s hogy a csapattornát állandóan s rendszeresen fogják üzni. Többféle apróbb ügyek elintézése és számos újonnan belépő tag felvétele után az ülés véget ért.

Láz

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

biztosan kipróbált szer.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halasat — mindig figyelni kell.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, akik más szerekkel nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja. 5741/4

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

ÚJ KÖNYVEK.

Tuba és Tubáné. Ez a címe a „Magyar Könyvtár” egyik legújabb számának, melyben az angol humoros irodalomnak egy már szinte klasszikussá vált munkája, Jerrold Douglas „Kukli-prédikációi” jelennek meg magyar köntösben, Benedek Marcell kitűnő átdolgozásában. Tuba Margit asszony szonoklataiból, melyeket harminc év alatt mondott el és melyeket férje, Tuba Jób, v lóban keresztnevéhez álló türelemmel szenvedett végig, egyelőre tizenkettőt lát most napvilágot. A kisdéd családi perpatvarok e jóízű szatírál bizonyonnyal sok hálás olvasót fognak találni. A füzet ára 30 fillér.

Kozma Andor új elbeszélései. Az a fantasztikus és misztikus irány, melynek legutóbb kivált az angol irodalomban akadt sok jeles képviselője, (első sorban Wells), nálunk is erősen kezdi éreztetni hatását. Most egyike legkiválóbb íróinknak, Kozma Andor indult el e csapáson, ki „Csudadolgok” címmel hét olyan novellát bocsát közre a „Magyar Könyvtár”-ban, melyek a természetfölötti határokat érintik, vagy azokon túl is járnak. Tán legsikerültebb „A Röntgen-szemű” című, mely egy olyan emberről szól, aki szemével át tud hatolni mindennek a külszinén; de nagyon jeles a többi is mind. Kozma Andor efüzete bizonyára egyike lesz a „Magyar Könyvtár” legkelendőbb számainak. Ára 30 fillér.

A Bonbonnière-kabaré műsora, amely gazdagsága és pompás slágerei révén állandó vonzerőnek bizonyul, újabban ismét néhány hatásos számmal gyarapodott. Heltai Jenőnek, az illusztris írónak

„Előleg” című kacagtató színpadi tréfája áll a tetőzés középpontjában, s a nagyhatású apróság mellett a Blériotról szóló aktualitás is sok derűtséget kelt. A műsor fénypontja ma is a Weiss Pepi vendégjátéka; ez a csodálatos humorral megáldott kabaré-diva estéről estére valósággal lázba ejti a közönséget, amely a magyar részben régi kedvenceit: Virágh Jenőt, Keleti Juliskát, Szécsi Magdát, Balogh Böskét, Tarját, Kóvárit és a népszerű társulat többi kitűnő tagját halmozza el sok tapssal.

Horatius levelei. Paulovits Károly ceglédi tanár, ki már Ovidiusnak egy a „Magyar Könyvtár”-ban megjelent prózafordításával is feltűnt, most ugyanebben a kitűnő gyűjteményben közzé teszi Horatius összes verses episztoláinak — köztük az Ars Poetikának is — szintén művészi prózában készült átültetését. Módszere az, hogy azt, amit az eredeti könyve megértése végett itt-ott jegyzetben kellene megmagyarázni, lehetőleg magába a szövegbe illeszti be, ott azonban dől szedéssel teszi feltűnővé. Így nem zökken ki az olvasó minduntalan a contextusból. A füzet egyébiránt bevezetéssel és a legszükségesebb jegyzetekkel is el van látva. Kettős szám lévén, ára 60 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy a kiadónál: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, Andrassy-ut 21. A „Magyar Könyvtár” teljes jegyzékét is ingyen meg lehet kapni minden könyvtárban.

Palágyi Menyhért: Petőfi. A kiváló tudós és aesthetikusnak ez a nagyszabású és mélyen szántó tanulmánya egészen más utakon jár, mint az eddigi Petőfi-magyarozók bármelyike. Ha a modern szó alatt a dolgoknak az eleven élettel való szoros kapcsolatát értjük — és mi mást is érthetnénk alatta? — úgy a Palágyi Menyhért könyve igazán modern könyv a szó legnemesebb értelmében, mert Petőfit egészen új és nemcsak magasrendű, de mai szempontokból veszi vizsgálat alá. Számolva a magyar nemzetnek és a magyar irodalomnak az utolsó hatvan év alatt végbement átalakulásával, Palágyi joggal állapítja meg, hogy a megszokott és elnyűtt politikai jelszavakkal együtt tartalom nélküli, üres hüvelyekké lettek mindazok a szépirodalmi jelszavak is, melyek a kiegyezési korszak ködös világán végig kavargtak s mindmáig benne maradtak úgy általános, mint Petőfi-re vonatkozó irodalmi frazeológiánkban. Látnivaló, modern, izzig-vérig modern könyv a Palágyi Menyhérté, mely nemcsak a Petőfi-irodalomnak, de egész irodalomtörténeti és essay-litteratúrának is maradandó díszé lesz. A Kunossy, Szilágyi és Társa kiadásában megjelenő népszerű vállalat, az Endrődi és Ferenczi szerkesztette Petőfi-Könyvtár adta ki a rendkívüli érdekes kötetet, melynek 1 korona 20 fillérenyi olcsó árából még a Petőfi-ház javára is jut.

Petőfi Sándor költészete. Tanulmány, írta Somogyi Gyula. Az Endrődi Sándor és Ferenczi által szerkesztett Petőfi-Könyvtár XIV. füzeté. Kiadja Kunossy, Szilágyi és Társa. Ára 1 korona 20 fillér. A Petőfi-Könyvtár révén oly örvendetesen föllendült s ma már joggal gazdagnak mondható Petőfi-irodalomban is komolyan számottevő mű a Somogyi Gyuláé. Komoly elmélyedés és szeretett szülte, nem a mindenáron újat mondani akarás hiu vágya, de éppen ezért talált is új szempontokat, melyekkel a költő munkáit megvilágítani óhajtott. Így sikerült magyarul egységbe foglalnia a Petőfi alkotásait, továbbá tüzetesen és teljesen megvilágítani a költő leki életét, amint az el nem muló nyomokat hagyott vissza költészetében. Nagy átfogó képességgel és történeti érzéssel vizsgálja az író a költő faluját és légkörét is: a politikai, társadalmi és irodalmi

viszonyokat, amelyből Petőfi a maga szellemi táplálékát szivta s az így megkonstruált miliőbe plasztikusan illeszti be Petőfinek, az embernek belső mi-voltát, veleszületett hajlamait, nevelését, véralkatát és tehetségeit, melyek a külső körülmények közé illeszkedve, szerintük alakulva és módosulva, a Petőfi geniját és tragikumát szülték. — A nagy képzettségekkel, szeretettel és szép-n megírt tanulmány az Endrődi és Ferenczi magas színvonalon tartott Petőfi-Könyvtár-ának XIV. füzeté s a Kunossy, Szilágyi és Társa kiadásában megjelent ismert, tetszetős alakban, művészies cimboritékban, 1 korona 20 fillérért kapható.

A legjobb kutya-lepény

volt és marad a

Fattinger-féle kutya-lepény,

a mely az összes tápszerek közül a legjobb összetételű és tápanyagja

— 50 kg. 23.— K. 5 kg. börtöntve 2.26.

Fattinger-féle Puppy-Biscuit

külyk-kutyák részére. 50 kg. 26.— K. 5 kg. börtöntve 2.50 K. Árféje

sádot börtöntve küld:

POLSTERER H.

(Fattinger szabadalmazott kutya-lepényének és barmfitápszereinek gyára)

WR. NEUSTADT (Bécs-Ujhely.)

300 nál több első díj. 5914

SZERKESZTŐI ÖZENETEK.

A. O. Arad. Ajánlatára sajnálatunkra most nem reflektálhatunk.

Mysy. Nem aktuális. Nem közölhetjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 6.

Amerika 1-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv. gyenge. 8 ezer mu. változatlan.

As arak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6 80—6 81	6 60—6 81
Buza 1910. Ápril isra	14 05—14 06	14 10—14 11
Zab 1910. Ápril isra	7 61—7 62	7 66—7 67
Rizs 1910. Ápril isra	10 20—10 21	10 25—10 26
Buza 1910. Októ erre	11 99—11 70	11 72—11 73
Buz. 1910 májusra	13 90—13 91	13 95—13 96

Zárul 5 órakor.

Utótőzsde fiktitelen.

Őszi idényre dusan felszerelt ERNYŐRAKTÁRÁT

a legolcsóbb minőségtől a lefinomabb kivitelig, a legszolidabb kiszolgálás mellett ajánja

MERKLER SOMA

Temesvári ernyőgyár gyári fiókja, Andrassy-tér 20. szám.

3602

Javításokra és áthuzásokra szakszerűen berendezett műhely. Kizárólagos ősz raktár. Francia P. D. jegyű.

MELLFÜZŐKBEN.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi november hó 7-én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor zsebélt helyárrakkal:

Tatárjárás.

Oper tte 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gabor Andor versére szerezte Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Várnay Jenő.	Wallerstein	Leővey Leó.
Freszka	H. Harmath.	Gerő intéző	Boda Ferenc.
Árta báróné	Wlassák V.	Bence	Kulcsár L.
Mrédli	Ditrői Mór.	Elemériné	Zalay Margit.
Ébrentey	B. Szabó J.	Idike	Kun Irén.
Klekes	Bánhidi	Szekfü Bandi	Nagyiván I.
Poroszlav	Gerő János.	Turi	Endrey Gy.
Mogyoróssy	Sz. Rontay	Suták huszár	Szabó L.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendez helyárrakkal

C) bérlet.

C) bérlet.

Lackovics kapitány.

Selmű 4 felvonásban. Irta: Abonyi Árpád.

Személyek:

Szalánci	Várnay J.	Gorszky	Ditrői Mór
Dóra. leánya	K. Kápolnay	Pall-itz Helén	Zalai Margit
Sári, leánya	H. Harmath	Báró Popper	Delly Lajos
Laklár	Beregi S.	Ohren, gyáros	Gerő János
Lackovics	Keszler E.	Hübner	Boda Ferenc

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. november 7-én, vasárnap:

1. Nagyító szer. Humoros. — 2. A varázslónő szemüvege. Fantasztikus. — 3. Pali párbafojni akar. Humoros. — 4. Segény gyermekünk. Dráma. — 5. Columbia. Természet után. — 6. Szerellem és az öt érzék. Bohózat. — 7. Selyempár. Természet után.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Utolsó előadás kezdete este 10 órakor.

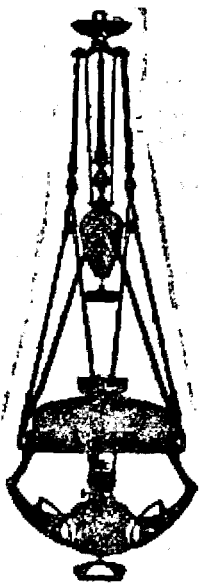
Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizélesebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 2051

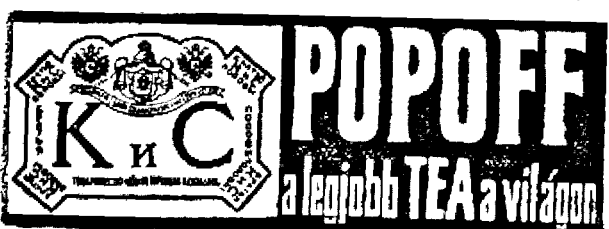
figurális dísz tárgyakkól.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyancsak elsőrendű evőeszközök.

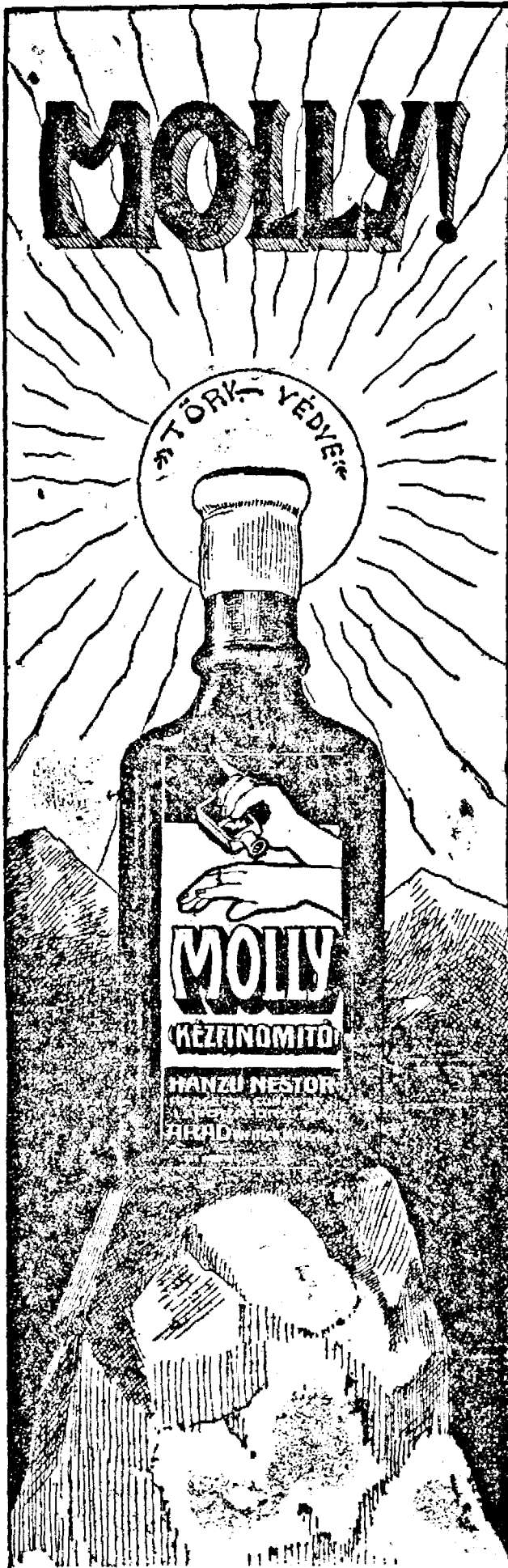
Képekerekből

óriási választék, több mint 400 új izéles minta van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrásy-tér 30. szám (Fischer Elíz-palota.)
Megyei és városi telefon szám 568.

5855

3 NAP ALATT!
bársonypuha és habfehér kezei lesznek, ha a "MOLLY" kézfinomítót használja. ::

Előkelő vegyészek és kozmetikusok igazolják, MOLLY kézfinomító a jelenlegi kor legtokéletebbébb kézapoló szere. Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár és szétküldés:

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. november hó 6.

Keresünk:

Vidékre: 8 füszer, rőfös és rövid, 1 füszer és rövid, vas és füszer, 2 férfi és női divat, 1 rőfös és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet.

Ajánlunk:

egy pénztárosnőt, 2 férfi és női divat, 1 kézmű és rövid, 5 füszer, 1 rőfös, 8 vegyes és 1 vas és füszer szakmabeli segédet és 2 tanoncot.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Képpich Zsigmond,
titkár 321 igazgató

Dr. Székely Ferenc ügyvéd

ügyvédi irodáját

Andrássy-tér 3. sz. alatt

(Neuman-ház.) 4002

megnyitotta.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételük következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknél, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Fővezér lövegtér-utca 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268.
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 8751

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

NATTONI FÉRE
GIESSHÜBLER
SAVANYÚVIZ

A nagy székely a legutak megbetegedésénél, a garat és hárgék hurutjánál, tőd- és mellhártya-gyulladásnál.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

30,000 kötetes

kölcsönkönyvtaraba:

Andrejew L.: A vörös kacaj. Szomaházy I.: Szilveszter testvér álma, A kétszívű Pethő, Tábori K.: A levegő hősei, Hogyan repülünk? Krudy: Andrascsik örököse, Serényi-Visnya: A levegő meghódítása, Godán I. Z.: Repülőgépen az északi sarkra, Sztáray I. grófnő: Erzsébet királyné kíséretében. Wells: Háború a levegőben. Dr. Bloch. J.: Korunk nemi élete, Móricz Zs.: Hét krajcár, Balázs I.: A becstület szanatóriumából, Viebig: Az alvó hadsereg, Krudy: A büvös erzsény, O'Conor Eccles: Házassági sorsjáték, A műveltség könyvtára: A társadalom, A művészet könyve. Radó Imre: Mézesetek az esküvő előtt, Bruun Laurids: Négy óra története, D'or Jean: Humoros utilevelek három világrészről, Eschstruth: Tündérr királynő, Szemere: Ugor Ágnes, Harland Henry: Sampaulo grófnő, Mariet Jeanne: A hiábavaló gazdagság, G.Büttner I.: A méltóságos asszony emberei.

Németben: Ida Boy Ed.: Nichts über mich, Fischer W.: Die Freude am Licht, Kahlenberg: Spielzeug, Hartwig: Der blaue Diamant, Werner: Siegwart, Schobert: Ich gehe meine Strasse, Schubert: Miserere nobis, Jerusalem Else: Der heilige Skarabäus, Skowronek: Armer Hemer, Bernhard M.: „Für wen?“ Bennet: Hugó, Manteuffel: Liebesopfer, Rittland: Von anderer Gnaden, Herzog: Hanseaten, Hirschberg: Die Villa des Gerechten, Diers: der alte Timm und seine Nachbarn, Strindberg: Entzweit — Einsam, Obnet: Der rote Kurs, Schmidt Nikolaus: Dudelsacklieder, Ewers Heinz: Mit meinen Augen, Schnitzler: Die Frau des Weisen, Dunker Dora: Sie soll deine Magd sein, Schloemp: Die meschuggene Ente.

Kölcsönkönyvtár havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A könyvek utak és tiszták!

Vidéki bérlet

az a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsönkönyvtárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsönkönyvtári díj havi 1 kor. 40 fill,

vagy füzetenként 14 fill.

Eysler: Színészvér. Strausz O. Didi, Erbe: Pista a gimnazista. Badicz: Ha mezőföldi népdal. Fall: Elvált asszony. Zerkovitz: Csömp. Weisz Adél: Honi bu és Honi baj. Szöhner: Cabaret induló, Pápai: Négy dal, Zerkovitz: Hastánc, Plaqueette: Mohamed paradicsoma. Valverde: Paraguay tánc, Szöhner: Huszonnégy szál fehér rózsza. Szirmai: Tánchos huszárok. Fráter: Templomban. Baumann: Tíz koplé. Zerkovitz: Lila, Weiner: Mikor a pezsgő a jégen még hül, hül...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

931

könyv-, zenemű- és papírkereskedés Aradon.

Telefon 385. sz.

!!! A mosás napja élvezet !!!

Persil

Modernes Waschmittel

Teljesen ártalmatlan! Chlor nem szükséges!

Egyszeri főzés után vakító fehérségű fehéremű
Dörzsölés, kefézés, mosódeszka nem kell!

Megtakarítja a munkát, időt és pénzt! Aki egyszer alkalmazza, mind-ikor használja! Egyszerű készítő Ausztria-Magyarországban VOITH GOTTLIEB, E6 s, H/1. 3427
Aradon kapható Vojtek és W-issz droguista cégnél.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közvényűnél, szűznél és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K2.- és ügyszőlővén minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török László gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerára az „Arany országhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

ELŐNYÉRE VÁLIK!
Ha a fehéreműt ezen olcsó árjegyzék után vásárolja

MÜNZ I.

Évtizedek óta ismert cég ARADON.

I N G E K	Fehér ing, puha redős pique mell	kor. 3.60
	Fehér ing, puha redős selyem utánzat mell	kor. 4.40
	Fehér ing, puha redős angol pique mell	kor. 4.40
	Fehér amoking ing, angol kemény pique mell	kor. 5.20
H A R I S N Y A K	3 pár nyers vagy szines	kor. 1.50
	3 pár divat esikós, remek szinesken	kor. 1.70
	3 pár divat esikós, vékony cérna	kor. 2.90
	3 pár divat esikós, vékony gyapja	kor. 2.90

David Peter beton építési vállalata

Trombita-utca 19. sz.

Elvállalok granit. terázo és beton munkákat, valamint beton csatornázásokat, vizeztartányokat, gép-alapzatokat, cementhordókat, cementjardafolyosók és fűrdőszobák elkészítését a leggy-zerűbb kivitelűtől a legdiszessébb kivitelig is készíték.

Tisztelettel
David Peter.

KRAUSZ PAULIN

könyv és papírkereskedésében
beérkezett ujdonságok közt rendkívül finom minőségben és igen jutányos áron felajánlunk:

Uj mintájú vitrauphanie finom csipke és ezüst zománcos utánzatban ablakborításra. Hazai gyártmányu, francia, oznabrücki stb. diszlevélpapir. Schweici, angol, és minden kiváló müintézetekből eredő testőminták.
Olaj, aquerelle és tempera festékek.

Remek lámpaernyők
A legkülönbélebb faáru festésre és égetésre
Nagyobb vételeknél külön kedvezmény.

Minden bel és külföldi divatlap és folyóirat, eredeti áron házhoz szállítva. Tolnai Világlapja összes kedvezményekkel bérletben vagy egyenként.
100.000 kötetes

kölcsönkönyvtár

magyar, német, francia és angol nyelvben. Az ujdonságok több példányban vannak raktáron, és úgy a vidéki mint helybeli t. előfizetőink hosszas várakozás nélkül rendelkezhetnek minden jó új könyv fölött.

Kiváló tisztelettel
Krausz Paulin
könyv- és papírkereskedése
Színház-épület.
Telefon sz. 511.

Feltűnő olcsóságok!

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Angol Zefrek,	Legújabb Atlasz barchettok,
Kanavász,	Ágygarnitúrák,
Vásznak,	Zsebkendők,
Chiffonok,	Férfi és női szövetek,
Ásztalneműek,	Zsinór és Piquet-barchettok,
Törülközők,	Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Magy. kir. szab. osztályosor-játék

Az 1909. november 18. és 20-án kezdődő

XXV. I. osztályának sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy	12.— korona		$\frac{1}{4}$ sorsjegy	3.— korona
$\frac{1}{2}$ sorsjegy	6.— „		$\frac{1}{8}$ sorsjegy	1.50 „

Sorsjegyek dus számválasztéskan kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronát nyert. Ezekon kívül számos 200, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMÁN

bank- és váltóüzlete Aradon. 4021

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöketnek.

Ujdonság! Szabadalmazott

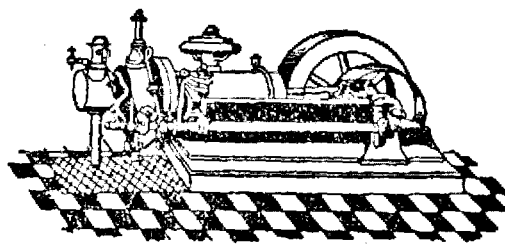
legújabb szerkezetű!

Mag 15 nyomásu NYEROLAJMOTOR

SZIVÓGÁZ-MOTOROK LŐERŐ óránként 1-2 fillér.

BENZIN-GŐZMOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.

Legjobb minőség! Jótállás! Olcsó árak!

E. PLEWA mérnök & Co. MOTORGYÁR
Bécs (Wien), XVII/3, Wattgasse 78-80

Most kössön

jövő évi szállításra

MÉSZRE

csakis 5899

Klár Andor cégnél

DEBRECEN.

Egyedüli mészgyár Biharmegyében, mely kizárólag fával égetett fehér darabos meszet termel.

Évi termelés: 1000 waggon.

Kérjen ajánlatot!

Figyelmeztetés!

A. Schicht

szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas“ védjeggyel!

Új női divatterem.

Urihölgyek figyelmébe ajánlom női ruha divatterememet, hol is elvállalok legizlésebb fazonokat gyorsan és pontosan kiszolgálva.

Elsőrendű budapesti és külföldi salonokban szerzett tapasztalataim garanciát nyújtanak, hogy minden igényt legjobban kielégíthetek.

Szives pártfogást kér 3030

Izsák Vilmosné

Deák Ferenc-utca 38.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3192

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengőberendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Szászvároson

egy jó forgalmu

vegyeskereskedés

hol 7 utca őszpontosul, házzal együtt örök áron, családi viszonyok miatt, könnyű feltételekkel

eladó.

Bővebbet

Cziffra Miklós

vendéglősnél 4076.

Berzova.

Tyúkszemétől mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő „Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt 1 korona.

Ideális legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: Gyógyszertárban ARAD, Andrásy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyáirkasodás ellen gyere és biztos hatásonak

Eljőm!

Egger mellpasztillái, az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. Doboz 1 korona és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Fő- és szétküldés rakttár: „NÁDOR“

GYÓGYSZERTÁR Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Kreber Géza, U. Konuth Pál, Ring Ájos, Rozsnyay J. örök., Hauzer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban. Vojtek László drogeriáraknál.

Székelykő: Masznyik Dániel gyógyszerárakban. Nagy-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban. Ó-Pécskán: Rokszin János gyógyszerárakban. Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban. Székelykő: Püredy Eda örök. gyógyszerárakban.

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű dűsgyökerezetű bor, és csemegefajú

szőlő-oltványokat valamint sima *riparia portalis* szőlővesszőket ajánl és gyökerez elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

4101 szőlőoltvány-telepe ARAD. Bővebb felvilágosítással szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt. Telefon 229.

RADÓ GYÜLLÉ

női felöltő áruháza ARAD, szemben a Minorita-templommal.

Őszi és téli újdonságok:

- Legújabb női felöltők.
- Tailleur made costumök.
- Utazó angol raglanok.
- Szörme kabátok és bundák.
- Intézeti leánykabátok.

Gyermek felöltők.

Rendkívül nagy választékban.

Telefon szám 238. Telefon szám 238.

LEGNAGYOB B ÉLVEZET

I csésze finom tea.

TEA és
RUM

hirneves minőségeinket
becses figyelmébe ajánljuk.

Legolcsóbb árak.

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

ARADON. ARADON.

ÖSMERIMÁR
AZ
ÓRIÁS FEDÁK
CIPŐ-KRÉMET?

Egy óriás doboz négy más kis doboz tartalmának felel meg, egyetlen kísérlet elegendő a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nürnbergi és borkereskedésben.

Ára 30 fillér.

Arad és erdélyi képviselő: Szemző Armin Arad.

Aradi fűrészgár részvénytársaság
gőzfűrész és fakereskedés.

Telefon szám 711.

Van szerencsénk a t. favásárló közönségnek b. tudomására hozni, hogy Aradon, Radnai-ut 2. szám alatt

gőzfűrész üzemünket

megkezdettük és azt, valamint az azzal egybekötött nagybani és kicsinybani fakereskedésünket Aradi Fűrészgár Részvénytársaság törvényszékiileg bejegyzett cég alatt fogjuk vezetni.

Termelünk mindennemű puhafa anyagot, nevezetesen rendes méretű és dimenziós épületfát, deszkát, pallót, léceket és I. oszt. aradi zsindelyt.

Allandóan nagy készletet tartunk száraz, I. rendű lucfenyő, borovi és keményfa asztalos anyagban, tölgy-oszlopok és gerendákban, mindennemű bogárnárfákban, úgymint bükkhasítványban, kullóben és keréktalpakban végül mindennemű I. rendű tetőcserepeken. Árunkat a legolcsóbb

VERSENY-ÁRAKON

árusítjuk és felhívjuk a t. favásárló közönséget, hogy faszükségletének beszerzése előtt saját érdekében bennünket ajánlattételre felhívjon, hogy bizonyítékot szolgáltatassunk bárkivel szemben is

versenyképességünkről.

Ajánljuk továbbá kizárólag marosmenti származású, teljesen száraz, teljes méretű és tömör ölezesű

tűzifánkat

nevezetesen: I. oszt. cserhasábfát, I és II. oszt. bükkhasábfát, cser- és bükk-dorongfát végül gyors tü. éléhez, és alagyújtáshoz fenyő tűzifánkat ölbe rakva, vagy kötegekben. Minden fél öl fának díjtalanul adunk egy köteg fenyő alagyújtót.

Miután tűzifa üzle ünkre különös súlyt fektettünk, a fát nemcsak a legolcsóbb árakon árusítjuk, hanem az I. rendű, száraz minőségben, feltétlenül komplett tömör ölezesben és az alagyújtó fenyő kötegre díjtalan kiszolgáltatásán felül b. tűzifa vevőnk kényelmére tűzifa osztályunkat telepítettük az utcán: részére helyeztük át, ahonnan a tűzifa mindig közvetlen, jó úton a legolcsóbb fuvarerővel szállítható el.

Telefon rendelések azonnal eszkeztetnek; kívánatra a tűzifát házhoz szállítjuk és fejvadásokról és fűrészesekről gondoskodunk.

Kérjük szives megbízását és előre is biztosítjuk pontos kiszolgáltatásról és legolcsóbb árjegyünkünkről.

Pichler Sándor

kizárólagos papiros és írószer nagykereskedése

Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308.

Elsőrendű beszerzési forrás viszontelárúsítóknak, kis- és vegyeskereskedőknek

írka, írón, radírgummi, toll, tollszár, palatábla, palavessző, svác és egyéb iskolaszerekben.

Levél-, tró- és csomagoló-papirosok, papíráruk, cukorkassák, cukor göngyölő, sajt, vaj, pergament, szekrénypapírokban. 2781

Szivarika-papír és szivarika-hüvelyekben. — Képes leveles-lapokban.

Rendkívül jutányos árak!

Nagy választék! Állandóan újdonságok!

Mintaküldemény, részletes ajánlat készséggel áll rendelkezésre.

Vidéki megbízások azonnal eszközöltetnek!

Alapított 1882.

Telefon 688. szám

Bruckner Lipót

butorgyár, kárpitos és diszitő

ARAD, Andrassy-tér.

Matzky-cukrászda mellett. Neuman-palota.

Ajánlja saját készítményű, szolid kivitelű butorait:

Hálószobák 190 forinttól kezdve.

Ebédlok 140 forinttól kezdve.

Szalongarniturák 95 frt. kezdve.

NEUSCHLOSZ BUTOR Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Kedvező fizetési feltételek.

A Neuschlosz-féle hírneves tömör keményfa butoroknak kizárólagos elárúsítása ::

Az országos magyar vasutas-szövetség szállítója.

Alapított 1858.

Telefon szám 459.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

újabbán megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonnemű gyáraival a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, függönyöket, himzéseket, cipkéket, keztyűket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujjonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófeheren mossuk, bármilyen fehérneműeket, de főleg gallérokat, kényőket, férfi ingeket stb., melyek modern fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézet nyerne.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szíves megbízásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

1591

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

PONTOS ÉS GONDOS KISZOLGÁLÁS.

PONTOS ÉS GONDOS KISZOLGÁLÁS.

Kuhl Mihály ruha-műfestő és vegytisztító intézete.

Intézet: Lipót-utca 14. szám. **ARAD.** Üzlet: Deák Ferenc-utca 39. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

RUHA-MŰFESTŐ és VEGYTISZTÍTÓ-INTÉZETET NYITOTTAM,

amelyben elvállalok minden e szakmába tartozó festést és tisztítást. Női, ural és egyenruhákat; valamint selyem, bársony, plüss, szövet, batizt, csipkék, tül, crepe, keptyúk, ézörme-neműek, muffok, boák, bál-belépők, szőnyegek, futók, asztal és ágyterítők, tunisz és csipkefüggönyök, napernyők, arany, szűt és gyöngyhímzések stb. bármely disszel minden bon-Asnélkül festetnek és tisztíttatnak. Jutányos árak. Pontos kiszolgálás. Postai megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen teljesíttetnek. — A n. é. közönség szives jóindulatába és kegyes pártfogásába ajánlom vállalatomat, kérem nagybecsű bizalmáral megüdvözölni. 176

Személyes meggyőződést szerezhethet bárki nálunk, hogy a

Castano-nyersolajfűtő

készülék

gázfejlesztővel

az összes forgalomban levő tüzelő készülékek között a legtökéletesebb.

Minden kályha és takaréktűzhelybe átalakítás nélkül alkalmazható.

Hőképessege, amely kétszeresére nagyobb a szénnél, szabályozható.

Szagtalan, veszélytelen, olcsó. Nincs hamuja és salakja.

Beszerezhető:

Kovács Soma és Tsa cégnél

241 Aradon, Gépudvar.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy közműáru raktárunk épségben tartása mellett a női Confektiót ismét bevezettük.

Raktáron tartjuk a legdivatosabb Blousokat, aljakat, pongyolát, minden fajta női alsókat, női fehérneműeket és minden fajta kötényeket.

Mérték szerinti rendeléseket a legdivatosabbban készítenek.

Gyászruhákat 12 óra alatt elkészítjük.

Tisztelettel

Grünberger L. és Társa

Arad, Förray-utca 2-c.

1401

A világ

legtökéletesebb

szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot, bibireset, a vörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az eleg ns hölgyközönségnek kedvenc szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitőszerek közül az első díjat nyerte el. (Diplomával a nagy aranyérmekkel.)

Aré egy tégelynek 1 korona. — Duppla nagyságu tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál csak a Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kórni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPAD gyógyszerárában

Arad, Andrásy-tér 22., megyeházszal szemben.

továbbá minden gyógyszerár, illatszertár és drogeriában.

Kenderessy László

■ ■ asztalos mester ■ ■
Arad, Deák Ferenc-utca 33.
■ ■ II. udvar. ■ ■

**Elvállal: Épület,
butor, portál, iroda
és boltberendezést**

Férfi, női és gyermek dívatkalapok

állandóan nagy választékban!
Panamakalapok
tisztítása és más egyéb kalapok javítása és festése
jutányos áron elfogadtatik

Bittenbinder Konrád

kalapos mesternél
Arad, Deák Ferenc-utca 24. sz.

Aki szép akar lenni,

aki üde, rózsás, bársonyfinom arcúvá válna, az ne használjon egyebet, mint az általános kedveltségnek örvendő

Rogátsy-féle Pipere-Boraxot.

A fürdővizbe keverve, a testnek ruganyosságot, üdéséget és frisséget kölcsönöz. A gyermek testét edzi és megátalja a gyakori fájdalmas kipállást. **Ráncok, szeplők, májfoltok, pórsenek és miteszerek eltávolítására** a legbiztosabban ható szer.

Mint háziszer

szintén a legmelegebben ajánlható a **Rogátsy-féle magyar Pipere-borax**, amely a fogak feherítéséhez épen úgy, mint a torokgyulladások, sebesedések gyógyításához, valamint szájbiz eltávolításához, páratlan sikerrel alkalmazható. Láb, kéz, hónalj-izzadáást a legbiztosabban, gyorsan és véglegesen megszünteti.

Egy doboz ára 30 és 75 fillér.

Préba doboz 15 fillér.

Tíz nagy doboz rendelésénél bérmentve küldetik.

Rogátsy-féle borax-erém ... 1.- kor.
Rogátsy-féle borax-szappan ... 80
Rogátsy-féle borax-puder ... 1.20
Rogátsy-féle borax-fogérem ... 50

Kapható minden gyógyszerárában, drogeriában és jobb fűszerüzletben.

Készíti: 2678

Rogátsy Kálmán drogeriája
Budapest, Rákóczi-ut 10.

— Csak Rogátsy névvel valódi!

BURZA és PERMOZER

új mérleggyára és javítási műhely

Arad, Radnai-ut 23.

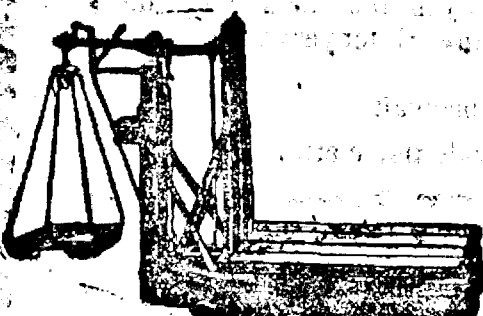
Telefon 604. sz.

Ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe ujonnan hitelesített tízedes mérlegeinket, vas- és rézsúlyokat.

Elfogadunk minden e szakmába vágó mérlegeknek és súlyoknak javítását és hitelesítését. 3969

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, kiváló teljes tisztelettel

BURZA és PERMOZER.

Ujdonság! Auer-gáz mindenütt!

Egyszerű kezelés! Bárhova azonnal alkalmazható. Csővezeték, telep nem szükséges.

Szabadalmazott gáz olaj lámpák.

Egyszeri töltés 14 órai égő időre. Nincs füst. Nincs szaga. Egyenlő égés lámpabél nélkül. Nem kell tisztítani. — Külön osztály: spiritusz és petroleum gáz gyorsfűzőkből, égető és forrasztó lámpák iparosoknak. Ujdonság spiritusz gáz vasalókban házi és ipari célokra. Nincs ruhakiégetés, főfajás, mint a szénvasalóknál, rögtön használatra kész, egyszerű kezeléssel.

80 gyertyafény erejű. Óránkénti fogyasztás 3 fillér. Gyönyörű fehér fényt ad. A fogyasztáshoz szükséges gázt a lámpa saját maga állítja elő, eszerint fölösleges gáz soha nincs.

Robbanás ki van zárva! A lámpák (gazolinnal) vagyis könnyű petroleummal lesznek töltve, ami szinte általam rendelhető meg kölcsön kannákban vagy hordókban.

Ezen lámpáim különféle formákban kaphatók, ugymint: lyrák, luszterek, kerti- és utcai-lámpák. — Különösen ajánlható ott, hol gáz- vagy villany nincs, termek, gyárak, szállodák, vendéglők, kávéházak, üzletek irodák, gyógytárak, iparosok, valamint magán lakások, villák kertek részére. — Kérjen árjegyzéket.

KAISER RUDOLF Arad, Vadászúrt-u. 4.

Sürgönycim: Kaiser, Arad.

Számos elismerő levél áll a n. é. közönség rendelkezésére.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegygyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON. 461

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

Czipész-üz'etemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficipőket legjutányosabb árak mellett.

Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelen pontosan elkészíték, ugyszintén javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kintinö tisztelettel

Czernóczky Imre,

úr- és női czipész. 3715

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20.

(Fischer Eliz-palotában) a t. közönség rendelkezésére áll. 3853

Gondos, jó munka!

Gyors kiszolgálás!

Ugyanott tanuló leányok fizetés

mellett felvétetnek.

Herling Mihály

Arad, Kossuth-u. 66. (Czernóczky-mellett.)

üveg, porcellán és képek kereskedése.

Elvállal mindennemű üvegezési munkákat legjutányosabb árban úgy vidéken is.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mértékutáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat czipészében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szűlők különös figyelmébe ajánlom orthopéd gyógycipőmet, melyek megátolják a láb lábfejét. Gyermekéknél, ugyszintén felnőtteknél nagyalkorú eredményeket értem el, amit számos elismerés tanusít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendelésüket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER UTÓDA 1381

Brecska Károly

volt állami czipész tanfolyam szaktanítója.

Értesítés!

Szíves tudomására hozom a mélyen tisztelt közönségnek, hogy kirakataim kellő tájékoztatást nyújtanak és mindenkit arról győznek meg, hogy árjegyzésem a legjutányosabb, kérem tehát szíves vásárlásaival engem megtisztelni. — Szolid és pontos kiszolgálásról biztosítom.

Divatszövetek minden színben. — Barchetek remek mintákban. — Selymek legnagyobb választékban. — Ruhadiszek legujabb kivitelenben.

Alkalmi vételek: Moiré szoknya 4.25. Selyem tafet szoknya 5.50.

Fehér Jupon 2.75.

Alsólepedő varrás nélkül, rendkívül erős és tartós 1.20 darabja.

HOFFMANN SÁNDOR divatüzletében

Arad, Színház-épület.

Színház-épület.

Színház-épület.

SALZER NELLI női-kalap divatterme Szabadság-tér 10.

Nagy választék Párisi, Bécsi, Prágai kalap-modellekben. Kalap átalakításokat eszközöl.

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség tudomására hozni, hogy válogatott izéru

modeljeim

11 őszi és téli szezonra megérkeztek.

Druzsan felszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legszépebb igényeket kielégítek előgittani. Számos látogatásért esz

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11. I. em.

(a Gólok huacarnokkal egy hátsz.)

Gyászkalapok a legrovidebb idő alatt elkészülnek
Tanulóleányok felvételnek.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány
és gombkötő áruk
nagy raktára.

Rendelések a legizlésebb kivitelben, gyorsan készíttetnek.

A hölgyközönség figyelmébe!

A n. 6 közönség szives figyelmébe ajánlom kiváló cégektől most érkezett legújabb divatu

őszi kalapokkal

druzsan felszerelt üzletemet.

Nagy választék gyász-kalapokban.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket pontosan, gyorsan és legjutányosabban eszközölök.

Tisztelettel 3121

Amtmann Anna,

Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló.

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1871

Tényleg olcsóbb a szén!

amennyiben 5 métermázsá vételnél plombázott zsákokban hazaszalítva kap kitűnően éget, nagy hőfoku kőszén-t métermázsánként

2 kor. 80 fillérért

Engel Gyulánál

Miksa-utca 4026

Telefon szám 521.

Pokrócok.

Ló takaró	Pokrócok
Ágytakaró	Pokrócok
Fehér katona	Pokrócok
Ablakvédő és szoba	Pokrócok
Erdélyi huzarszuszó	Pokrócok

továbbá 4037

Vizhatlan ponyvák, gabona-zsákok és kötélárak a legjobb minőségben a legjutányosabban kapható

Erdélyi és Bácskai Ipararu raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

Andrássy-tér 6. (Verbos-ház.)

Puskás György

épület- és butor-asztalos

Arad, Kelemen-tér 6

Elvállal mindennemű e szakmába vágó munkákat helyben és vidékre gyors és pontos kivitelben. Szakképzettségem igazolására bátorkodom hivatkozni, hogy évek hosszú során át Czeiler és Szathmáry nagy asztalos gyárában mint vezető voltam alkalmazásában. — Költségvetéssel díjmentesen szolgálók. Meghívásra vidékre odautazom.

Szives partfogást kér, kiváló tisztelettel 2504

Puskás György.

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt. korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem pizkól.

Ára 2 korona. 351

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Most érkezett friss, iztelen

norvég Csukamáj-olaj.

Legfinomabb minőségben. — Egy üveg 2 korona.

Vérszegények, sápkórban szenvedők

Rozsnyay Vasas china borát

használgák.

-- Fél literes üveg 3 korona 50 fillér. --

Kapható

Rozsnyay Malyás

gyógyszertárban

371

Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kitűnő minőségű asztali fehér bor.

Literje 60 fillér. Rozsnyay tivérek pincéjéből Aradon.

Nagy szenzáció!

Hölgyeknek!

Singer Sándor üzletében Arad,

ideiglenes helyiség: Deák Ferencz-utca 2.

Női ruhakelme, Costüm és Blous kelme. — Selyem, vászon, chiffon és jól mosható Barchet. — Szőnyeg, függöny és ágyterítők

4015

bámulatatos olcsó áron szerezhethők be.

Telefon 529

Telefon 529.

Ideiglenes üzlethelyiség Deák F. u. 2.

Ideiglenes üzlethelyiség Deák F. u. 2.

A mi cégünk készítménye az egyetlen, amely Olaszországban a hivatalos orvosi szerek jegyzékébe is föl van véve.

Az ERNESTO PAGLIANO tanár cég
PAGLIANO SYRUP-ja

Nápoly (saját házában) Calate S. Marco 4. — a legjobb és legüdítőbb vér-tisztító szer. A mi PAGLIANO SYRUP-unk a legelőkelőbb gyógyszerárakban törvényes engedéllyel jut forgalomba. Pagliano tanár eredeti receptjei szerint melyek a mi birtokunkban vannak és amelyet legelőkelősebben készítünk el.

Óvás: Mindenkit figyelmeztetünk, hogy nekünk hasonló nevű cégekkel semmiféle összeköttetésünk abszolút nincs és nem is akarunk velük összeköttetésbe lépni. Felkérjük tehát: t. vevőinket, hogy óvakodjanak bizonyos ártalmas utánzatoktól, amelyeket minden lehető módon és kétértelmű reklámokkal iparkodnak forgalomba hozni. Hogy a legbiztosabban kaphassuk az egyedül a mi valódi jelzésünkkel ellátott készítményt, amelynek egyáltalán semmi köze egyéb hasonló készítményekhez, ajánljuk dírekte a mi cégünkhöz Nápolyba fordulni, vagy pedig Socrate Brachetti Reál-gyógyszertárába, Ala (Dél-Tirol). 488

Ó csász. és Apost. kir. Felsőháznak legfelsőbb elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt
XXVII-ik csász. kir. államsorsjáték.

En az Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzszorsjáték 514.800 korona összegben 48.390 készpénz nyereményt tartalmaz.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a csász. kir. lottójövedék kezeskedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1909. évi december hó 16-án fog megtartatni.

— Egy sorajegynek ára 4 korona. —

A sorajegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődégekben, dohány-üzletekben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorajegyvevők részére ingyen adótnak ki.

A sorajegyek portómentesen küldetnek azét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság
(államsorsjátéki osztályn.)

5835

Naponta jó cigányzene! Figyelmes kiszolgálás!

Kávéház átvétel!

Értesitem egy a n. é. közönséget, mint ismerőseimet és jóakaróimat, hogy Aradon, Pécskai-ut 1. szám alatt, az indóház közelében levő **„Velence” kávéházat** átvettem s teljesen újonnan átalakítva, tovább vezetem.

Mint a múltban, úgy a jövőben is, mindenkori az lesz a célom, hogy igen tisztelt vendégeim megelégedését kiérdemeljem.

Kávéházamban mindenkori a legjobb hideg ételek és kitűnő italok a legolcsóbb árért, a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett lesz kapható. Amidőn még a múltban irántam tanusított jóindulatu pártfogást megköszönöm, kérem azt részemre az új vállalkozásomban is főnntartani.

Kéz szolgálattal
Lukács Sándor,
kávész.

3869

Hideg buffé! Egész éjjel nyitva!

NIGRIN

Ha a bőrnek nagy tartósságot óhajt adni, úgy kérje világosan a Fernolendt-féle fénymázt vagy finomabb bőrnek a Fernolendt-féle „Nigrin“-t, mely gyorsan a legpompásabb fényt adja. — Mindenütt kapható. 5926

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító BÉCS.
A 574r már 77 év óta fennáll.

GRUBER ISTVÁN

Manicure Pedicure

uri és hölgyfodrász, uri, női és színházi parókakészítő
Aradon, a „Fehér Kereszt” szállodával szemben.

Hölgyek számára elkülönített helyiségben hajmosás.
Szárító géppel a haj 10 perc alatt száraz.
Hölgyeknek külön bejárat a Petőfi-utcai kapun.
Kész parókák, fonatok, fűrtök, betétek nagy raktára

Schampooing Ondulation

Elvállalok hajmunkát a legfinomabb kivittelg.
Telefon-szám 692. 2873

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy 4186

fűszer és csemege üzletünket
a Rákóczy- és Hunyady-utca sarkán lévő „Fekete Kutya“-hoz címzett helyiségbe **helyeztük át.**

A m. t. közönség további becses pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Färber Lajos és Testvére.

Új üzlet. Új üzlet.

Pongyolákat, divatos aljakat, blouzokat, és gyermekruhákat, legolcsóbban kapható

Brüller Lajos

kész női- és gyermekruha üzlete

Arad, Forray-u. Gróf Nádasdy palota.
Megyei és városi telefon 686.

Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Mérték szerinti megrendelések bármely kivitelben gondosan elkészíttetnek. 105

Sarkpótló nélkül
a legdrágább cipő sem tökéletes.
Kérjük a szó védjegyre ügyelni

„BERSON”

Legjobb gummisarkpótló a világon!

Minden bőr-, cipő-, gummláru és drogueria kereskedésben kapható az Osztrák-Magyar Monarchiában. 5772

Nagyban kapható Siegmund Beer & Söhne, Wien VI/2.

Berson
Teljes gummi sarkpótló!

Berson
Kerek gummi-sarkpótló!

legelőnyösebb feltételek mellett rövid idő alatt kieszközöl

Pénzkölcsönöket Rónai Ödön

bankbizományi irodája
ARAD, Kölcsei-utca 3.

DELICE Minden hirdetés költségese, a dohányos egyszerűen vesz és többé másat nem szívhát.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY,

A világ legjobb galocsnija
Candi
Amerikai sár es hó cipők, uak tölgyek es gyermekek részére
Weinberger János
kizárólagos cipő áruházában
Arad, Andrásy-tér 20.
Telefon szám 312.

Ékszerek vásárlása es elkészítése
legjobb kivitelben, jutányos árban
Waldmann I.
Szabadság-tér 14
(Fiume kávéház mellett) arany es ékszművesnél szerezhetők be.

Szakorvosok által megvizsgálva es legelőnyösebb feltételek mellett. Két évi jóllátás. Ár fúcsokként 4, 6, 8, 10 korona.

OLLA
Gummi kő-önlegesség
A tudomány mai állása szerint bebizonyított legjobb létező Gummi óvszer
Kapható minden gyógyszerárban es úregériákban.

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbírtatottnak ajánlva.

Követelje azonban, hogy a szállítója annak csak OLLA-t adjon es ne engedjen magának esetlegesen másféle utánszert mint egy oly jól feldolgozott. — Az előírt helyek kimutatásáért, arjegység es eredeti propagandáért reklámot ingyen küld es OLLA gummióvszer Wion II/124. Praterstrasse No. 22. 57.

Van szerencsém igen tisztelt helybeli es vidéki vevőimet értesíteni, hogy november hó 1-étől

uri-szabó üzletemet
Arad, Weitzer János-u. 9
(Új leányiskola épületbe)

helyeztem át.

Kérem az igen tisztelt megrendelőim további szives partfogását.

Kitünő tisztelettel
Karpelesz Zsigmond,
4189 uri szabó.

Temetkezési vállalat.

Van szerencsém a D. É. közönség szives tudomására hozni, hogy a Csutak Károly es fia cég temetkezési vállalatát átvettem, es azt a mai kor igényeinek megfelelőleg tovább fogom vezetni es 25 évi tapasztalatom es gyakorlatom ezen üzletágban annyira juttatott, hogy minden igényeknek minden tekintetben pontosan es tisztességesen megfelelek.

A nagyérdemű közönség szives jóindulatát kérve
Arad, 1909. október hó 20.

Alázatos tisztelettel
VARGA IMRE.

Kovács Soma es Társa

gépudvar ARAD.

Borszivattyuk, mézgatömlők, pincészeti eszközök.
Kutak, csövek, szerszámok.
Malomszerek.

Kühne szecskavágó, répapuzó, morzsolók, darálók.
Cormich JHC. legegyszerűbb benzínmotorai.

Hengerelt rudvas, vaslemez es vastartók.

Külön nagy raktár legjobb rendszerű FOLYTONÉGÓ es MEIDINGER rendszerű KÖPENYKÁLYHÁKBAN, KÁLYHAFELSZERELÉSI-KELLÉKEKBEN, Irancia ASZTALKONYHÁK es TAKARÉKTÜZHELYEKBEN VADÁSZFEGYVEREK es LŐSZEREK

Andrényi Karoly es Fia cégnél.

Alapított 1888. évben.

Várhoi László

uri es női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minerita-palota a leányiskolával szemben.

Van szerencsém a t. helybeli es vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipészüzletemre. A bekövetkező őszi időnyre beszereztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű legyvernemhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltnak.

Kiváló tisztelettel
8285 Várhoi László.

Alkalmi vételök es eladások
ékszertárgyakban
arany es ezüstnemlemben, Arad legnagyobb óra es ékszertárára

Deutsch Izidor

órás es ékszerész
Weitzer János-utca, Minerita-palota.

Zálogcédulák
arany es ezüstnemlemben, gyémánt es brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgakra átcsere tetnek
TELEFON 438 TELEFON 439

Czigler Ignátz
szobafestő es mázolómester
Arad, Eötvös-utca 12.
(May pék mellett.)

Elyálat szakmájába vágó mindennemű munkákat helyben es vidéken, árkülönözet nélkül, legszebb kivitelben, legjutányosabb árak mellett, szavatosság mellett. 3276

Alkalmi keleti szőnyeg elárusítás.
Régi es új Afganisztan Bersia, Buchara, Schiras szőnyegek es javítások igen olcsón lesznek üzletemben készltve es elárusítva.

Arad, Zrínyi-utca 1.
Tisztelettel 4129

Sukri Smirna
szőnyegkereskedő
Csak 15 napig

Legjobb szerkezetű borsajtók es szőlőzuzók

BALÁZS PÉTER KÉPEZTETT KŐ- MŰVESMESTER

építészeti irodája Arad, B. Választó-utca 21. szám. 3608

Árverési hirdmény.

Ujfazekasvarsánd község

részéről közhírré tételik, hogy egy

szimentháli bika

készpénzfizetés mellett

november hó 13-án d. e. 10

órákor nyilvános árverésen eladatul fog.

Ujfazekasvarsánd, 1909. november 1. 4144

Az előljáróság.

Kovács

kerestetik,

ki saját szerszámjával dolgozik. Ajánlatok az 4069

Iltyói Uradalmi Bérletesség

cimre

Iltyó, intézendők.

29146—1909. jlg. szám.

Bérbeadási árverési hirdmény.

A Széchenyi utcában az új földművelési állam épület földszintjén egy 13.00 mtr. hosszú üzlethelyiség, mely magánirodának vagy raktárnak is alkalmas és az ezen üzlethelyiségből közvetlen lejárattal ellátott 10 mtr. hosszú pinceraktár helyiség folyó évi november hó 1-től kezdve 6 évre az aradi kincstári jószágigazgatóságnál folyó évi november hó 22-én délelőtt 10 órákor haszonbérbe fog adatni.

Felhívom a bérbevenni szándékozókat, hogy zárt írásbeli ajánlatukat folyó évi november hó 22-én délelőtt 10 óráig a kincstári jószágigazgatóságnál (Földművelésügyi államépület I. ső emelet 18. számú ajtó) adják be.

A bérbeadási feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt 8 tól 2-ig megtudhatók, és a helyiségek Koródy Antal építési ellenőr kalauzolása mellett a helyszínen megtekinthetők.

Fentartom magamnak a jogot, hogy a beérkezett szóbeli és írásos ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott összeg nagyságára szabadon választok.

Az ajánlott összeg 10%-ával terhelt lepecsételt s egy korona bélyeggel s a kellő felírással ellátott írásbeli ajánlatának az ajánlattevőnek azon nyilatkozatát is kell tartalmaznia, hogy ő a szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti. Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó. 4151

Arad, 1909. évi november hó 4-én.

Magyar királyi államjóságigazgatóság.

Utánnyomás nem díjaztatik.

Olcsóbb lett

a SZÉN!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgyári kokszt	4.60 K.
100 kg.-ként.	
Porosz salon kőszén	4.60 K.
100 kg.-ként.	
Zsilvölgyi salon kőszén	4.— K.
100 kg.-ként.	
Rostált portmentes faszén	6.— K.
100 kg.-ként.	
Kovács szén — —	4.60 K.
100 kg.-ként.	

Róth József

szénnagykereskedőnél 3741

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Jozanof Tribo

mészáros és hentes üzletét Deák Ferenc-utca 20. szám alól

Boros Béni-tér,

Laendler-palotába 4144

helyezte át.

Naponta friss **növendékmarcha, borjú- és sertéshus kapható. Hideg rölvágottak állandóan.** Pontos és figyelmes kiszolgálás.

5196—1909. tkvi sz.

Árverési hirdményi kivonat.

A m.-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Muresanul tak és hit. intézet végrehajthatónak 1000 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvény-szék illetve a máriaradnai kir. járásbírótság területén levő radnai 1457 tkvi A I. 1 rendszám 224—225. hr-zámu ingatlanra a C. 1. a. Avramuz Juon javára bekebelezett haszonélvezeti szolgálmi jog érintetlen hagyásával 640 kor. kikialtási árban és a radnai 931. sz. tkvi A + 2 r. sz. 781a hrsz. szőlőre 144 kor. mint ezennel megállapított kikialtási árban elrendel-tetik s annak megtartására határidőül 1909. évi október hó 25-ik napjának d. e. 9. órája üzetik ki ezen bíróság tkvi irattárába.

Ezen árverésen a fenti ingatlan birtok jutalék a kikialtási ár két harmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-vényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság.

M.-Radna, 1909. évi szeptember hó 14-én.

Popovich,
k r. jbiró.

4150

2526—1909. tkv. sz.

Árverési hirdményi kivonat.

A pécskai kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Molnár Rozália férj. Mester Gál és Mester Mária férj. Szomogyi Györgyné végrehajthatónak Molnár György pécskai lakos végre-

hajtást szenvedő elleni 1800 kor. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést a pécskai kir. járásbírótság területén levő, M.-Pécska határán fekvő és a M.-pécskai 3641 számú tkvben A. I. 1—2 sor 3142 és 4038 hrsz alatti felvett 15 hold, illetve 1 hold 800 négyszögöl területű szántóból álló ingatlagnak Molnár Györgyöt megillető $\frac{1}{6}$ részre 799 korona, mint ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan 1909. évi december hó 29-ik napján délelőtt 10 órákor a kebelebeli tkvi hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási kétharmadánál alacsonyabb áron nem fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-vényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, 1909. évi október hó 20. napján.

Szöke Lajos,
kir. járásbíró.

4149

Czernóczky Mihály

férfi, női és gyermekcipő raktára
Arad, Kossuth utca 67. sz.

3155

Ajánlom már az őszi idényre saját műhelyemben készült legjobb férfi, női és gyermekcipőket következő legelőnyösebb árak mellett:

Férfi zsevrő, kapcsos	frt. 6.20
box	5.50
Box v. sevro sima férfi cipő	4.80
Munka cipő	3.50
Női cipő gombos sevro	5.20
füzös sevro	4.80
füzös box	4.20
gombos, box	5.—
sevro félcipő	3.80
z-rge félcipő	3.20

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

Cipész-műhelyemet Boros Béni-tér 20/a.

(Laendler-palota)

helyeztem át,

hol mértékutáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan, jutányos árak mellett elkészítek, ugyszintén javításokat is a leggyorsabban

További szives partfogást kér, kitünő tisztelettel 4145

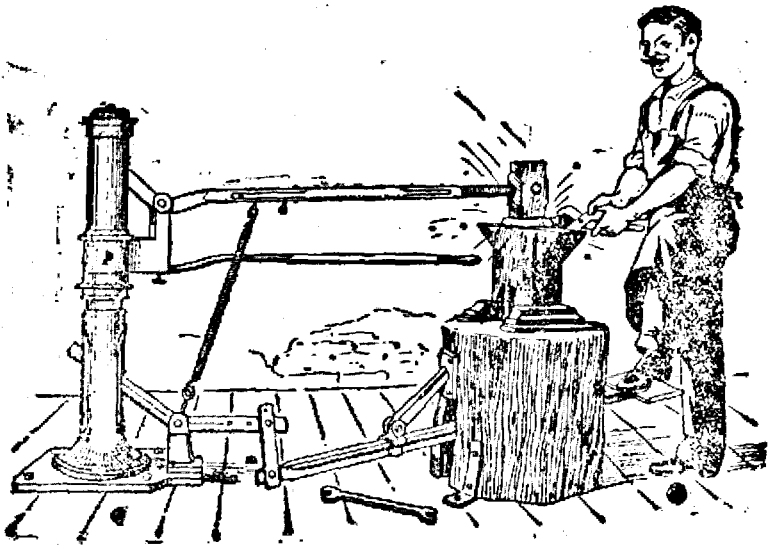
Koncsek András,

uri és női cipész.

Fontos lakatosok és kovácsok részére

Schwatz és társa féle
szab. lábajtású pőrőly kalapács.

Egyedüli gyártók és elárusítók
Solymos Testvérek gépgyára
Arad, Kölcsey-utca 67.

Nagy megtakarítás időben és segéd munkásokban. aránylag olcsó beszerzés, minden műhelyben könnyen felhasználható.

Ezen kalapácsok gyárunkban üzemből bármikor megtekinthetők.

Arjegyzék kimerítő leirással érdeklődőknek kívánatra megküldetnek. 3895

Tisztelettel: Solymos Testvérek.

Sörcsarnok és étterem átvétel!

Értesitem a városi és vidéki közönséget, hogy a régi jó hírnévnek örvendő 4158

Pannonia sörcsarnok és éttermet

átvettem s azt személyes vezetésem és felügyeletem alatt folytatom. Gondoskodom izletes magyar konyháról, ha abonneneket is ebéd és vacsorára házon kívül is mindenkor elfogadok, ugyszintén az igen tisztelt tisztviselőkar érdekében 2 órákor külön friss ebédet szolgálok. Többször világhírű pilseni sör! Naponta friss csapolás! Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel.

Ottinger László
vendéglős.

Steiner Ilonka

női divatterme
november hó 1-től

Fábián-utca 6/a

földszint jobbra. 4152

Szénüzletünket

jelentékenyen megnagyobbítva

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

Boros Béni-tér 2. szám

≡ áthelyeztük. ≡

A közeledő fűtési időre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési időtartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott elő-ny igénybe venni.

Becses rendelvényeit új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

Kneffel-ház.

1451

30 év óta fennálló

rőfös, rövid és pamut-
áru, igen jó forgalmu
— en gros és de tail —

üzletemet

egészségi okokból, elő-
nyös feltételek mellett

átadni óhajtom.

Singer Dávid

Lippa. 3996

Telepünk átköltöz-
tetése folytán

P. Választó-utca 14. szám alatti
építési és ácsstelepünk
a rajta levő lakházzal, műhely-
lyel és színekkel

kiadó vagy eladó.

József főherceg-ut 12. sz.
a. házunkban saroküz-
lethelyiség kiadó.

Bővebbet 3999

Fodor és Reisinger

József főherceg-ut 12.

Fűtőanyag szükségletét fedezze

ALTMANN EDE cégnél

Wesselényi és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46

Telefon 46.

hiszén

Porosz salon köszén, Porosz dió (koks) prszén

miniszteri rendelet szerint blombázott zsákokban 431

pormentes bükkfa-szén aprított tüzitát

ajánl hazaszállítással. Tegyen egy próba rendelést.

Kiadóhivatal:
 Kossuth-utca 22. szám.
 Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hirdetések felvételére a
 kiadóhivatalban:
 Kossuth-utca 22. szám.
 Telefon szám: 151.

Am apró hirdetésnek előre fizetendő.

Amelyekben minden sor egyenként elvételének ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 6 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 30 szóig 50 fillér, többet emésztől 50 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Akinek

ismeretség híján

háztársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,	kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodászolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.
--	---

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet.	kocsit, lovat, halászatot, telket.
---	---

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
--	--

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KOZLONY“
 kis hirdetési
 rovatát használja.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeiket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Édesem!

Legközelebb az általam már említett helyen várom, hogy együtt elmehessünk oda. Csókolja J R 4148

üzletvezető,

ki fűszer, vas- és rövidáru szakmában teljes jártassággal bír és kellő óvadékkal rendelkezik, román nyelvet bírja, egy vidéki fogasztási szövetkezethez kerestetik. Ajánlatok „Megbízható“ jelige alatt a lap kiadóhivatalába keretnek. 4160

Egy intelligens fiatalember,

aki izletes ebédkosztra reflektál, írjon teljes címmel a kiadóhivatalba „Ebédkoszt“ jeligével. 4140

Könyvéhadnagy

felszerelést átdok Weitzer János-utca 17. szám földszint 8. 4164

Bercsényi Miklós-utca

15. számú házban egy nagy „Bor pince“ azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 4165

Szép fosztott libatell

kapható Boros Béni-tér 15. szám, ajtó 1. 4036

Kasza-utca 10a. számú házban

két lóra istálló azonnal kiadó. Bővebbet Kossuth-utca 3. bádogny-üzlet. 4146

Kiadó december 1-től

egy szoba, konyha és minden hozzátartozóból álló lakás, üvegezett folyosóval és vízvezetékekkel. Tudakozódhatni Wesselényi-utca 38. 4148

Jakarmánytok magját

egészségsszen szárítva és napraforgó magját minden mennyiségben vásárolja László József, Békéscsabán. 4147

Állást keres

42 éves nős, volt önálló kereskedő, címe: Pável Ferenc, Pécska. 4142

Szenzációs zeneújdonosság!

Megjelent Fráter Lóránd nótáskönyve, mely csakis Fráter-féle közkedvelt és legújabb, szebbnél szebb nótákat tartalmaz. E nótáskönyv 25 kor. értékű Fráter-dalt foglal magában s a gyűjtemény 2 koronáért kapható. Vidékre 2 K. 20 f. beküldése ellenében szállítom. Megjelent a Sang u. Klang 5-ik kötete is. Kerpel Izsó könyv- és zeneműkereskedése, Arad. 3911

Angol vagy német beszédet

vagy német keresek. levelezést tanít tökélyig postán, személyes érintkezés nélkül havi 3 koronáért Órfi nyelviskolája Aradon. 2511

Gépészkovács,

ki uradalmakban működött már, jó bizonyítványokkal, állandó alkalmazást keres. Bővebbet Lázár Vilmos-utca 3., Úvegüzletben. 3975

Egy fiatalember,

ki a földműves iskolát jó sikerrel végezte, ajánlja magát valamely gazdaságba magtáros vagy irnokgyakorlóknak. — Guth Sámuel, Szemlak. 4106

Ügyes fodrásznő

ajánlkozik házakhoz. Cím a kiadóhivatalban. 4124

28 éves nős kereskedő

ki saját üzlettel rendelkezett, keres nagyobb vidéki városban mint segéd alkalmazást azonnali belépéssel. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendő kereskedő jeligével. 4188

Aradmegyében

egy 2000 lélekkel bíró román községben egy üzlet korlátlan italmérséssel és trafikál azonnal átadó. Cím a kiadóban. 4132

Teljes ellátást

kaphat egy intelligens fiatalember decembertől a Kápolna-utcában. Bővebbet Vargáné, Csernovics-utca 7. sz. 4135

Őszi divat album

utcai, házi, toilette, Costüm, blous és alj, valamint gyermek divat album. Összesen 700 divatképet tartalmaz, a vaskos 70 oldalas könyv ára színes képekkel K. 2.50. Kapható: Inguz I. és Fia könyv-, zenemű- és papirkereskedése Arad. 178

Kiskereskedők és szatócsok

figyelmébe! Fényes existencia kínálkozik egy kis tőkével rendelkező kereskedőnek egy forgalmas helyen kedvező feltételek mellett nyitandó üzlet által. Ajánlatok „Biztos jövő“ alatt a kiadóba küldendők. 4131

Kovaszinon eladó

egy 3. kat. hold teljesen beültett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

Wekerle Antal

vas- és épületfa-kereskedése Borosjenőn keres egy e szakmában jártas segédet és egy tanuló. 4128

Eladó házak

Angyal-utca 13. és 27. sz. jól jövedelmező házak eladók. 3814

Egy fél hosszú

bő szabású télikabát és blousok eladók. Teleky-utca 10.

Kerestetik

expedíciónkba egy jó irással bíró leány,

Teljes évfolyamok

az „Uj idők“, képes folyóiratok K. 4-től feljebb. „Das Buch für Alle“, „Zur guten Stunde“ stb. már K. 2 feljebb. Kaphatók Krausz Paulin könyv- és papirkereskedésében, Színházépület. 3241

Villany-, gáz- és petroleum lámpákra

gyönyörű, szép kivitelű

— crepp-papír és selyem —
ernyők

kaphatók. 2922

PICHLER SÁNDOR

papíros, írószer és üzleti-könyv raktárában Szabadság-tér 1. Telefon 308.

Uj női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér I. sz. 2.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujennan megnyit

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,
 női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2028

Gartner Samu

villanyműszerész, kerékpár és varrógép szakszerű javítóműhely

Arad, Weitzer J.-utca 2.
 (Minorita-palota.) 3011

Diamant Jenő

épület- és diszmű-bádogos.

Műhelye és

kész áru raktára: **Kazinczy-utca 1.** (Polgári flutskó-lával szemben.)

Mészárosok és hentesek figyelmébe!

Belek.

Ajánlok mindenféle sós és száraz beleket legolcsóbb áron. 4159

Klein Gábor

bélnagykereskedő

Arad, Bockó-utca II. sz.

Veszek libamájat a legolcsóbb napi áron ki-
 lója 2 frttól felfelé.

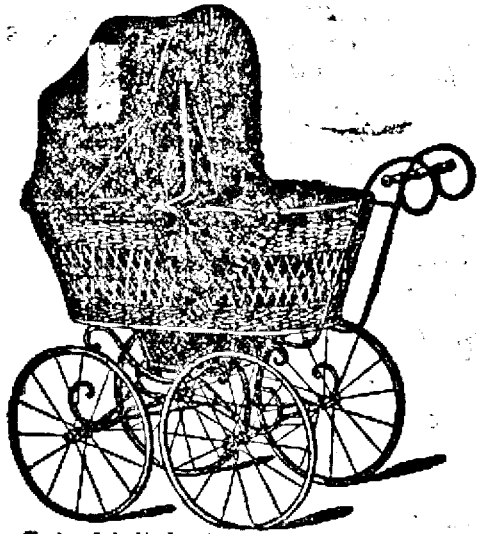
Fischer Nagyáruháza

ARAD, Szabadság-tér 12.

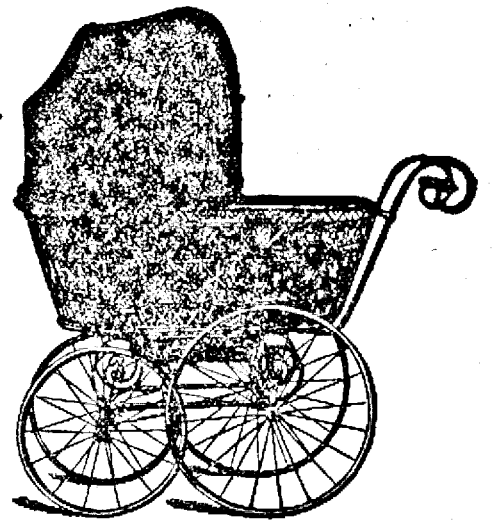
|| Gyermek-kocsik gyári raktára ||

5 forinttól 50 forintig.

3371

Szép kivitelű tartós ülő és fekvő kocsik frt. 12.—, 13.—, 14.—

Finom ülő és fekvő kocsik fehérre vagy színesen lakkozva frt. 15.—, 16.—, 17.—

Újdonság!
Gégeknek különlegessége!
Átalakítható ülő és fekvőkocsi
legfinomabb kivitelben,
frt. 35.—tól 50.—ig.

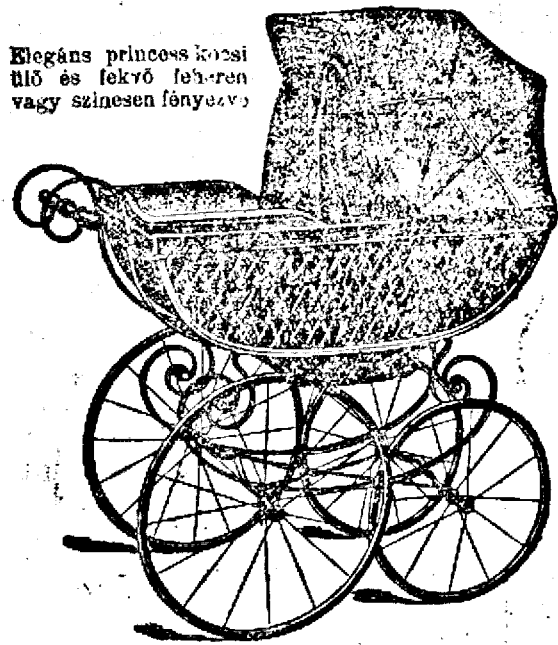

Ülő és fekvő kocsik
kákatonából, fel-
gördíthető tető, nik-
kelezett szélrudak
és lábfelelővel

Ára
frt. 19.—,
20.—, 22.—

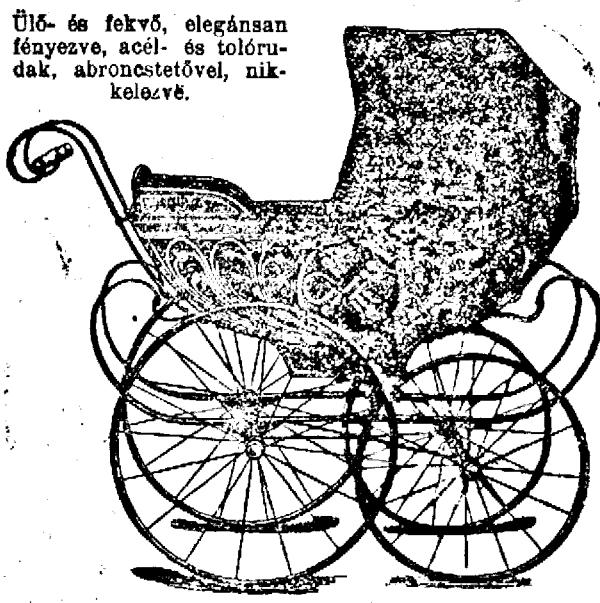

Angol carriago-kocsi 2
ülő vagy 1 fekvő gyer-
mek számára, elegáns ki-
vitelben, nikkelezett ol-
dalkarzatokkal, felhuzott
redőkkel frt. 23.—, 25.—,
és 28.—

Elegáns princess kocsik
ülő és fekvő fehérre
vagy színesen fényezve

Princess kocsik. Ára frt. 18, 20 és 23.

Ülő- és fekvő, elegánsan
fényezve, acél- és tolóru-
dak, abroncsotóval, nik-
kelezve.

Princess-kocsi csikfüggőre frt. 24, 25 és 26.

Ülő és fekvő
princess kocsik
elegáns díszítés-
sel, finoman fel-
szerelve és nik-
kelezve.

Angol kocsik frt. 25, 30 és 35.

fonott kocsik frt. 7, 8 és 9.

Egyszerű kivitelű kocsik frt. 5, 6 és 7.

Erős és szép kivi-
telű vessző v. nád-
fonású gyermek-
kocsik

Kedvenc polgári kocsik, reklám ár frt. 9, 10 és 12.